

පටුන

<u>පරිච්ඡේදය</u>		<u>පිටුව</u>
1	විධායක සාරාංශය	01
2	චාර්තාව නිකුත් කිරීමේ පසුබිම සහ ස්වභාවය	02
3	අනුගමනය කළ ක්‍රමවේදයන්	02
4	විෂය පථය	03
5	විෂය පථය සීමා වීම	03
6	භිහ බදු ඇති වීම හා භිහ බදු අය කර ගැනීමේ හෝ නිරවුල් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය හැඳින්වීම	04
7	භිහ බදු හා දඩ ශේෂයන් අය කර ගැනීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාවලිය	05
8	නිරීක්ෂණ	11
9	පද්ධති හා පාලන දුර්වලතා	12
10	නිර්දේශ	13
11	දෙමළ පරිවර්තනය	15-34
12	ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය	35-50
13	ඇමුණුම්	51-83

1. විධායක සාරාංශය

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් රැස් කරනු ලබන බදු වර්ගයන්ට අදාළ පරිපාලන කටයුතු Legacy (2015 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා) හා RAMIS (2016 ජනවාරි 01 දින සිට) යන පරිගණක පද්ධති හරහා සිදුවේ. බදු ගෙවන්නන්ගේ බදු වාර්තා, බදු ගෙවීම්, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව නිකුත් කරන අතිරේක තක්සේරු ආදී තොරතුරු මෙම පරිගණක පද්ධතිවල වාර්තා වන අතර එම තොරතුරු මත බදු ගෙවන්නාගේ හිඟ බදු පිළිබඳ විස්තර පරිගණක පද්ධති තුළ වාර්තා වේ.

මෙම පරිගණක පද්ධති තුළින් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් රෙගුලාසි මු.රෙ.128(2) (ඇ) ප්‍රකාරව එක් එක් මුදල් වර්ෂයේ ජුනි 30 වැනි දිනට හා දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට හිඟ බදු සහ දඩ ශේෂ ඇතුළත් කර හිඟ ආදායම් වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කරයි. Legacy පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු. 309,934,567,851 ක් වූ අතර අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 58.8 ක් පමණ විය. එසේම අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 41.2 ක් පමණ වේ. RAMIS පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු. 3,861,623,483,037 ක් වූ අතර අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 96 ක් පමණ විය. ඒ අනුව අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 4 ක් පමණ වේ.

හිඟ බදු පිළිබඳ කාල විශ්ලේෂණ අනුව ද අය කර ගත හැකි බදු හා දඩ මුදල් කාලීනව අය කිරීම සිදු වී නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය වූ අතර අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයට අදාළ නිරවුල් කළ හැකි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාලීනව පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය.

තවද, මෙම හිඟ බදු ශේෂ අතර ගිණුම් තැබීමේ දෝෂ හේතුවෙන් නිර්මාණය වූ මිලියන 3,500 කට වඩා වැඩි හිඟ බදු ශේෂ පවතින අතර ඒවා නිරවුල් කිරීමට කාලීන පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය. අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති බදු හා දඩ ශේෂ පිළිබඳ වසර කීපයක තොරතුරු විශ්ලේෂණයේ දී අත්හිටුවීමට අදාළ හේතු හඳුනා ගැනීමට දෙපාර්තමේන්තුව කාලීනව පියවර ගැනීමත් සිදු කර ඇති බවක් නිරීක්ෂණය නොවේ.

බදු වර්ග අනුව සිදු කළ විශ්ලේෂණයේ දී සමස්ත හිඟ බදු ශේෂයෙන් සියයට 90 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් එකතු කළ අගය මත බදු හා ආදායම් බදු වලින් සමන්විත වී ඇති බව ද නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හිඟ බදු ආදායම් අය කිරීමට/ නිරවුල් කිරීමට කාලීනව පියවර ගෙන ඇති බවක් ද නිරීක්ෂණය නොවේ.

2. වාර්තාව නිකුත් කිරීමේ පසුබිම සහ ස්වභාවය

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන බදු පනත්වල විධිවිධාන ප්‍රකාරව බදු ගෙවන්නා විසින් මාසිකව හෝ කාර්තු වශයෙන් බදු මුදල් ගෙවීම සිදු කරනු ලබන අතර නියමිත දිනවල දී බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතුවේ. ගෙවා ඇති බදු මුදල වාර්තාවේ සඳහන් බදු මුදලට වඩා අඩු වන විට එම ප්‍රමාණය හිඟ බදු ආදායමක් වන අතර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය පරිදි දඩ මුදලක් ද පනවා හිඟ බදු හා දඩ මුදල අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුවේ. එමෙන්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බදු ලිපි ගොනු විගණනය කර අතිරේක තක්සේරු නිකුත් කිරීම මගින් බදු ගෙවන්නාගේ බදු බැර ඉහළ දැමීමට කටයුතු කරන අතර බදු ගෙවන්නා එය ගෙවන තුරු ඒවා හිඟ බදු ලෙස වාර්තා වේ. මේ අනුව බදු ගෙවන්නන්ගෙන් අය විය යුතු වටිනාකම හිඟ බදු හා දඩ මුදල් ලෙස පවතී.

2015 දෙසැම්බර් 31 වැනි දින දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ Legacy පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු. 309,934,567,851 ක් වූ අතර, අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 58.8 ක් පමණ විය. ඒ අනුව අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 41.2 ක් පමණ වේ.

2016 ජනවාරි 01 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන RAMIS පරිගණක පද්ධතියට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද බදු වාර්තාව අනුව මුළු හිඟ බදු මුදල රු. 3,861,623,483,037 ක් විය. මෙම හිඟ මුදලින් අය කිරීම් ක්‍රියාවලිය තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු මුදල සියයට 96 ක් පමණ වූ අතර අය කර ගත හැකි හිඟ බදු මුදල සමස්ත හිඟයෙන් සියයට 4 ක් පමණ විය.

ඒ අනුව, Legacy හා RAMIS යන පද්ධති දෙක යටතේම හිඟ බදු හා දඩ මුදල් ක්‍රමික වැඩි වීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒවා අය කර ගැනීම සඳහා පනත්වල විධිවිධාන සලසා තිබුණ ද වාර්ෂිකව මුළු හිඟ බදු මුදල වර්ධනය වන බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම හිඟ බදු මුදල්වලට අදාළව සිදු කළ විගණන පරීක්ෂාවේ දී අනාවරණය වූ කරුණු පදනම්ව මා විසින් මෙම වාර්තාව නිකුත් කරන ලදී.

3. අනුගමනය කළ ක්‍රමවේදයන්

මෙම වාර්තාව සකස් කිරීමේ දී පහත සඳහන් ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරන ලදී.

3.1 ලේඛන, පොත්පත් හා වාර්තා පරීක්ෂා කිරීම

මෙම විගණනයේ දී පහත සඳහන් වාර්තා, ලේඛන හා පනත් පරීක්ෂා කරන ලදී.

- 3.1.1 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මු.රෙ.128(2) (ඇ)ප්‍රකාරව විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ හිඟ බදු ආදායම් වාර්තා
- 3.1.2 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය
- 3.1.3 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත හා ඊට අදාළ සංශෝධන

- 3.1.4 2002 අංක 14 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනත හා ඊට අදාළ සංශෝධන
- 3.1.5 2009 අංක 9 දරන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනත හා ඊට අදාළ සංශෝධන
- 3.1.6 හිඟ බදු ශේෂ පවතින අනෙකුත් බදු වර්ගයන්ට අදාළ බදු පනත්

3.2 වෙනත් පරීක්ෂාවන්

ලේඛන පරීක්ෂාවට අමතරව පහත සඳහන් වෙනත් පරීක්ෂාවන් සිදු කරන ලදී.

- 3.2.1 හිඟ බදු ආදායම් වාර්තාවේ දැක්වෙන ශේෂයන්ට අදාළව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දුන් පරිගණක මෘදු පිටපතේ ඇතුළත් කේවල ශේෂ ලැයිස්තුව. (CD තැටිය ඉදිරිපත් කළ ලිපිය- ඇමුණුම 01)
- 3.2.2 හිඟ බදු කේවල ශේෂ පිළිබඳව වාර්තා විශ්ලේෂණය කිරීම.

4. විෂය පථය

2012 සිට 2019 ජූනි 30 දින දක්වා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කර තිබූ හිඟ බදු ආදායම් වාර්තාවලට අනුව, 2019 ජූනි 30 දින වන විට හිඟ බදු සහ දඩ මුදල් හා ඒවා අයකර ගැනීම පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම මෙම වාර්තාවේ විෂය පථය වේ.

5. විෂය පථය සීමා වීම

මෙම වාර්තාවේ දක්වා ඇති නිරීක්ෂණයන් මගින් නිගමනවලට එළඹීමේ දී මාගේ විෂය පථය මතු දැක්වෙන සීමාවලට යටත් ව තිබුණු බව අවධාරණය කරනු ලැබේ.

- 5.1 දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හිඟ බදු හා දඩ මුදල් සම්බන්ධයෙන් 2019 ජූනි 30 දිනට පිළියෙල කර විගණනයට ඉදිරිපත් කළ කේවල ශේෂ ඇතුළත් පරිගණක මෘදු පිටපතේ ඇතුළත් තොරතුරු මත පදනම්ව මෙම වාර්තාව පිළියෙල කර ඇති අතර එම තොරතුරු දෛනිකව යාවත්කාලීනව ලබා ගැනීමේ පහසුකම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට ලබා නොදීම.
- 5.2 2015 දෙසැම්බර් 31 දක්වා වූ බදු කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ බදු ලිපි ගොනු Legacy පද්ධතිය යටතේ ද 2016 ජනවාරි 01 සිට RAMIS පද්ධතිය යටතේ ද බදු ලිපි ගොනු පරිපාලනය වේ. 2019 ජූනි 30 දිනට හිඟ බදු වාර්තාවට අදාළ කේවල ශේෂ ලැයිස්තු වාර්තාව පරිගණක පද්ධතිය තුළින් සෘජුව ලබා ගැනීමට පහසුකම් හා මාර්ගෝපදේශ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මා වෙත ලබා දී නොතිබුණ අතර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස් කර විගණනයට ලබා දී ඇති වාර්තා මත පදනම්ව මෙම විගණනය සිදු කිරීම.

- 6. හිඟ බදු ඇතිවීම හා හිඟ බදු අය කර ගැනීමේ හෝ නිරවුල් කර ගැනීමේ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හැඳින්වීම
- 6.1 බදු පනත්වල විධිවිධාන ප්‍රකාරව බදු ගෙවන්නන් විසින් ස්වකක්සේරු මත තමන් විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදල තක්සේරු කර නියමිත දිනවලට බදු වාර්තා ලබා දීම හා බදු ගෙවීම සිදු කල යුතුය. (ඇමුණුම-2)
- 6.2 බදු ගෙවන්නන් විසින් නියමිත දිනට බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැති විට දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බදු ගෙවන්නන් වෙත වාර්තා ඉදිරිපත් නොකිරීම මත දඩ පැන වීම සිදු කරයි. (ඇමුණුම -3)
- 6.3 Legacy පරිගණක බදු පරිපාලන පද්ධතිය යටතේ නිලධාරීන් විසින් ලේඛන හා තොරතුරු පරීක්ෂාවෙන් ද RAMIS පරිගණක බදු පරිපාලන පද්ධතිය යටතේ ස්වයංක්‍රීයව ද බදු වාර්තා හා ගෙවා ඇති බදු මුදල පරීක්ෂා කර වාර්තා මත හිඟ බදු මුදල් පවතී නම් අනාවරණය කර ගනු ලබයි. එසේ අනාවරණය කර ගනු ලබන හිඟ බදු සඳහා දඩ මුදල් ද (ඇමුණුම -4) ඇතුළත් කර තක්සේරු වාර්තාව නිකුත් කර හිඟ බදු හා දඩ ලෙස වාර්තා කිරීම සිදු කරයි.
- 6.4 ඇතැම් බදු ගෙවන්නන් තම නිවැරදි බදු මුදල අනාවරණය කර නොමැති අවස්ථා පවතී නම් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් විසින් සිදු කරනු ලබන එම බදු ලිපි ගොනු පිළිබඳ විගණනයේ දී අතිරේක බදු හා දඩ මුදල් ගණනය කර අතිරේක තක්සේරු නිකුත් කර ඒවා ද අය කර ගත යුතු හිඟ බදු හා දඩ ලෙස වාර්තා කරයි.
- 6.5 ඇතැම් බදු ගෙවන්නන් විසින් බදු වාර්තා ඉදිරිපත් නොකරන ලද අවස්ථාවල දී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බදු ගෙවන්නාගේ බදු මුදල ඇස්තමේන්තු කර තක්සේරු නිකුත් කිරීමෙන් පසු ඒවා අය කර ගත යුතු හිඟ බදු හා දඩ ලෙස වාර්තා කරනු ලබයි.
- 6.6 ස්වකක්සේරු මත ඇති වන හිඟ බදු හා දඩ මුදල් අය කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටවීම සිදු කළ නොහැකි අතර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම හිඟ බදු හා දඩ මුදල් අය කිරීම හෝ බදු ගෙවන්නා විසින් විරෝධතාවක් ඉදිරිපත් කළ හොත් එය දින 60 ක් ඇතුළත විසඳා (ඇමුණුම- 5) හිඟ බදු හා දඩ මුදල නිරවුල් කිරීම සිදු කළ යුතුය.
- 6.7 බදු පනත්වල විධිවිධාන ප්‍රකාරව තක්සේරු නිවේදනය නිකුත් වී දින 30 ක් තුළ බදු ගෙවන්නා විසින් ඇස්තමේන්තු තක්සේරු හා අතිරේක තක්සේරු සඳහා වලංගු අභියාචනාවක් ඉදිරිපත් කර ඇති විට අභියාචනය විසඳන තෙක් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තීරණය කරන පරිදි මුලු හිඟ බදු හා දඩ මුදල හෝ ඉන් කොටසක් තාවකාලිකව අත්හිටවීම කළ හැක. අභියාචනය විසඳීමෙන් පසු අභියාචනයේ නිශ්චය පරිදි හිඟ බදු හා දඩ මුදල් අය කිරීම හෝ නිරවුල් කිරීම කළ යුතුය.
- 6.8 හිඟ බදු අය කිරීම උදෙසා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති විට එම හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ අධිකරණ තීන්දුවට අනුව අය කල යුතු අතර එතෙක් ඒවා ද තාවකාලිකව අත්හිටවීම සිදු කරයි.

6.9 අය කර ගැනීමට පනතින් හෝ වෙනත් නීතියකින් බාධාවක් නොමැති සියලුම හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ අදාළ පනත්වල දැක්වෙන අය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන, අය කිරීමට දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට හැකියාව ඇත. (ඇමුණුම- 6)

6.10 ප්‍රධාන කාර්යාලයේ හා ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල හිඟ බදු අය කර ගැනීම සඳහා ස්ථාපිත කර ඇති අංශ මඟින් මෙම හිඟ බදු හා දඩ මුදල් අය කිරීමේ කාර්යය සිදු කරනු ලබයි.

7. හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයන් අය කර ගැනීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාවලිය

7.1 හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයන් පිළිබඳ විස්තර

7.1.1 Legacy පද්ධතිය යටතේ පරිපාලනය වූ බදු කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට අය කර ගත යුතුව පැවති හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය පහත පරිදි විය.

වගුව 1 - Legacy පද්ධතිය යටතේ හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ පිළිබඳ විස්තර

බදු වර්ගය	හිඟ බදු ශේෂය රු.	හිඟ දඩ ශේෂය රු.	මුළු හිඟ ශේෂය රු.
-----	-----	-----	-----
ආදායම් බදු	94,827,007,919	54,026,408,521	148,853,416,440
එකතු කළ අගය මත බදු	48,278,735,705	40,142,477,728	88,421,213,433
ජාතීය ගොඩනැගීමේ බදු	8,746,726,407	6,768,176,843	15,514,903,250
උපයන විට ගෙවීමේ බදු	3,485,013,497	2,935,270,339	6,420,283,836
ආර්ථික සේවා ගාස්තු	5,763,531,104	4,626,669,962	10,390,201,066
වෙනත් බදු වර්ග	<u>27,843,150,765</u>	<u>12,491,399,061</u>	<u>40,334,549,826</u>
	<u>188,944,165,397</u>	<u>120,990,402,454</u>	<u>309,934,567,851</u>

7.1.2 RAMIS පද්ධතිය යටතේ පරිපාලනය වන කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට අය විය යුතු හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය පහත පරිදි විය.

වගුව 2 - RAMIS පද්ධතිය යටතේ හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ පිළිබඳ විස්තර

බදු වර්ගය	හිඟ බදු ශේෂය රු.	හිඟ දඩ ශේෂය රු.	මුළු හිඟ ශේෂය රු.
-----	-----	-----	-----
ආදායම් බදු	95,276,461,941	67,134,229,589	162,410,691,530
එකතු කළ අගය මත බදු	2,071,743,747,897	1,606,924,259,817	3,678,668,007,714

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු	11,296,810,380	7,379,682,040	18,676,492,420
උපයන විට ගෙවීමේ බදු	1,076,334,925	778,550,968	1,854,885,893
වෙනත් බදු වර්ග	<u>13,302,175</u>	<u>103,305</u>	<u>13,405,480</u>
	<u>2,179,406,657,318</u>	<u>1,682,216,825,719</u>	<u>3,861,623,483,037</u>

7.1.3 **Legacy** පද්ධතිය යටතේ වන හිඟ බදු වාර්තාව අනුව, අවලංගු කරන ලද බදු පනත්වලට අදාළව 2019 ජුනි 30 දිනට අය විය යුතුව පවතින මුළු හිඟ බදු මුදල රු. 8,632,395,894 ක් විය.

වගුව 3 - **Legacy** පද්ධතිය යටතේ හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ (අවලංගු කරන ලද පනත්වලට අදාළ) පිළිබඳ විස්තර

බදු වර්ගය	හිඟ බදු ශේෂය රු.	හිඟ දඩ ශේෂය රු.	මුළු හිඟ ශේෂය රු.
-----	-----	-----	-----
TT (පිරිවැටුම් බද්ද)	1,645,246,430	731,728,365	2,376,974,795
NSL (ජාතික ආරක්ෂක බද්ද)	1,213,871,266	517,302,529	1,731,173,795
GST(භාණ්ඩ හා සේවා බද්ද)	934,955,433	1,011,928,821	1,946,884,254
WELTH(ධන බද්ද)	849,952	403,652	1,253,604
GIFT(ත්‍යාග බද්ද)	2,409	1,204	3,613
S/C - IT(අධිභාර - ආදායම් බද්ද)	175,958,581	123,610,182	299,568,763
S/C - PAYE(අධිභාර - උපයන විට ගෙවීම් බද්ද PTSC)	25,495,948	15,145,375	40,641,323
SRL(සමාජ ආරක්ෂණ බද්ද)	1,822,706	146,995	1,969,701
SNC	13,941,840	4,402,838	18,344,678
DEBIT TAX (හර බද්ද)	<u>2,215,581,368</u>	<u>0</u>	<u>2,215,581,368</u>
	<u>6,227,725,933</u>	<u>2,404,669,961</u>	<u>8,632,395,894</u>

7.2 හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයන් අය කර ගැනීම

7.2.1 **Legacy** පරිගණක පද්ධතිය යටතේ පාලනය වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව 2012 දෙසැම්බර් 31 දින සිට 2018 දෙසැම්බර් 31 දක්වා සෑම එක් එක් වර්ෂයක් අවසානයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට හා 2019 ජුනි 30 දිනට පැවති මුළු හිඟ බදු හා දඩ ආදායම (Total Default Tax & Penalty), අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටවූ බදු හා දඩ (Hold over Tax & Penalty) සහ එදිනට අය කළ හැකි හිඟ බදු හා දඩ ආදායම් (Collectable Tax & Penalty) පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වගුව - 4 Legacy පද්ධතිය යටතේ අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම් හා අය කළ හැකි හිඟ බදු ආදායම් පිළිබඳ විස්තර

වර්ෂය	මුළු හිඟ ආදායම රු.	අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම් රු.	අය කළ හැකි ආදායම (බාධාවක් නැතිව අය කළ හැකි) රු.	අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම මුළු හිඟ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (සියයට)	අය කළ හැකි ආදායම මුළු හිඟ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (සියයට)
2019/06/30	309,934,567,851	182,172,416,530	127,762,151,321	58.8	41.2
2018/12/31	294,243,455,177	172,820,231,714	121,423,223,463	58.7	41.3
2017/12/31	323,732,060,993	291,662,060,370	32,070,000,623	90.1	9.9
2016/12/31	295,296,319,704	266,418,297,382	28,878,022,322	90.2	9.8
2015/12/31	259,528,036,217	225,804,973,656	33,723,062,561	87.0	13.0
2014/12/31	210,076,342,914	183,039,191,957	27,037,150,957	87.1	12.9
2013/12/31	188,423,246,856	170,699,971,801	17,723,275,055	90.6	9.4
2012/12/31	192,663,476,619	176,797,242,657	15,866,233,962	91.8	8.2

7.2.2 RAMIS පද්ධතියට අදාළව 2018 ජුනි 30 දින සිට 2019 ජුනි 30 දක්වා එක් එක් අර්ධ වර්ෂයන් අවසානයේ දී මුළු හිඟ බදු හා දඩ ආදායම (Total Default Tax & Penalty), අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවූ බදු හා දඩ (Hold over Tax & Penalty) සහ එදිනට අය කළ හැකි හිඟ බදු හා දඩ ආදායම් (Collectable Tax & Penalty) පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වගුව -5 RAMIS පද්ධතිය යටතේ අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම් හා අය කළ හැකි හිඟ බදු ආදායම් පිළිබඳ විස්තර

වර්ෂය	මුළු හිඟ ආදායම රු.	අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම් රු.	අය කළ හැකි ආදායම රු.	අය කිරීම් නාවකාලිකව අත්හිටවීම මුළු හිඟ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (සියයට)	අය කළ හැකි මුළු හිඟ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (සියයට)
2019/06/30	3,861,623,483,037	3,698,573,033,853	163,050,449,184	95.8	4.2
2018/12/31	1,332,065,213,135	1,191,760,205,898	140,305,007,237	89.5	10.5
2018/06/30	3,304,728,808,528	20,057,974	3,304,708,750,554	0	100

7.2.3 Legacy පද්ධතියට අදාළ 2012 වර්ෂයේ සිට 2017 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ තොරතුරු විශ්ලේෂණය කරන විට සෑම වර්ෂයකම මුළු හිඟ බදු හා දඩ මුදලින් සියයට 90 ක් පමණ අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා තිබුණ අතර සියයට 10 ක් පමණ අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ලෙස දක්වා තිබුණි. 2018 වර්ෂයේ දී Legacy පද්ධතිය යටතේ පරිපාලනය වන සංස්ථාපිත බදු ගෙවන්නන්ගේ හිඟ බදු අය කිරීම සඳහා අංශ දෙකක් ස්ථාපිත කළ අතර ඉන් පසුව 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තාවකාලිකව අත්හිටුවූ ශේෂය 2017 වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.118,841,828,656 එනම් සියයට 40.75 කින් අඩු වී තිබුණි. එසේම අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය රු.89,353,222,840 කින් එනම් සියයට 279 කින් වැඩි වී තිබුණි. 2019 ජුනි 30 වන විට තාවකාලිකව අත්හිටුවූ හා අය කර ගත හැකි ශේෂ මුළු හිඟ බදු හා දඩ මුදලින් පිළිවෙලින් සියයට 58.8 ක් හා සියයට 41.2 ක් විය.

7.3 අයකිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ

Legacy පද්ධතියට අදාළ හිඟ බදු වාර්තාව අනුව 2019 ජුනි 30 දිනට අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති බදු හා දඩ ශේෂය රු.182,172,416,530 ක් වූ අතර විගණනයට ඉදිරිපත් කළ කේවල ශේෂ ලැයිස්තුවේ අත්හිටවීමට බලපා ඇති හේතු පිළිබඳ විස්තර පහත වේ.

වගුව - 6 legacy පද්ධතියට අනුව 2019 ජුනි 30 දිනට අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති ශේෂ පිළිබඳ විස්තර

තාවකාලිකව අත්හිට වූ හිඟ බදු හා දඩ මුදල් සඳහා හේතු -----	බදු මුදල රු. -----	දඩ මුදල රු. -----
Appeal	69,656,029,583	36,222,358,269
Court case	697,621,209	457,699,858
Objection	1,143,290,740	668,550,017
Not settle /settled	65,733,051	36,189,096
Penalty only	1,873,666	860,225,267
Payment/ paid	2,255,939	2,807,883
Payment & penalty only	652,627	424,811
Journal Transfer	64,940,821	38,490,149
system error	1,515,319,787	893,827,369
T11 called	46,811	9,362
Bank Seize	10,871,926	4,352,101
Undelivered	14,273,208	6,995,740
No record	2,517,432	956,624
Unabsorbed VAT	43,052,498	18,578,437
Less than Rs.500	5,776	13,759,970
101pp	15,000	5,700
PAYE Available	71,910	33,230
W.off	512,842	209,097
WHT	16,555,985	10,286,258
200 penalty	0	31,195,450

Other clearance	77,051,408	59,907,637
Tax payer died	780,855	282,812
Has been informed to set of VAT refund with 5% penalty	937,888	157,150
Incorrect Assessment	70,000	25,200
B/F Input	2,327,835	1,127,603
Journal Transfer not yet entered to the System.	15,193,432	9,289,286
Refund	41,901,909	26,555,606
No reasons	176,220,448	46,246,779
	<u>45,632,059,767</u>	<u>23,579,685,414</u>
	<u>119,182,184,355</u>	<u>62,990,232,175</u>

7.4 හිඟ බදු ශේෂයන්ට අදාළ කාල විශ්ලේෂණය

7.4.1 Legacy පද්ධතිය යටතේ හිඟ බදු ශේෂයට අදාළ 2019 ජුනි 30 දිනට කාල විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණ අතර 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලබා දුන් තොරතුරු අනුව, ප්‍රධාන බදු වර්ග 5 කට අදාළව Legacy පද්ධතියේ පවතින අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයේ කාල විශ්ලේෂණයක් පහත පරිදි විය.

වගුව - 7 Legacy පද්ධතියේ පවතින අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයේ කාල විශ්ලේෂණය

බදු වර්ගය	කාල පරිච්ඡේදය			එකතුව
	2018 වර්ෂය රු.	2013 සිට 2017 වර්ෂ රු.	2012 හා ඊට පෙර වර්ෂ රු.	
ආදායම් බදු	3,963,321,860	32,772,788,522	10,501,638,051	47,237,748,433
එකතු කළ අගය මත බදු	9,257,667,605	28,498,655,891	14,457,547,559	52,213,871,054
ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු	1,910,135,395	7,136,197,083	1,448,797,697	10,495,130,175
උපයන විට ගෙවීමේ බදු	89,484,326	2,331,535,937	1,094,079,638	3,515,099,901
ආර්ථික සේවා ගාස්තු	<u>976,216,123</u>	<u>2,940,749,157</u>	<u>1,190,725,429</u>	<u>5,107,690,708</u>
එකතුව (රු.)	<u>16,196,825,309</u>	<u>73,679,926,589</u>	<u>28,692,788,374</u>	<u>118,569,540,272</u>

7.4.2 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට හා 2019 ජුනි 30 දිනට RAMIS පද්ධතිය යටතේ වන හිඟ බදු හා දඩ මුදලට අදාළ කාල විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණ අතර 2019 ජුනි 30 දිනට පවතින රු.163,050,449,183 ක් වූ අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය 2016 වර්ෂයේ සිට 2019 ජුනි 30 දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ ඒවා විය.

7.5 RAMIS පද්ධතිය යටතේ බදු ආදායම් සටහන් කිරීමේ දී ඇති වී තිබුණ දෝෂ හා අවිනිශ්චිත ගිණුමක පැවති ශේෂය ද ඇතුළත් නිරවුල් නොවූ රු. 3,597,053,068,799 ක හිඟ බදු හා දඩ ශේෂයක් 2019 ජූනි 30 දිනට පැවතුණි.

වගුව - 8 නිරවුල් නොවූ දෝෂ හා අවිනිශ්චිත ගිණුම් ශේෂය

විස්තරය	හිඟ බදු ශේෂය රු.	හිඟ දඩ ශේෂය රු.	මුළු හිඟ ශේෂය රු.
බදු ගෙවන්නන් දෙදෙනෙකුගේ ගිණුම්වල සාවද්‍ය ලෙස සටහන් වීම	2,025,331,283,213	1,565,298,195,592	3,590,629,478,805
අවිනිශ්චිත ගිණුම් ශේෂය	වර්ග කර නොහැක	වර්ග කළ නොහැක	6,423,589,994
එකතුව			3,597,053,068,799 =====

7.6 2014 අංක 14 පනතින් සංශෝධිත 2010 අංක 16 දරන පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ 2009 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවීම් පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීම සඳහා නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල් වරයෙකු යටතේ දෙපාර්තමේන්තුව තුළ වෙනම අංශයක් (DTRU) ස්ථාපිත කර අදාළ හිඟ බදු අය කර ගැනීමට අදාළ විශේෂ විධිවිධාන පනවා තිබුණි. අදාළ අංශයට මාරු කළ හිඟ බදු හා දඩ මුදලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දින සිට 2018 දෙසැම්බර් 31 දක්වා සෑම එක් එක් වර්ෂයක් අවසානයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට හා 2019 ජූනි 30 දිනට අය නොවී පැවති මුළු හිඟ බදු හා දඩ ආදායම (Total Default Tax & Penalty) පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වගුව - 9 පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීමේ අංශයේ හිඟ බදු නිරවුල් වීම.

දිනය	හිඟ බදු මුදල (රු.)	හිඟ දඩ මුදල (රු.)	මුළු හිඟ ශේෂය (රු.)
2015 දෙසැම්බර් 31	30,313,762,934	18,499,228,756	48,812,991,690
2016 දෙසැම්බර් 31	27,553,023,926	14,681,596,755	42,234,620,681
2017 දෙසැම්බර් 31	23,406,089,123	13,694,243,608	37,100,332,731
2018 දෙසැම්බර් 31	21,763,550,272	12,353,295,789	34,116,846,061
2019 ජූනි 30	21,727,891,075	11,535,311,638	33,263,202,713

8. නිරීක්ෂණ

- 8.1** 2019 ජුනි 30 දිනට Legacy පද්ධතියට හා RAMIS පද්ධතියට අදාළව පිළිවෙළින් රු.127,762,151,321 ක් හා රු.163,050,449,184 ක් බැගින් වූ එකතුව රු.290,812,600,505 ක් වූ හිඟ බදු හා දඩ මුදලක් අය කර ගත හැකි බවට හඳුනා ගෙන ඇතත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2019 ජුනි 30 දිනවන විටත් ඒවා අය කර නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය.
- 8.2** 2012 දෙසැම්බර් 31 දින Legacy පද්ධතියට අදාළව පැවති රු.192,663,476,619 ක් වූ මුළු හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය 2019 ජුනි 30 වන විට රු.309,934,567,851 ක් දක්වා එනම් සියයට 61 කින් වැඩි වී තිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය. අතර RAMIS පද්ධතිය යටතේ වන නිරවුල් නොවූ හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය 2018 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2019 ජුනි 30 දිනට රු. 2,529,558,269,902 කින් එනම් සියයට 190 කින් වැඩි වී තිබුණු බව ද නිරීක්ෂණය විය.
- 8.3** 2018 වර්ෂයේ දී Legacy පද්ධතියේ හිඟ බදු නිරවුල් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ අංශ දෙකක් ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසු 2018 වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂය සමඟ සැසඳීමේ දී 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තාවකාලිකව අත්හිටවූ හිඟ ශේෂය මුළු හිඟයෙන් සියයට 90.1 සිට සියයට 58.7 ක් දක්වා පහත ගොස් තිබුණි. තවද අය කර ගත හැකි ශේෂය සියයට 9.9 සිට සියයට 41.3 දක්වා ඉහළ ගොස් තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම එම අංශ දෙක විසින් 2018 ජනවාරි 01 සිට 2019 ජුනි 30 දක්වා රු.බිලියන 52.3 ක හිඟ බදු ශේෂ නිරවුල් කර තිබුණ බව ද නිරීක්ෂණය විය.
- 8.4** RAMIS පද්ධතිය යටතේ බදු ගෙවන්නන් දෙදෙනෙකුට අදාළව සාවද්‍ය ලෙස සටහන් කර ඇති එකතුව රු.3,590,629,478,805 ක හිඟ බදු හා දඩ ශේෂය 2019 ජුනි 30 දිනටත් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කිරීමෙන් තොරව සාවද්‍ය ශේෂ ඇතුළත් හිඟ බදු වාර්තාවක් දිගින් දිගමට පවත්වා ගෙන යන බව ද නිරීක්ෂණය විය.
- 8.5** Legacy පද්ධතිය යටතේ පවතින අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ අතරින් රු.106,022,099,057 ක් එනම් සියයට 83 ක් ආදායම් බදු , එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වලින් සමන්විත බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අතරින් බදු ගෙවන්නන් විසින් තෙවන පාර්ශවයකින් රැස් කර ඇති එකතු කළ අගය මත හිඟ බදු හා දඩ මුදල රු.54,236,043,201 ක් එනම් මුලු අය කල හැකි බද්දෙන් සියයට 42 ක් 2019 ජුනි 30 දිනටත් අය කර නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, 2019 ජුනි 30 දිනටත් අය කර නොගත් RAMIS පද්ධතිය යටතේ වන අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ලෙස හඳුනා ගත් ආදායම් බදු රු.99,400,948,822ක් , එකතු කල අගය මත බදු රු.46,061,315,513 ක් හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු රු.15,871,714,318 ක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
- 8.6** RAMIS පද්ධතිය යටතේ වන හිඟ බදු ශේෂ සඳහා කාල විශ්ලේෂණයක් ලබා දී නොතිබුණ අතර අය විය යුතු සියලුම හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ 2016 වර්ෂයේ සිට 2019 ජුනි 30 දින දක්වා වූ ශේෂ විය. Legacy පද්ධතිය යටතේ අය කර ගත හැකි හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ සඳහා 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට කාල විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණ අතර එහි 2018 වර්ෂයට අදාළ රු.16,196,825,309 ක්, 2013 සිට 2017 වර්ෂයට අදාළ රු.73,679,926,589 ක් හා 2012 හා ඊට පෙර වර්ෂවලට අදාළ

රු.28,692,788,374 ක් පැවති බැවින් හිඟ බදු අය කර ගැනීම සඳහා කාලීනව පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය.

8.7 Legacy පද්ධතියට අදාළ විගණනයට ඉදිරිපත් කළ 2019 ජුනි 30 දිනට හිඟ බදු හා දඩ කේවල ශේෂ ලැයිස්තුවේ හිඟ ශේෂ අත්හිටවීමට අදාළ හේතු දැක්වීම අනුව, බදු අභියාචනා හා අධිකරණ ක්‍රියා මාර්ග හේතුවෙන් අත්හිටුවා ඇති ශේෂය රු.107,033,708,919 ක් වූ අතර ඒ අභියාචනා විසඳීම හා අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග මත ඒවායේ අය වීම තීරණය වන බව නිරීක්ෂණය විය. එහෙත් හේතු හඳුනා ගෙන ඇති රු.5,926,962,430 හිඟ ශේෂ නිරවුල් කිරීමේ හැකියාව පැවතිය ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒවා නිවැරදි කිරීමට කාලීනව පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, අය කිරීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති ශේෂ තුළ අත්හිටවීමට අදාළ හේතු ඉදිරිපත් නොකළ රු.45,632,059,767 ක් වූ හිඟ බදු මුදලක් සහ රු. 23,579,685,414 ක් වූ හිඟ දඩ මුදලක් පවතින බව ද නිරීක්ෂණය විය.

8.8 අවලංගු කරන ලද බදු පනත්වලට අදාළව Legacy පද්ධතිය යටතේ අය විය යුතු රු. 8,632,395,894ක් වූ පැරණි බදු ශේෂ අය කිරීමට හෝ නිරවුල් කිරීමට විධිමත් පියවර ගෙන තිබූ බව ක් නිරීක්ෂණය නොවීය.

8.9 RAMIS පද්ධතිය යටතේ වන රු.6,423,589,994 ක අවිනිශ්චිත ගිණුම් නිරවුල් කර අදාළ බදු ගෙවන්නන්ගේ ගිණුම් ගලපා හිඟ බදු ශේෂ නිරවුල් කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුව කාලීනව පියවර ගෙන නොතිබුණ බව නිරීක්ෂණය විය.

8.10 අය කිරීම හෝ නිරවුල් කිරීම සඳහා ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ බදු අය කර ගැනීමේ අංශයට (DTRU) 2010 දී පවරන ලද බදු හා දඩ මුදලින් රු.21,727,891,075 ක බදු මුදලක් හා රු.11,535,311,638 ක දඩ මුදලක්, එම අංශයට මාරු කර වසර 8 කට වඩා වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණ ද 2019 ජුනි 30 දින දක්වාත් අය කර ගැනීමට හෝ නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

9. පද්ධති හා පාලන දුර්වලතා

බදු ගෙවන්නන්ගෙන් අය විය යුතු හිඟ බදු හා දඩ මුදල් පිළිබඳ සිදු කරන ලද විශේෂ විගණන පරීක්ෂාවේ දී පහත පරිදි පද්ධති හා පාලන දුර්වලතා නිරීක්ෂණය විය.

9.1 අවලංගු කරන ලද බදු පනත්වලට අදාළ හිඟ බදු නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා බදු ගෙවන්නන්ගේ යාවත්කාලීන තොරතුරු පවත්වා ගෙන යාමට දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කර නොතිබීම.

9.2 හිඟ බදු ඇති වූ අවස්ථාවේ සිට එය නිරවුල් වීම දක්වා අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා හා පසු විපරම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා විධිමත් අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමවේදයක් නොමැති බව.

10. නිර්දේශ

- 10.1** බදු පරිපාලන පද්ධති දෙකට අදාළ 2019 ජුනි 30 දිනට පවතින එකතුව රු. 4,171,558,050,888 ක් වූ හිඟ බදු හා දඩ මුදල් කාලීනව අය කිරීමට/ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු නොකළ නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ අදාළ බදු පනත්වල දැක්වෙන සියලුම අය ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කර යටෝක්ත හිඟ ශේෂයෙන් අය කර ගත හැකි /නිරවුල් කළ හැකි සියලුම හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ කඩිනමින් අය කිරීමට / නිරවුල් කිරීමට පියවර ගැනීම. (8.1,8.2,8.5 හා 8.6 ඡේද)
- 10.2** Legacy පද්ධතියට අදාළ හිඟ බදු හා දඩ මුදලට අදාළ කේවල ශේෂ විධිමත් පරීක්ෂාවන්ට ලක් කර අය කර ගත හැකි සහ අත්හිටවිය හැකි බදු හා දඩ ශේෂ තවදුරටත් නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමට ප්‍රධාන කාර්යාලයේ Legacy අංශ දෙක, පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීමේ අංශය හා ප්‍රාදේශීය කාර්යාල තවදුරටත් කටයුතු කළ යුතු බව. (8.3 ඡේදය)
- 10.3** Legacy පද්ධතිය යටතේ වන හිඟ බදු නිරවුල් කිරීම සඳහා 2018 වර්ෂයේ දී ස්ථාපිත නව අංශ දෙක මගින් හිඟ බදු හඳුනා ගැනීම හා නිරවුල් කිරීමට සාපේක්ෂව විධිමත් පියවර ගෙන ඇති බැවින් එම අංශ වල කටයුතු කඩිනම් කිරීම සඳහා එම අංශ ශක්තිමත් කිරීමට පියවර ගත යුතු බව. (8.3 ඡේදය)
- 10.4** RAMIS පද්ධතිය යටතේ හඳුනා ගෙන ඇති බදු ගෙවන්නන් දෙදෙනෙකුට අදාළ රු.3,590,629,478,805 ක සාවද්‍ය සටහන් සහ විධිමත් පරීක්ෂාවක් සිදු කර තවදුරටත් පවතින එවැනි සාවද්‍ය සටහන් හඳුනා ගෙන විධිමත් අනුමැතියකින් නිවැරදි ක්‍රම වේදයන් යටතේ හිඟ බදු ලේඛනයෙන් හා පරිගණක පද්ධතියෙන් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කිරීම. (8.4 ඡේදය)
- 10.5** Legacy පද්ධතිය යටතේ ඇති අභියාචනා හා අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග නිසා අත්හිටුවා ඇති හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ හැර වෙනත් හේතු මත අත්හිටුවා ඇති සියලුම හිඟ බදු හා දඩ ශේෂ කඩිනමින් නිරවුල් කිරීම සහ අත්හිටවීමට හේතු හඳුනා නොගත් සියලුම කේවල ශේෂ සඳහා කඩිනම් පරීක්ෂාවක් සිදු කර හේතු හඳුනා ගෙන ඒවා නිරවුල් කිරීමට පියවර ගැනීම. (8.7 ඡේදය)
- 10.6** අවලංගු කරන ලද බදු පනත්වලට අදාළ හිඟ බදු ශේෂ කාලීනව අය කිරීමට කටයුතු නොකළ හා ඒවායේ විස්තර විධිමත්ව පවත්වා නොගත් නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් විධිමත් පියවර ගැනීම හා පවතින තොරතුරු හා තවදුරටත් තොරතුරු සොයා බලා එම හිඟ ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම. (8.8 ඡේදය)
- 10.7** RAMIS පද්ධතිය යටතේ අවිනිශ්චිත ගිණුම ඇති වීමට බලපාන හේතු හඳුනා ගෙන ඒ සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හා 2019 ජුනි 30 දිනට පවතින රු.6,423,589,994 ක අවිනිශ්චිත ශේෂය කඩිනමින් නිරවුල් කර හිඟ බදු ශේෂ නිවැරදි කිරීම. (8.9 ඡේදය)
- 10.8** පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීමේ විශේෂ විධිවිධාන පනතේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කර පැහැර හරින ලද බදු අය කර ගැනීමේ අංශයේ පවතින රු.33,263,202,713 හිඟ බදු ශේෂය කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගැනීම. (8.10 ඡේදය)

01. நிறைவேற்றுப் பொழிப்பு

உள்நாட்டு இறைவரி ஆணையாளர் நாயகத்தினால் சேகரிக்கப்படுகின்ற வரி வகைகளுக்குரிய நிருவாக நடவடிக்கைகள் Legacy (2015 திசம்பர் 31 ஆந் திகதி வரை) மற்றும் RAMIS (2016 சனவரி 01 ஆந் திகதியிலிருந்து) ஆகிய கணனி முறைமைகளினூடாக இடம்பெறுகின்றது. வரி செலுத்துபவர்களின் வரி அறிக்கை, வரிக் கொடுப்பனவுகள், உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தினால் செய்யப்படுகின்ற மேலதிக மதிப்பீடு முதலிய தகவல்கள் இக்கணனி முறைமைகளில் பதிவிடப்படுவதுடன் அத்தகவல்களின் அடிப்படையில் வரி செலுத்துபவர்களின் நிலுவை வரி தொடர்பான விபரம் கணனி முறைமைக்குள் பதியப்படுகின்றது.

இக்கணனி முறைமைகளின் மூலம் பெற்றுக்கொள்ளப்பட்ட தகவல்களின் பிரகாரம் உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தினால் நிதிப்பிரமாணம் நி.பி 128(2)(இ) இன் பிரகாரம் ஒவ்வொரு நிதி ஆண்டின் யூன் 30 ஆந் திகதி மற்றும் திசம்பர் 31 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறான நிலுவை வரியும் தண்டப்பண மீதியும் உள்ளடக்கப்பட்டு நிலுவை வருமான அறிக்கை கணக்காய்வாளர் தலைமை அதிபதிக்குச் சமர்ப்பிக்கப்படுகின்றது. Legacy கணனி முறைமை தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி சமர்ப்பித்த வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் மொத்த நிலுவை வரிப்பணம் ரூபா 309,934,567,851 ஆக இருந்ததுடன் அறவீடு செய்யும் நடைமுறை தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரிப்பணமானது ஒட்டுமொத்த நிலுவைகளில் 58.8 சதவீதமான அளவாகும். அவ்வாறே அறவிடக்கூடிய நிலுவைப் வரிப் பணமானது ஒட்டுமொத்த நிலுவைகளில் 41.2 சதவீதமாகும். RAMIS கணனி முறைமை தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி சமர்ப்பித்த வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் மொத்த நிலுவைப் வரிப் பணம் ரூபா 3,861,623,483,037 ஆக இருந்ததுடன் அறவீடு செய்யும் நடைமுறை தற்காலிகமாக இடைநிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரிப் பணமானது ஒட்டுமொத்த நிலுவைகளில் 96 சதவீத அளவாகும். அதற்கிணங்க அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரிப் பணமானது ஒட்டுமொத்த நிலுவைகளில் 4 சதவீத அளவாகும்.

நிலுவை வரி தொடர்பான காலப்பகுப்பாய்வின் பிரகாரம் அறவிடக்கூடிய வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் உரிய காலத்தில் அறவீடு செய்தல் இடம்பெற்றிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டதுடன் அறவீடு செய்தல் தற்காலிகமாக இடைநிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி தொடர்பாக தீர்த்துவைக்கக் கூடிய மீதிகளைத் தீர்த்து வைப்பதற்கும் திணைக்களத்தினால் பொருத்தமான நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது.

மேலும், இந்த நிலுவை வரி மீதிகளுக்கிடையே கணக்கு வைத்தல் தவறு காரணமாக உருவாக்கப்பட்ட ரூபா 3,500 மில்லியனுக்கு மிகையான நிலுவை வரி மீதிகள் காணப்பட்டதுடன் அவற்றினைத் தீர்த்து வைப்பதற்கு பொருத்தமான நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. அறவீடு செய்தல் தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் தொடர்பான சில ஆண்டுகளுக்கான தகவல்களின் பகுப்பாய்வின் போது நிறுத்தி வைப்பதற்குரிய காரணங்களை இனங்காண்பதற்கு திணைக்களம் பொருத்தமான நடவடிக்கைகள் எடுத்தல் இடம்பெற்றிருக்கவில்லை என்பதுவும் அவதானிக்கப்பட்டது.

வரிவகைகளின் பிரகாரம் மேற்கொண்ட பகுப்பாய்வின் போது ஒட்டுமொத்த நிலுவை வரி மீதியில் 90 சதவீதத்திற்கு மேற்பட்ட அளவானவை பெறுமதிசேர் வரி மற்றும் வருமான வரிகளை உள்ளடக்கியிருந்தமையும் அவதானிக்கப்பட்டது. அதற்கிணங்க உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தினால் நிலுவை வரி வருமானத்தை அறவீடு செய்வதற்கு / தீர்த்து வைப்பதற்கு பொருத்தமான நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட்டுள்ளது என்பதுவும் அவதானிக்கப்படவில்லை.

02. அறிக்கையை வழங்குவதின் பின்னணியும் தன்மையும்

உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தினால் நிருவகிக்கப்பட்டு வருகின்ற வரி அதிகாரச்சட்டங்களிலுள்ள ஏற்பாடுகளின் பிரகாரம் வரி செலுத்துபவர்களால் மாதாந்தம் அல்லது காலாண்டு ரீதியாக வரிப்பணத்தை செலுத்துதல் இடம்பெறுவதுடன் நிர்ணயிக்கப்பட்ட திகதியில் வரி அறிக்கைகளைச் சமர்ப்பித்தல் வேண்டும். செலுத்தப்பட்டுள்ள வரிப்பண அறிக்கையில் குறிப்பிடப்பட்ட வரிப்பணத்தை விட குறைவடைகையில் அந்த அளவு நிலுவை வரி வருமானமாவதுடன் திணைக்களத்தினால் தேவைக்கேற்ற வகையில் தண்டப்பணத்தையும் விதித்து நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் அறவீடு செய்வதற்கு நடவடிக்கைகள் எடுத்தல் வேண்டும். அவ்வாறே திணைக்களத்தினால் வரிக் கோவைகளை கணக்காய்வு செய்து மேலதிக மதிப்பீடு வழங்குவதன் மூலம் வரி செலுத்துபவர்களின் வரிப்பொறுப்பினை அதிகரிப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுப்பதுடன் வரி செலுத்துபவர்கள் அதனை செலுத்தும் வரை அவை நிலுவை வரியாக அறிவிக்கப்படுகின்றது. இதற்கிணங்க வரி செலுத்துபவர்களிடமிருந்து அறவிட வேண்டிய பெறுமதி நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணமாகக் காணப்படுகின்றது.

2015 திசம்பர் 31 ஆந் திகதி வரை நடைமுறைப்படுத்தப்பட்ட Legacy கணனி முறைமை தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி சமர்ப்பித்த வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் மொத்த நிலுவை வரிப் பணம் ரூபா 309,934,567,851 ஆக இருந்ததுடன்

அறவீடு செய்யும் நடைமுறை தற்காலிகமாக இடை நிறுத்திவைக்கப்பட்டுள்ளதுடன் நிலுவை வரிப்பணம் ஒட்டுமொத்த நிலுவையில் 58.8 சதவீத அளவாகும். அதற்கிணங்க அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரிப்பணம் ஒட்டுமொத்த நிலுவையில் 41.2 சதவீதமாகும்.

2016 சனவரி 01 ஆந் திகதியிலிருந்து நடைமுறைப்படுத்தப்படுகின்ற RAMIS கணனி முறைமை தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி சமர்ப்பிக்கப்பட்ட வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் மொத்த நிலுவை வரிப்பணம் ரூபா 3,861,623,483,037 ஆகும். இந்த நிலுவைப் பணத்தில் அறவீட்டு நடைமுறை தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரிப்பணம் 96 சதவீதமாக இருந்ததுடன் அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரிப் பணம் ஒட்டுமொத்த நிலுவையில் 4 சதவீதமாகும்.

அதற்கிணங்க Legacy மற்றும் RAMIS ஆகிய இரண்டு முறைமைகளின் கீழும் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணம், படிப்படியாக அதிகரித்தல் அவதானிக்கப்பட்டதுடன் அவற்றினை அறவீடு செய்வதற்காக அதிகாரச்சட்டங்களிலுள்ள ஏற்பாடுகள் கருத்திற் கொள்ளப்பட்டிருந்தும் வருடாந்தம் மொத்த நிலுவை வரிப்பணம் அதிகரித்துச் செல்கின்றது என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. இந்த நிலுவை வரிப்பணம் தொடர்பாக மேற்கொள்ளப்பட்ட கணக்காய்வு பரிசோதனையின் போது வெளிப்படுத்தப்பட்ட விடயங்களை அடிப்படையாகக் கொண்டு என்னால் இந்த அறிக்கை வழங்கப்படுகின்றது.

03. பின்பற்றப்பட்ட நடைமுறைகள்

இந்த அறிக்கையினைத் தயாரிக்கும் போது பின்வரும் நடைமுறைகள் பின்பற்றப்பட்டன.

3.1 ஏடுகள், புத்தகங்கள், அறிக்கைகள் என்பவற்றைப் பரீட்சித்தல்

இக்கணக்காய்வின் போது பின்வரும் அறிக்கைகள், ஏடுகள், அதிகாரச்சட்டங்கள் என்பன பரீட்சிக்கப்பட்டன.

3.1.1 இலங்கை சனநாயக சோசலிசக் குடியரசின் நிதிப்பிரமாணக் கோவையின் நி.பி 128(2)(இ) இன் பிரகாரம் கணக்காய்வாளர் தலைமை அதிபதிக்குச் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட நிலுவை வரி வருமான அறிக்கை

3.1.2 இலங்கை சனநாயக சோசலிசக் குடியரசின் நிதிப்பிரமாணக் கோவை

- 3.1.3 2006 இன் 10 ஆம் இலக்க உள்நாட்டு இறைவரி அதிகாரச்சட்டம் மற்றும் அது தொடர்பான திருத்தங்கள்
- 3.1.4 2002 இன் 14 ஆம் இலக்க பெறுமதி சேர் வரி அதிகாரச்சட்டம் மற்றும் அது தொடர்பான திருத்தங்கள்
- 3.1.5 2009 இன் 9 ஆம் இலக்க தேசத்தைக் கட்டியெழுப்புதல் வரி அதிகாரச்சட்டம் மற்றும் அது தொடர்பான திருத்தங்கள்
- 3.1.6 நிலுவை வரி மீதி காணப்படுகின்ற ஏனைய வரி வகைகளுக்குரிய வரி அதிகாரச்சட்டம்.

3.2 ஏனைய பரீட்சிப்புக்கள்

ஏடுகளைப் பரீட்சிப்பதற்கு மேலதிகமாக பின்வரும் ஏனைய பரீட்சிப்புக்கள் இடம்பெற்றன.

- 3.2.1 நிலுவை வரி வருமான அறிக்கையில் காட்டப்பட்ட மீதிகள் தொடர்பாக திணைக்களத்தால் வழங்கப்பட்ட கணனி மென் பிரதிகளில் உள்ளடக்கப்பட்ட தனித்தனி மீதிகளின் பட்டியல் (CD நாடாக்கள் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட கடிதம் - பின்னிணைப்பு 01)
- 3.2.2 நிலுவை வரிகளின் தனித்தனி மீதி தொடர்பான அறிக்கையை பகுப்பாய்வு செய்தல்.

4. நோக்கெல்லை

2012 இலிருந்து 2019 யூன் 30 வரை உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தால் கணக்காய்வாளர் தலைமை அதிபதிக்குச் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட நிலுவை வரி வருமான அறிக்கைகளின் பிரகாரம் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரையான நிலுவை வரியும் தண்டப்பணமும் மற்றும் அவற்றை அறவீடு செய்வது தொடர்பாகப் பரீட்சித்தல் இந்த அறிக்கையின் நோக்கெல்லையாகும்.

5. நோக்கெல்லையின் மட்டுப்பாடுகள்

இந்த அறிக்கையில் காட்டப்பட்டுள்ள பரீட்சிப்புக்களின் மூலம் இறுதித் தீர்வுகளுக்கு வரும் போது எனது நோக்கெல்லை பின்வரும் மட்டுப்பாடுகளுக்கு உட்பட்டிருந்தது என வலியுறுத்தப்படுகின்றது.

5.1 உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தால் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணம் சம்பந்தமாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு தயாரித்து கணக்காய்விற்குச் சமர்ப்பித்த தனித்தனி மீதிகளை உள்ளடக்கிய கணனி மென்பிரதிகளில் அடங்கியிருந்த உள்ளடக்கிய தகவல்களின் அடிப்படையில் இந்த அறிக்கை தயாரிக்கப்பட்டுள்ளதுடன் அத்தகவல்களை நாளாந்தம் நாளதுவரையாக்கி பெற்றுக்கொள்ளும் வசதிகள் திணைக்களத்தினால் கணக்காய்விற்கு வழங்கப்படாமை.

5.2 2015 திசெம்பர் 31 ஆந் திகதி வரையான காலப்பகுதிக்குரிய வரிக் கோவை Legacy முறைமையின் கீழும் 2016 சனவரி 01 ஆந் திகதியிலிருந்து RAMIS முறைமையின் கீழும் வரிக் கோவைகள் நிருவகிக்கப்படுகின்றன. 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு நிலுவை வரி அறிக்கைகளுக்குரிய தனித்தனி மீதி பட்டியல் அறிக்கையானது கணனி முறைமையின் மூலம் நேரடியாகப் பெற்றுக்கொள்வதற்கான வசதிகள் மற்றும் வழிகாட்டிகள் திணைக்களத்தினால் எனக்கு வழங்கப்பட்டிருக்காததுடன் திணைக்களத்தினால் தயாரித்து கணக்காய்விற்கு வழங்கப்பட்டுள்ள அறிக்கையின் அடிப்படையில் இக்கணக்காய்வினை மேற்கொள்ளல்.

6. நிலுவை வரி ஏற்படுத்தல் மற்றும் நிலுவை வரிகளை அறவீடு செய்தல் அல்லது தீர்த்து வைத்தல் செய்யும் நடைமுறைகளை அறிமுகப்படுத்துதல்

6.1 வரி அதிகாரசட்டத்திலுள்ள ஏற்பாடுகளின் பிரகாரம் வரி செலுத்துபவர்களால் சுய மதிப்பீட்டின் அடிப்படையில் தங்களால் செலுத்த வேண்டிய வரிப்பணத்தை மதிப்பீடு செய்து நிர்ணயிக்கப்பட்ட திகதிகளில் வரி அறிக்கைகளை வழங்குதல் மற்றும் வரி செலுத்துதல் இடம்பெறுதல் வேண்டும். (பின்னிணைப்பு - 2)

6.2 வரி செலுத்துபவர்களால் நிர்ணயிக்கப்பட்ட திகதியில் வரி அறிக்கை சமர்ப்பிக்கப்படாதிருக்கையில் திணைக்களத்தினால் வரி செலுத்துபவர்களுக்கு அறிக்கை சமர்ப்பிக்கப்படாமை மீது தண்டப்பணம் விதித்தல் இடம்பெறும். (பின்னிணைப்பு - 3)

6.3 Legacy கணனி வரி நிருவாக முறைமையின் கீழ் உத்தியோகத்தர்களால் ஆவணங்கள் மற்றும் தகவல்களைப் பரீட்சித்தும் RAMIS கணனி வரி நிருவாக முறைமையின் கீழ் சுயமாக வரி அறிக்கை மற்றும் செலுத்தப்பட்டுள்ள வரிப் பணம் பரீட்சிக்கப்பட்டு அறிக்கையின் அடிப்படையில் நிலுவை வரிப் பணம் காணப்படுமாகயிருந்தால் வெளிப்படுத்தப்படுகின்றன. அவ்வாறு வெளிப்படுத்தப்படுகின்ற நிலுவை வரிக்காக தண்டப்பணமும் (பின்னிணைப்பு - 4) உள்ளடக்கப்பட்டு மதிப்பீட்டு அறிக்கை வழங்கப்பட்டு நிலுவை வரியும் தண்டப்பணமுமாக அறிக்கையிடுதல் இடம்பெறுகின்றது.

- 6.4 சில வரி செலுத்துபவர்கள் தமது வரிப்பணத்தை சரியாக வெளிப்படுத்தாத சந்தர்ப்பம் காணப்படுமாக இருந்தால் உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்கள உத்தியோகத்தர்களால் மேற்கொள்ளப்படுகின்ற அந்த வரிக் கோவை தொடர்பான கணக்காய்வின் போது மேலதிக வரி மற்றும் தண்டப்பணம் கணிக்கப்பட்டு மேலதிக வரி மதிப்பீடு வழங்கப்பட்டு அவையும் அறவிடப்பட வேண்டிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணமாக அறிவிக்கப்படும்.
- 6.5 சில வரி செலுத்துபவர்களினால் வரி அறிக்கை சமர்ப்பிக்கப்படாத சந்தர்ப்பத்தின் போது திணைக்களத்தால் வரி செலுத்துபவர்களின் வரிப்பணம் மதிப்பீடு செய்யப்பட்டு மதிப்பிடப்பட்ட மதிப்பீடு வழங்கியதன் பின்னர் அவை அறவிடப்பட வேண்டிய நிலுவை வரியும் தண்டப்பணமுமாக அறிக்கையிடப்படும்.
- 6.6 சுயமதிப்பீட்டின் அடிப்படையில் உருவாகிய நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் அறவீடு செய்தல் தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைத்தல் இடம்பெற முடியாததுடன் திணைக்களத்தால் அந்த நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் அறவீடு செய்தல் அல்லது வரி செலுத்துபவர்களால் எதிர்ப்புக்கள் சமர்ப்பிக்கப்பட்டதால் அதனை 60 நாட்களுக்குள் தீர்த்து (பின்னிணைப்பு - 5) நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் தீர்த்து வைத்தல் இடம்பெறுதல் வேண்டும்.
- 6.7 வரி அதிகாரச்சட்டங்களிலுள்ள ஏற்பாடுகளின் பிரகாரம் மதிப்பீட்டு அறிவித்தல் வழங்கப்பட்டு 30 நாட்களுக்குள் வரி செலுத்துபவர்களால் மதிப்பிடப்பட்ட மதிப்பீடு மற்றும் மேலதிக மதிப்பீட்டிற்காக செல்லுபடியாகும் மேன்முறையீடு சமர்ப்பிக்கப்பட்டிருக்கையில் மேன்முறையீடு தீர்த்துவைக்கப்படும் வரை திணைக்களத்தினால் தீர்மானிக்கப்பட்டவாறு மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணம் அல்லது அவற்றில் ஒரு பகுதியை தற்காலிகமாக இடைநிறுத்தி வைக்கலாம். மேன்முறையீட்டைத் தீர்த்து வைத்ததன் பின்னர் மேன்முறையீட்டில் நிர்ணயிக்கப்பட்டவாறு நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணத்தையும் அறவீடு செய்தல் அல்லது தீர்த்து வைத்தல் செய்யப்படுதல் வேண்டும்.
- 6.8 நிலுவை வரியினை அறவீடு செய்வதனை முன்னிட்டு உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்தால் நீதிமன்ற நடவடிக்கைகள் எடுக்கையில் அந்த நிலுவை வரியையும் தண்டப்பண மீதியையும் நீதிமன்ற தீர்ப்பின் பிரகாரம் அறவிட வேண்டியதுடன் அதுவரை அவையும் தற்காலிக இடைநிறுத்திவைத்தல் இடம்பெறும்.
- 6.9 அறவீடு செய்வதற்கு அதிகாரச்சட்டத்தால் அல்லது ஏனைய சட்டத்தால் தடைகள் இன்றி அனைத்து நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதியும் உரிய

அதிகாரச்சட்டங்களில் காட்டப்பட்டுள்ள அறவீட்டு நடைமுறைகளைக் கொண்டு எடுத்து அறவீடு செய்வதற்கு உள்நாட்டு இறைவரித் திணைக்களத்திற்கு இயலுமை உள்ளது. (பின்னிணைப்பு - 6)

6.10 தலைமை அலுவலகத்திலும் பிராந்திய அலுவலகங்களிலும் நிலுவை வரிகளை அறவீடு செய்வதற்காக ஸ்தாபிக்கப்பட்டுள்ள பிரிவுகளின் மூலம் இந்த நிலுவை வரிகளையும் தண்டப்பணங்களையும் அறவீடு செய்யும் செயற்பாடு இடம்பெறுகின்றது.

7. நிலுவை வரியையும் தண்டப்பணங்களையும் அறவீடு செய்யும் திணைக்களத்தின் நடைமுறை

7.1 நிலுவை வரிகள் மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் தொடர்பான விபரம்

7.1.1 Legacy முறைமையின் கீழ் நிருவகிக்கப்பட்ட வரிக்காலப்பகுதி தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு அறவிட வேண்டியிருந்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 1 - Legacy முறைமையின் கீழ் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் தொடர்பான விபரம்

வரி வகை	நிலுவை வரி மீதி	நிலுவை தண்டப்பணம்	மொத்த நிலுவை மீதி
-----	-----	-----	-----
	ரூபா	ரூபா	ரூபா
வருமான வரி	94,827,007,919	54,026,408,521	148,853,416,440
பெறுமதி சேர் வரி	48,278,735,705	40,142,477,728	88,421,213,433
தேசத்தைக் கட்டியெழுப்பும் வரி	8,746,726,407	6,768,176,843	15,514,903,250
உழைக்கும் போதே செலுத்தும் வரி	3,485,013,497	2,935,270,339	6,420,283,836
பொருளாதார சேவைகள் கட்டணம்	5,763,531,104	4,626,669,962	10,390,201,066
ஏனைய வரி வகைகள்	<u>27,843,150,765</u>	<u>12,491,399,061</u>	<u>40,334,549,826</u>
	<u>188,944,165,397</u>	<u>120,990,402,454</u>	<u>309,934,567,851</u>

7.1.2 RAMIS முறைமையின் கீழ் நிருவிக்கப்படுகின்ற காலப்பகுதி தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு அறவிட வேண்டிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 2 - RAMIS முறைமையின் கீழ் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் தொடர்பான விபரம்

வரி வகை	நிலுவை வரி மீதி	நிலுவை தண்டப்பணம்	மொத்த நிலுவை மீதி
-----	-----	-----	-----
	ரூபா	ரூபா	ரூபா
வருமான வரி	95,276,461,941	67,134,229,589	162,410,691,530
பெறுமதி சேர் வரி	2,071,743,747,897	1,606,924,259,817	3,678,668,007,714
தேசத்தைக் கட்டியெழுப்பும் வரி	11,296,810,380	7,379,682,040	18,676,492,420
ஏனைய வரி வகைகள்	1,076,334,925	778,550,968	1,854,885,893
	<u>13,302,175</u>	<u>103,305</u>	<u>13,405,480</u>
	<u>2,179,406,657,318</u>	<u>1,682,216,825,719</u>	<u>3,861,623,483,037</u>

7.1.3 Legacy முறைமையின் கீழுள்ள நிலுவை வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் இரத்துச் செய்யப்பட்ட வரி அதிகாரசட்டங்கள் தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு அறவிட வேண்டியிருந்த மொத்த நிலுவை வரிப் பணம் ரூபா 8,632,395,894 ஆகும்.

அட்டவணை 3 - Legacy முறைமையின் கீழ் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகள் தொடர்பான (இரத்துச் செய்யப்பட்ட அதிகாரசட்டங்களுக்குரிய) விபரம்

வரி வகை	நிலுவை வரி மீதி	நிலுவை தண்டப்பணம்	மொத்த நிலுவை மீதி
-----	-----	-----	-----
	ரூபா	ரூபா	ரூபா
TT (புரள்வு வரி)	1,645,246,430	731,728,365	2,376,974,795
NSL (தேசிய பாதுகாப்பு வரி)	1,213,871,266	517,302,529	1,731,173,795

GST (பொருட்கள் மற்றும் சேவைகள் வரி)	934,955,433	1,011,928,821	1,946,884,254
WELTT (ஆதனவரி)	849,952	403,652	1,253,604
GIFT (நன்கொடை வரி)	2,409	1,204	3,613
S/C-IT (மிகைக்கட்டணம் - வருமான வரி)	175,958,581	123,610,182	299,568,763
S/C-PAYE (மிகைக் கட்டணம் - உழைக்கும் போதே செலுத்தும் வரி)	25495,948	15,145,375	40,641,323
SRL (சமூக பாதுகாப்பு வரி)	1,822,706	146,995	1,969,701
SNC	13,941,840	4,402,838	18,344,678
DEBIT TAX (வரவு வரி)	<u>2,215,581,368</u>	<u>0</u>	<u>2,215,581,368</u>
	<u>6,227,725,933</u>	<u>2,404,669,961</u>	<u>8,632,395,894</u>

7.2 நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகளை அறவீடு செய்தல்

7.2.1 Legacy கணனி முறைமையின் கீழ் நிருவகிக்கப்படுகின்ற காலப்பகுதி தொடர்பாக 2012 திசம்பர் 31 ஆந் திகதியிலிருந்து 2018 திசம்பர் 31 ஆந் திகதி வரை ஒவ்வொரு ஆண்டின் இறுதியில் திசம்பர் 31 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு மற்றும் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு காணப்பட்ட மொத்தநிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண வருமானம் (Total Default Tax and Penalty), அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட வரியும் தண்டப்பணமும் Hold Over Tax and Penalty) மற்றும் அத்திகதியில் உள்ளவாறு அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண வருமானம் (Collectable Tax and Penalty) தொடர்பான விபரம் பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 4 - Legacy முறைமையின் கீழ் அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைத்தல் மற்றும் அறவிடக்கூடிய வரி வருமானம் தொடர்பான விபரம்

ஆண்டு	மொத்த நிலுவை வருமானம்	அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைத்தல்	அறவிடக் கூடிய வருமானம் (தடையின்றி அறவிடக் கூடியது)	அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட மொத்த நிலுவை வருமானத்தின் சதவீதமாக (நூற்றுக்கு வீதம்)	அறவிடக்கூடிய வருமானம் மொத்த நிலுவை வருமானத்தின் சதவீதமாக (நூற்று வீதம்)
	ரூபா	ரூபா	ரூபா		
2019/06/30	309,934,567,851	182,172,416,530	127,762,151,321	58.8	41.2
2018/12/31	294,243,455,177	172,820,231,714	121,423,223,463	58.7	41.3
2017/12/31	323,732,060,993	291,662,060,370	32,070,000,623	90.1	9.9
2016/12/31	295,296,319,704	266,418,297,382	28,878,022,322	90.2	9.8
2015/12/31	259,528,036,217	225,804,973,656	33,723,062,561	87.0	13.0
2014/12/31	210,076,342,914	183,039,191,957	27,037,150,957	87.1	12.9
2013/12/31	188,423,246,856	170,699,971,801	17,723,275,055	90.6	9.4
2012/12/31	192,663,476,619	176,797,242,657	15,866,233,962	91.8	8.2

7.2.2 RAMIS முறைமை தொடர்பாக 2018 யூன் 30 ஆந் திகதியிலிருந்து 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரை ஒவ்வொரு அரையாண்டு முடிவின் போதும் மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண வருமானம் (Total Default Tax and Penalty), அறவீட்டினை தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட வரியும் தண்டப்பணமும் (Hold over Tax and Penalty), மற்றும் அத்திகதியில் உள்ளவாறு அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண வருமானம் (Collectable Tax and Penalty) தொடர்பான விபரம் பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 5 - RAMIS முறைமையின் கீழ் அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட மற்றும் அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி வருமானம் தொடர்பான விபரம்

ஆண்டு	மொத்த நிலுவை வருமானம்	அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைத்தல்	அறவிடக் கூடிய வருமானம்	அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட மொத்த நிலுவை வருமானத்தின் சதவீதமாக (நூற்றுக்கு வீதம்)	அறவிடக்கூடிய வருமானம் மொத்த நிலுவை வருமானத்தின் சதவீதமாக (நூற்று வீதம்)
	ரூபா	ரூபா	ரூபா		
2019/06/30	3,861,623,483,037	3,698,573,033,853	163,050,449,184	95.8	4.2
2018/12/31	1,332,065,213,135	1,191,760,205,898	140,305,007,237	89.5	10.5
2018/06/30	3,304,728,808,528	20,057,974	3,304,708,750,554	0	100

7.2.3 Legacy முறைமை தொடர்பாக 2012 ஆம் ஆண்டிலிருந்து 2017 திசம்பர் 31 வரையான காலப்பகுதி தொடர்பான தகவல்களைப் பகுப்பாய்வு செய்கையில் ஒவ்வொரு ஆண்டினதும் மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணத்தில் 90 சதவீதம் அளவில் அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்திவைக்கப்பட்டிருந்ததுடன் 10 சதவீதம் மாத்திரம் அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணமாகக் காட்டப்பட்டிருந்தது. 2018 ஆம் ஆண்டின் போது Legacy முறைமையின் கீழ் நிருவகிக்கப்படுகின்ற தோற்றுவிக்கப்பட்ட வரி செலுத்துபவர்களின் நிலுவை வரி அறவீட்டிற்காக இரண்டு பிரிவுகள் தோற்றுவிக்கப்பட்டிருந்ததுடன் அதன் பின்னர் 2018 திசம்பர் 31 இல் உள்ளவாறு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட மீதியானது 2017 ஆம் ஆண்டுடன் ஒப்பிடுகையில் ரூபா 118,841,828,656 அதாவது 40.75 சதவீதத்தால் குறைவடைந்திருந்தது. அவ்வாறே அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி ரூபா 89,353,222,840 ஆல் அதாவது 279 சதவீதத்தால் அதிகரித்திருந்தது. 2019 யூன் 30 வரை தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட மற்றும் அறவிடக்கூடிய மீதியானது மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணத்தில் முறையே 58.8 சதவீதம் மற்றும் 41.2 சதவீதமாகும்.

7.3 அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி

Legacy முறைமைக்குரிய நிலுவை வரி அறிக்கையின் பிரகாரம் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி ரூபா 182,172,416,530 ஆக இருந்ததுடன் கணக்காய்விற்குச் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட தனித்தனி மீதிப் பட்டியலில் இடைநிறுத்திவைப்பதற்கு தாக்கமளித்துள்ள காரணம் தொடர்பான விபரம் பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 6 - Legacy முறைமையின் பிரகாரம் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள மீதி தொடர்பான விபரம்

தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப் பணத்திற்கான காரணம்	வரிப் பணம்	தண்டப்பணம்
	ரூபா	ரூபா
Appeal	69,656,029,583	36,222,358,269
Court case	697,621,209	457,699,858
Objection	1,143,290,740	668,550,017
Not settle /settled	65,733,051	36,189,096
Penalty only	1,873,666	860,225,267
Payment/ paid	2,255,939	2,807,883
Payment & penalty only	652,627	424,811
Journal Transfer	64,940,821	38,490,149
system error	1,515,319,787	893,827,369
T11 called	46,811	9,362
Bank Seize	10,871,926	4,352,101
Undelivered	14,273,208	6,995,740
No record	2,517,432	956,624
Unabsorbed VAT	43,052,498	18,578,437
Less than Rs.500	5,776	13,759,970
101pp	15,000	5,700
PAYE Available	71,910	33,230
W.off	512,842	209,097
WHT	16,555,985	10,286,258
200 penalty	0	31,195,450
Other	77,051,408	59,907,637
clearance	780,855	282,812
Tax payer died	937,888	157,150
Has been informed to set of VAT refund with 5% penalty	70,000	25,200
Incorrect Assessment	2,327,835	1,127,603
B/F Input	15,193,432	9,289,286
Journal Transfer not yet entered to the System.	41,901,909	26,555,606
Refund	176,220,448	46,246,779
No reasons	45,632,059,767	23,579,685,414
	<u>119,182,184,355</u>	<u>62,990,232,175</u>

7.4 நிலுவை வரி மீதிகள் தொடர்பான காலப்பகுப்பாய்வு

7.4.1 Legacy முறைமையின் கீழான நிலுவை வரி மீதிகள் தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறான காலப்பகுப்பாய்வு சமர்ப்பிக்கப்படாதிருந்ததுடன் 2018 திசம்பர் 31 இல் உள்ளவாறு பெற்றுக்கொள்ளப்பட்ட தகவல்களின் பிரகாரம் 5 பிரதான வரி வகைகள் தொடர்பாக Legacy முறைமையில் பேணப்படுகின்ற அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதியின் காலப் பகுப்பாய்வு பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 7 - Legacy முறைமையில் காணப்படுகின்ற அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணத்தின் காலப்பகுப்பாய்வு

வரி வகைகள்	காலப்பகுப்பாய்வு			
	2018 ஆம் ஆண்டு	2013 இலிருந்து 2017 ஆம் ஆண்டு	2012 மற்றும் அதற்கு முன்னைய ஆண்டு	மொத்தம்
	ரூபா	ரூபா	ரூபா	ரூபா
வருமான வரி	3,963,321,860	32,772,788,522	10,501,638,051	47,237,748,433
பெறுமதிசேர் வரி	9,257,667,605	28,498,655,891	14,457,547,559	52,213,871,054
தேசத்தைக் கட்டியெழுப்பும் வரி	1,910,135,395	7,136,197,083	1,448,797,697	10,495,130,175
உழைக்கும் போதே செலுத்தும் வரி	89,484,326	2,331,535,937	1,094,079,638	3,515,099,901
பொருளாதார சேவைக் கட்டணம்	976,216,123	2,940,749,157	1,190,725,429	5,107,690,708
மொத்தம் (ரூபா)	<u>16,196,825,309</u>	<u>73,679,926,589</u>	<u>28,692,788,374</u>	<u>118,569,540,272</u>

7.4.2 2018 திசெம்பர் 31 இல் உள்ளவாறு மற்றும் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு RAMIS முறைமையின் கீழுள்ள நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணத்திற்குரிய காலப்பகுப்பாய்வு சமர்ப்பிக்கப்பட்டிருக்காததுடன் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு காணப்பட்ட ரூபா 163,050,449,183 தொகையான அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி 2016 ஆம் ஆண்டிலிருந்து 2019 யூன் 30 வரையான காலப்பகுதிக்குரியவையாகும்.

7.5 Ramis முறைமையின் கீழ் வரி வருமானத்தை பதிவு செய்யும் போது ஏற்பட்ட தவறுகள் மற்றும் தொங்கல் கணக்கில் காணப்பட்ட மீதியையும் உள்ளடக்கி தீர்த்துவைக்கப்படாத ரூா 3,597,053,068,799 தொகையான நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் காணப்பட்டது.

அட்டவணை 8 - தீர்த்துவைக்கப்படாத மீதி மற்றும் தொங்கல் கணக்கின் மீதி

விபரம்	நிலுவையான வரி மீதி	நிலுவையான தண்டப்பண மீதி	மொத்த நிலுவை மீதி
	ரூபா	ரூபா	ரூபா
இரண்டு வரி செலுத்துபவர்களின் கணக்குகளில் பிழையாக பதிவு செய்தமை	2,025,331,283,213	1,565,298,195,592	3,590,629,478,805
தொங்கல் கணக்கின் மீதி	வகைப்படுத்த முடியாதவை	வகைப்படுத்த முடியாதவை	6,423,589,994
மொத்தம்			3,597,053,068,799

7.6 2014 இன் 14 ஆம் இலக்க அதிகாரச்சட்டத்தினால் திருத்தப்பட்ட 2010 இன் 16 ஆம் இலக்க செலுத்த தவறிய வரிகளை அறவீடு செய்யும் (விசேட ஒழுங்குவிதிகள்) அதிகாரச்சட்டத்தின் கீழ் 2009 திசெம்பர் 31 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு கொடுப்பனவுகளை செலுத்த தவறிய வரிகளை அறவீடு செய்வதற்காக பிரதி ஆணையாளர் நாயகம் ஒருவரின் கீழ் திணைக்களத்தில் தனியான ஒரு பிரிவு (DTRU) ஸ்தாபிக்கப்பட்டு உரிய நிலுவை வரிகளை அறவீடு செய்வதற்காக விசேட ஒழுங்கு விதிகள் விதிக்கப்பட்டிருந்தன. உரிய பிரிவிற்கு மாற்றப்பட்ட நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணங்களில் 2015 திசெம்பர் 31 இலிருந்து 2018 திசெம்பர் 31 வரை ஒவ்வொரு ஆண்டின் இறுதியின் திசெம்பர் 31 இல் உள்ளவாறும் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில்

உள்ளவாறும் அறவிடப்படாது காணப்பட்ட மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண வருமானம் (Total Default Tax and Penalty) தொடர்பான விபரம் பின்வருமாறாகும்.

அட்டவணை 9 - செலுத்தத் தவறிய வரியை அறவீடு செய்யும் பிரிவின் நிலுவை வரியைத் தீர்த்துவைத்தல்.

திகதி	நிலுவை வரிப் பணம்	நிலுவையான தண்டப்பணம்	மொத்த நிலுவை மீதி
-----	-----	-----	-----
	ரூபா	ரூபா	ரூபா
2015 திசெம்பர் 31	30,313,762,934	18,499,228,756	48,812,991,690
2016 திசெம்பர் 31	27,553,023,926	14,681,596,755	42,234,620,681
2017 திசெம்பர் 31	23,406,089,123	13,694,243,608	37,100,332,731
2018 திசெம்பர் 31	21,763,550,272	12,353,295,789	34,116,846,061
2019 யூன் 30	21,727,891,075	11,535,311,638	33,263,202,713

8. அவதானிப்புக்கள்

- 8.1 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறு Legarcy முறைமை மற்றும் RAMIS முறைமை தொடர்பாக முறையே ரூபா 127,762,151,321 மற்றும் ரூபா 163,050,449,184 வீதம் ரூபா 290,812,600,505 மொத்த தொகையான நிலுவை வரியும் தண்டப்பணமும் அறவிடக்கூடியவை என இனங்காணப்பட்டிருந்தும் திணைக்களத்தினால் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரை அறவிடப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது.
- 8.2 2012 திசெம்பர் 31 ஆந் திகதி Legacy முறைமை தொடர்பாக காணப்பட்ட ரூபா 192,663,476,619 தொகையான மொத்த நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியளவில் ரூபா 309,934,567,851 வரை அதாவது 61 சதவீதத்தினால் அதிகரித்திருந்தமை அவதானிக்கப்பட்டது. RAMIS முறையின் கீழுள்ள தீர்த்துவைக்கப்படாத நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதியினை 2018 ஆம் ஆண்டுடன் ஒப்பிடுகையில் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் ரூபா 2,529,558,269,902 ஆல் அதாவது 190 சதவீதத்தால் அதிகரித்திருந்தமை அவதானிக்கப்பட்டது.
- 8.3 2018 ஆம் ஆண்டின் போது Legacy முறையின் நிலுவை வரியினை தீர்த்துவைப்பதற்காக தலைமை அலுவலகத்தில் இரண்டு பிரிவுகள் ஸ்தாபிக்கப்பட்டதன் பினர் 2018 ஆம் ஆண்டிற்கான ஆரம்ப மீதியுடன் ஒப்பிடும் போது 2018 திசெம்பர் 31

இல் உள்ளவாறு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்ட நிலுவை மீதியானது மொத்த நிலுவையில் 90.1 சதவீதத்திலிருந்து 58.7 சதவீதம் வரை வீழ்ச்சியடைந்திருந்தது. மேலும் அறவிடக்கூடிய மீதி 9.9 சதவீதத்திலிருந்து 41.3 சதவீதம் வரை அதிகரித்திருந்தது என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. அவ்வாறே அந்த இரண்டு பிரிவுகளால் 2018 சனவரி 01 இலிருந்து 2019 யூன் 30 வரை ரூபா 52.3 பில்லியன் நிலுவை வரி மீதி தீர்த்து வைக்க வேண்டியிருந்தமை அவதானிக்கப்பட்டது.

8.4 RAMIS முறைமையின் கீழ் இரண்டு வரி செலுத்துபவர்கள் தொடர்பாக பிழையாக பதிவு செய்யப்பட்டுள்ள ரூபா 3,590,629,478,805 தொகையான நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரை சரிசெய்வதற்கு நடவடிக்கை எடுக்கப்படாது பிழையான மீதியை உள்ளடக்கி நிலுவை வரி அறிக்கை தொடர்ச்சியாகப் பேணப்பட்டு வருகின்றமை அவதானிக்கப்பட்டது.

8.5 Legacy முறைமையின் கீழ் காணப்படுகின்ற அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப் பணங்களுக்கு மத்தியில் ரூபா 106,022,099,057 அதாவது 83 சதவீதமான வருமான வரி, பெறுமதிசேர் வரி, தேசத்தைக் கட்டியெழுப்பும் வரி என்பவைகளை உள்ளடக்கியிருந்தமை அவதானிக்கப்பட்டது. அவற்றிற்கு மத்தியில் வரி செலுத்துபவர்களால் முன்றாம் தரப்பினர்களிடமிருந்து சேகரிக்கப்பட்டுள்ள பெறுமதிசேர் நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணம் ரூபா 54,236,043,201 அதாவது ஞத்த அறவிடக்கூடிய வரியில் 42 சதவீதம் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரை அறவிடப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. மேலும், 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியிலும் அறவிடப்படாத RAMIS முறைமையின் கீழுள்ள அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணமாக இனங்காணப்பட்ட வருமான வரி ரூபா 99,400,948,822, பெறுமதிசேர் வரி ரூபா 46,061,315,513 மற்றும் தேசத்தைக் கட்டியெழுப்பும் வரி ரூபா 15,871,714,318 காணப்படுகின்றமையும் அவதானிக்கப்பட்டது.

8.6 RAMIS முறைமையின் கீழுள்ள நிலுவை வரி மீதிக்கான காலப்பகுப்பாய்வு வழங்கப்பட்டிருக்காததுடன் அறவிட வேண்டிய அனைத்து நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதி 2016 ஆம் ஆண்டிலிருந்து 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரையான மீதியாகும். Legacy முறைமையின் கீழ் அறவிடக்கூடிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிக்காக 2018 திசம்பர் 31 இல் உள்ளவாறான காலப்பகுப்பாய்வு மாத்திரம் சமர்ப்பிக்கப்பட்டிருந்ததுடன் அதில் 2018 ஆம் ஆண்டிற்கான ரூபா 16,196,825,309 தொகை 2013 இலிருந்து 2017 ஆம் ஆண்டிற்கான ரூபா 73,679,926,589 மற்றும் 2012 இற்கும் அதற்கு முன்னைய ஆண்டிற்குமுரிய ரூபா 28,692,788,374

தொகை காணப்பட்டதனால் நிலுவை வரியினை அறவீடு செய்வதற்காக பொருத்தமான நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது.

8.7 Legacy முறைமை தொடர்பாக கணக்காய்விற்கு சமர்ப்பிக்கப்பட்ட 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் உள்ளவாறான நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணங்களின் தனித்தனி மீதிப் பட்டியலில் நிலுவை மீதியினை இடைநிறுத்துவதற்கான காரணம் தரப்பட்டிருந்ததன் பிரகாரம் வரி மேன்முறையீடு மற்றும் நீதிமன்ற நடைமுறையின் காரணமாக இடைநிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள மீதி ரூபா 107,033,708,919 மற்றும் நீதிமன்ற நடைமுறையின் அடிப்படையில் அவற்றினை அறவிடுதல் தீர்மானிக்கப்படும் என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. எனினும் காரணம் இனங்காணப்பட்டுள்ள ரூபா 5,926,962,430 நிலுவை மீதியினைத் தீர்த்து வைக்கும் ஆற்றல் காணப்பட்டிருந்தும் திணைக்களத்தால் அவற்றினை சரிசெய்வதற்கு பொருத்தமான நடவடிக்கை எடுக்கப்படவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது. மேலும், அறவீடு தற்காலிகமாக நிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள மீதியில் இடைநிறுத்திவைப்பதற்கான காரணம் சமர்ப்பிக்கப்படாத ரூபா 45,632,059,767 தொகையான நிலுவை வரிப் பணம் மற்றும் ரூபா 23,579,685,414 தொகையான நிலுவை தண்டப்பணம் காணப்படுகின்றமையும் அவதானிக்கப்பட்டது.

8.8 இரத்துச் செய்யப்பட்ட வரி அதிகாரச்சட்டங்கள் தொடர்பாக Legacy முறைமையின் கீழ் அறவிட வேண்டிய ரூபா 8,632,395,894 தொகையான பழைய வரி மீதியினை அறவீடு செய்வதற்கு அல்லது தீர்த்து வைப்பதற்கு முறையான நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டிருந்தமையும் அவதானிக்கப்படவில்லை.

8.9 RAMIS முறைமையின் கீழ் ரூபா 6,423,589,994 தொகையான தொங்கல் கணக்கினைத் தீர்த்துவைத்து உரிய வரி செலுத்துபவர்களின் கணக்கை செம்மையாக்கி நிலுவை வரி மீதியினைத் தீர்த்து வைப்பதற்கு திணைக்களம் பொருத்தமான நடவடிக்கை எடுத்திருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது.

8.10 அறவீடு செய்தல் அல்லது தீர்த்து வைப்பதற்காக கொடுப்பனவு செய்யத்தவறிய வரியை அறவீடு செய்யும் பிரிவிற்கு (DTRU) 2010 ஆம் ஆண்டின் போது ஒப்படைக்கப்பட்ட வரி மற்றும் தண்டப்பணங்களில் ரூபா 21,727,891,075 வரிப் பணம் ரூபா 11,535,311,638 தண்டப்பணம் அப்பிரிவிற்கு மாற்றப்பட்டு 8 ஆண்டுகளுக்கு மேற்பட்ட காலம் கடந்திருந்தும் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதி வரையும் அறவீடு செய்வதற்கு அல்லது தீர்த்து வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டிருக்கவில்லை என்பது அவதானிக்கப்பட்டது.

9. முறைமைகள் மற்றும் கட்டுப்பாட்டுப் பலவீனங்கள்

வரி செலுத்துபவர்களிடமிருந்து அறவிட வேண்டிய வரி மற்றும் தண்டப்பணம் தொடர்பாக மேற்கொள்ளப்பட்ட விசேட கணக்காய்வு பரீட்சிப்பின் போது பின்வருமாறு முறைமைகள் மற்றும் கட்டுப்பாட்டுப் பலவீனங்கள் அவதானிக்கப்பட்டன.

9.1 இரத்துச் செய்யப்பட்ட வரி அதிகாரச்சட்டங்களுக்குரிய நிலுவை வரிகளைத் தீர்த்து வைப்பதற்காக வரி செலுத்துபவர்களின் நாளதுவரையாக்கப்பட்ட தகவல்களைப் பேணுவதற்கு திணைக்களம் நடவடிக்கை எடுத்திருக்காமை.

9.2 நிலுவை வரி ஏற்படுகின்ற சந்தர்ப்பங்களிலிருந்து அதனை தீர்த்து வைக்கும் வரை மேற்பார்வை செய்வதற்காக மற்றும் பின்தொடர் நடவடிக்கைகள் எடுப்பதற்காக முறையான உள்ளகக் கட்டுப்பாட்டு நடைமுறை இல்லாமை.

10. சிபார்சுகள்

10.1 இரண்டு வரி நிருவாக முறைமை தொடர்பாக 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் காணப்பட்ட ரூபா 4,171,558,050,888 கூட்டுமொத்தமான நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணத்தை உரிய காலத்தில் அறவீடு செய்வதற்கு / தீர்த்து வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுக்காத உத்தியோகத்தர்கள் சம்பந்தமாக முறையான நடவடிக்கை எடுத்தல் மற்றும் உரிய வரி அதிகாரச்சட்டங்களில் தரப்பட்டுள்ள அனைத்து நடவடிக்கைகளையும் நடைமுறைப்படுத்தி மேற்கூறிய நிலுவை மீதிகளில் அறவிடக்கூடிய / தீர்த்து வைக்கக்கூடிய அனைத்து நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகளை விரைவாக அறவீடு செய்வதற்கு / தீர்த்து வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுத்தல். (8.1, 8.2, 8.5 மற்றும் 8.6 ஆம் பந்திகள்)

10.2 Legacy முறைமைக்குரிய நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணம் தொடர்பான தனித்தனி மீதிகளை முறையான பரிசீலனைக்கு உட்படுத்தி அறவிடக்கூடிய மற்றும் இடைநிறுத்திவைக்கக் கூடிய வரி மற்றும் தண்டப்பண மீதிகளை சரியாக இனங்காண்பதற்கு தலைமை அலுவலகத்தில் இரண்டு Legacy பிரிவுகள், செலுத்துதல் தவறிய வரிகளை அறவீடு செய்யும் பிரிவு, பிராந்திய அலுவலகம் என்பன மேலும் நடவடிக்கை எடுத்தல் வேண்டும் என்பது. (8.3 ஆம் பந்தி)

- 10.3 Legacy முறைமையின் கீழுள்ள நிலுவைகளைத் தீர்த்து வைப்பதற்காக 2018 ஆம் ஆண்டில் ஸ்தாபிக்கப்பட்ட இரண்டு புதிய பிரிவுகளின் மூலம் நிலுவை வரிகளை இனங்காணல் மற்றும் தீர்த்துவைப்பதற்கு ஒத்த வகையில் நடவடிக்கை எடுக்கப்பட்டுள்ளதனால் அப்பிரிவுகளின் செயற்பாட்டை விரைவுபடுத்துவதற்காக அப்பிரிவுகளை வலுப்படுத்துவதற்கு நடவடிக்கை எடுக்க வேண்டும் என்பது. (8.3 ஆம் பந்தி)
- 10.4 RAMIS முறைமையின் கீழ் இனங்காணப்பட்டுள்ள இரண்டு வரி செலுத்துபவர்கள் தொடர்பாக ரூபா 3,590,629,478,805 தொகை பிழையான பதிவுகள் மற்றும் முறையான பரீட்சிப்புக்கள் மேற்கொண்டு மேலும் காணப்படுகின்ற அவ்வாறான தவறான பதிவுகளை இனங்கண்டு முறையான அங்கீகாரத்துடன் சரியான நடைமுறையின் கீழ் நிலுவை வரி பதிவேடுகளிலிருந்தும் கணனி முறைமையிலிருந்தும் அகற்றுவதற்கு நடவடிக்கை எடுத்தல். (8.4 ஆம் பந்தி)
- 10.5 Legacy முறைமையின் கீழுள்ள மேன்முறையீட்டு மற்றும் நீதிமன்ற நடைமுறைகளின் காரணமாக இடைநிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள நிலுவை வரி மற்றும் தண்டப்பணங்களைத் தவிர ஏனைய காரணங்களின் அடிப்படையில் இடைநிறுத்தி வைக்கப்பட்டுள்ள அனைத்து நிலுவை வரிகள் மற்றும் தண்டப்பணங்கள் மீதிகளை விரைவாகத் தீர்த்து வைப்பதற்கும் இடைநிறுத்தியமைக்கான காரணம் இனங்காணப்படாத அனைத்து தனித்தனி மீதிகளாக இனங்கண்டு அவற்றை தீர்த்து வைப்பதற்கும் நடவடிக்கை எடுத்தல். (8.7 ஆம் பந்தி)
- 10.6 இரத்துச்செய்யப்பட்ட வரி அதிகாரசட்டங்களுக்குரிய நிலுவை வரி மீதிகளை உரிய காலத்தில் அறவீடு செய்வதற்கு நடவடிக்கை எடுக்கப்படாத மற்றும் அவற்றின் விபரங்களை முறைப்படியாக பேணாத உத்தியோகத்தர்கள் சம்பந்தமாக முறையான நடவடிக்கை எடுத்தல் மற்றும் காணப்படுகின்ற தகவல்கள் மற்றும் மேலும் தகவல்களையும் தேடிப்பார்த்து அந்த நிலுவை மீதிகளைத் தீர்த்து வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுத்தல். (8.8 ஆம் பந்தி)
- 10.7 RAMIS முறைமையின் கீழ் தொங்கல் கணக்கு ஏற்படுவதற்கு தாக்கமளித்த காரணங்களை இனங்கண்டு அதற்காக தேவையான நடவடிக்கை எடுத்தல் மற்றும் 2019 யூன் 30 ஆந் திகதியில் காணப்பட்ட ரூபா 6,423,589,994 தொகையான தொங்கல் மீதியை விரைவாக தீர்த்து வைத்து நிலுவை வரி மீதியை சரிசெய்தல். (8.9 ஆம் பந்தி)

- 10.8 செலுத்தத் தவறிய வரிகளை அறவீடு செய்யும் விசேட ஒழுங்கு விதிகள் அதிகாரச்சட்டத்திலுள்ள ஒழுங்கு விதிகளை நடைமுறைப்படுத்தி செலுத்தத் தவறிய வரிகளை அறவீடு செய்யும் பிரிவில் காணப்பட்ட ரூபா 33,263,202,713 தொகையான நிலுவை வரி மீதியை விரைவாகத் தீர்த்து வைப்பதற்கு நடவடிக்கை எடுத்தல். (8.10 ஆம் பந்தி)
- 10.9 வரி அதிகாரச்சட்டம் இரத்துச் செய்யப்பட்டிருந்தும் அது தொடர்பான அனைத்து நிலுவை வரி மீதிகளும் தீர்த்துவைக்கப்படும் வரை வரிக் கோவைகள் அறிக்கைகள், கணனி தகவல் முறைமையின் தகவல்கள் முதலிய அனைத்து தகவல்களையும் பாதுகாப்பாக பேணுவதற்குரிய உள்ளகக் கட்டுப்பாட்டு முறைமையைத் தோற்றுவித்தல். (9.1 ஆம் பந்தி)
- 10.10 நிலுவை வரி ஏற்படுகின்ற சந்தர்ப்பத்திலிருந்து அவை தீர்த்து வைக்கப்படும் வரையான அனைத்து நடைமுறைகளையும் மேற்பார்வை செய்தல், அறவீடு செய்தல் / தீர்த்து வைத்தல் என்பதற்காக எடுக்கப்பட்டுள்ள நடவடிக்கைகளின் பின்தொடர் நடவடிக்கையின் முறையான உள்ளகக் கட்டுப்பாட்டு முறைமையைத் தோற்றுவித்தல் (9.2 ஆம் பந்தி)
- 10.11 சுய மதிப்பீட்டின் அடிப்படையில் வரியை கணித்து கொடுப்பனவு செய்யும் நடைமுறையை வரி செலுத்துபவர்களுக்கு வசதியான முறையில் திருத்தம் செய்தல்.

ஒப்பம்./டபிள்யூ. பி. சீ. விக்ரமரத்ன
கணக்காய்வாளர் தலைமை அதிபதி

டபிள்யூ.பி.சீ.விக்ரமரத்ன
கணக்காய்வாளர் தலைமை அதிபதி
2020 ஜூலை 20

1. Executive Summary

The administration of taxes collected by the Commissioner General of Inland Revenue had taken place with the legacy software (Up to 31 December 2015) and RAMIS (From 01 January 2016). Information such as, tax reports of the taxpayers, payment of taxes, and additional assessments issued by the Department of Inland Revenue, is stored in the said software. Based on such information, details on the outstanding taxes relating to the taxpayers are reported.

Based on the information retrieved from those software, the Department of Inland Revenue presents reports on outstanding revenue to the Auditor General by including the balances of outstanding revenue and penalties as at 30 June and 31 December of each financial year in terms of Financial Regulation 128(2). According to the tax report presented as at 30 June 2019 in regard to the legacy software, the total of the taxes in default amounted to Rs. 309,934,567,851 whereas the outstanding taxes of which the recovery process had been held over, represented 58.8 per cent of the overall deficit; furthermore, the recoverable taxes in default represented 41.2 per cent of the overall deficit. According to the tax report presented as at 30 June 2019 through the RAMIS software, the total of the taxes in default amounted to Rs. 3,861,623,483,037 whilst the total taxes in default of which the recovery process had been held over, represented 96 per cent of the overall deficit. As such, the recoverable taxes in default represented about 4 per cent of the overall deficit.

It was also observed in accordance with the age analyses of the taxes in default that the recoverable taxes and the penalties had not been recovered in a timely manner. It was further observed that the Department had not taken timely measures to settle the settleable balances included in the outstanding balances of taxes and penalties of which the recovery process had been held over.

Furthermore, those balances of taxes in default included amounts totalling over Rs. 3,500 million that had been resulted in due to accounting errors. However, it was observed that no timely measures had been taken to recover such balances. It was not observed during the analysis of information relating to several years on the balances of taxes and penalties of which the recovery process had been held over, that the Department had taken timely measures to identify the reasons for holding over.

It was observed in the analysis carried out on the types of taxes that more than 90 per cent of the overall taxes in default comprised Value Added Tax and Income Tax, thus

failing to observe that the Department of Inland Revenue had taken timely measures for the recovery / settlement of outstanding tax revenue.

2. Background and Nature of the Report

The taxpayers pay the taxes monthly or quarterly in terms of the provisions of Acts being administered by the Commissioner General of Inland Revenue, and the tax reports should be presented on the date specified. In case the tax paid is less than that of the one shown in the report, the deficit is considered a tax in default, and the Department should take measures to recover the deficit together with a penalty imposed thereon. Furthermore, the Department should carry out audits on the tax files and additional assessments are issued, thus increasing the tax liability of the taxpayer. Such amounts, until being paid, are considered tax in default. As such, the value recoverable from the taxpayers, exists in the forms of taxes and penalties in default.

The total of the taxes in default amounted to Rs. 309,934,567,851 in accordance with the tax report presented as at 30 June 2019 through the legacy software that had functioned until 31 December 2015 whilst the taxes in default of which the recovery process had been held over, represented 58.8 per cent of the overall deficit. As such, 41.2 per cent of the overall deficit could be recoverable.

According to the report generated through the RAMIS software which had been introduced on 01 January 2016, and presented as at 30 June 2019, the total of the taxes in default, amounted to Rs. 3,861,623,483,037. Of that, the taxes of which the recovery process had been held over, represented 96 per cent whereas the amount of recoverable taxes represented 4 per cent of the overall deficit.

Thus, a gradual increase in the taxes and penalties in default was observed with respect to both legacy and RAMIS software. Although provisions had been set out in the Acts to recover them, it was observed that the total of the taxes in default was increasing annually. This report is issued by me in accordance with the observations made in the audit examination carried out on those taxes in default.

3. Methodologies Followed.

The following methodologies were followed during the preparation of this report.

3.1 Perusal of Registers, Books and Reports

The following Registers, Books and Reports were followed during the preparation of this report.

- 3.1.1 Reports on the taxes in default presented to the Auditor General in terms of Financial Regulation 128(2) (c) of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka.
- 3.1.2 Financial Regulations of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka.
- 3.1.3 The Inland Revenue Act, No. 10 of 2006, and the amendments thereto.
- 3.1.4 Value Added Tax Act, No. 14 of 2002 , and the amendments thereto.
- 3.1.5 Nation Building Tax Act, No. 9 of 2009, and the amendments thereto.
- 3.1.6 Acts relating to other taxes that remain in default.

3.2 Other Inspections

In addition to examining the registers, the other inspections mentioned below were also carried out.

- 3.2.1 The list of individual balances included in the softcopy provided by the Department with respect to the balances shown in the report on tax revenue in default (The letter with which the CD was presented : Annexure 01).
- 3.2.2 Analysis on the reports relating to individual balances of taxes in default.

4. Scope

It is the scope of this report to examine the taxes & penalties in default and the recovery thereof as at 30 June 2019 as per the reports on outstanding tax revenue presented to the Auditor General by the Department of Inland Revenue during the period from 2012 up to 30 June 2019.

5. Limitations on the Scope

It is stated that my scope was subject to the following limitations when reaching conclusions through the observations shown in this report.

- 5.1 This report was prepared based on information contained in the softcopy of the individual balances presented to the Audit after being prepared by the Department of Inland Revenue relating to outstanding taxes and penalties as at 30 June 2019. The Department did not provide the Audit with the facility to obtain such information daily in an up-to-date manner.
- 5.2 The tax files up to 31 December 2015 are maintained under the legacy software whereas the tax files relating to the period from 01 January 2016 onwards are maintained under RMIS software. The Department did not provide me with the facility or guidelines to directly obtain the report on individual balances through the software relating to the report on taxes in default as at 30 June 2019. This audit was carried out based on the reports furnished to the Audit after being prepared by the Department.
- 6. Introduction to the Taxes in Default and the Process of Recovering or Settling Them**
- 6.1 The taxpayers should pay taxes based on self-assessment and the tax reports should be furnished on time in terms of provisions of the Acts. (Annexure 2)
- 6.2 In case the tax reports are not furnished on time by the taxpayers, the Department imposes penalties on them. (Annexure 3)
- 6.3 As for the legacy software, the documents and information are examined by the officers whereas the tax reports and the amounts paid are examined automatically under the RAMIS tax management system thereby disclosing taxes in default if any. The assessment report is issued with the inclusion of taxes and penalties in default so disclosed, thus reporting on the taxes and penalties in default. (Annexure 4)
- 6.4 In case of certain taxpayers not stating the correct tax amount, the officers of the Department of Inland Revenue conduct audits on the relevant tax files and compute the additional tax amounts and penalties thereby issuing additional assessments thus informing that those additional amounts are taxes and penalties in default that should be recovered.
- 6.5 In the event of some of the taxpayers avoiding to furnish tax reports, the Department assesses the tax amount of the taxpayer and the estimated assessments are issued thus reporting as being taxes and penalties in default to be recovered.
- 6.6 It is not possible to hold over the recovery of outstanding taxes and penalties resulted in due to self-assessment. The Department should recover the taxes and penalties in default; or else, if the taxpayer raises an objection, the issue should be resolved within a period of 60 days (Annexure 5) thereby settling the tax and the penalty in default.

- 6.7 When a valid appeal is lodged by a taxpayer relating to the estimated assessments and additional assessments within a period of 30 days since the issue of assessment notice in terms of provisions of the tax related Acts, the total of the tax and the penalty in default or a part thereof could be held over at the discretion of the Department until the appeal is resolved. Once the appeal is resolved, recovery or settlement of the taxes and penalties in default could be done as per the verdict returned on the appeal.
- 6.8 In case that legal action is taken by the Department of Inland Revenue for the recovery of taxes in default, such taxes and penalties in default should be recovered in accordance with the verdict returned by the court, and until then, recovery of the said taxes and penalties is held over.
- 6.9 The Department of Inland Revenue is authorized to recover all the taxes in default and the balances of penalties in terms of provisions set out in the relevant Acts unless an other Act or Law prevents doing so. (Annexure 6)
- 6.10 The recovery of taxes and penalties in default is done by the Units established to do so at the Head Office and the regional offices.

7. The Process Followed by the Department to Recover the Taxes and the Balances of Penalties in Default

- 7.1 Details on the taxes and balances of penalties in default.
- 7.1.1 The taxes and balances of penalties in default that should have been recovered as at 30 June 2019 relating to the tax period managed under the legacy software, are as follows.

Table 1 – Details on the taxes and balances of penalties in default under the Legacy software.

Type of Tax	Balance of Tax in Default	Balance of Penalty in Default	Total Balance in Default
-----	-----	-----	-----
	Rs.	Rs.	Rs.
Income Tax	94,827,007,919	54,026,408,521	148,853,416,440
Value Added Tax	48,278,735,705	40,142,477,728	88,421,213,433
Nation Building Tax	8,746,726,407	6,768,176,843	15,514,903,250
Pay As You Earn Tax	3,485,013,497	2,935,270,339	6,420,283,836
Fees on Economic Services	5,763,531,104	4,626,669,962	10,390,201,066
Other Taxes	27,843,150,765	12,491,399,061	40,334,549,826
	<u>188,944,165,397</u>	<u>120,990,402,454</u>	<u>309,934,567,851</u>

7.1.2 The taxes and balances of penalties in default that should have been recovered as at 30 June 2019 relating to the tax period managed under the RAMIS software, are as follows.

Table -2 - Details on the Taxes and balances of Penalties in Default under the RAMIS

Type of Tax	Balance of Tax in Default	Balance of Penalty in Default	Total Balance in Default
-----	-----	-----	-----
	Rs.	Rs.	Rs.
Income Tax	95,276,461,941	67,134,229,589	162,410,691,530
Value Added Tax	2,071,743,747,897	1,606,924,259,817	3,678,668,007,714
Nation Building Tax	11,296,810,380	7,379,682,040	18,676,492,420
Pay As You Earn Tax	1,076,334,925	778,550,968	1,854,885,893
Other Taxes	13,302,175	103,305	13,405,480
	<u>2,179,406,657,318</u>	<u>1,682,216,825,719</u>	<u>3,861,623,483,037</u>

7.1.3 According to the report on taxes in default generated through the legacy software, the total of the taxes in default that should have been recovered as at 30 June 2019 in accordance with the Acts annulled, amounted to Rs. 8,632,395,894.

Table 3 - Details on the taxes and balances of penalties in default relating to the Legacy software.

Type of Tax	Balance of Tax in Default	Balance of Penalty in Default	Total Balance in Default
-----	-----	-----	-----
	Rs.	Rs.	Rs.
Turnover Tax (TT)	1,645,246,430	731,728,365	2,376,974,795
National Security Levy (NSL)	1,213,871,266	517,302,529	1,731,173,795
Goods and Services Tax (GST)	934,955,433	1,011,928,821	1,946,884,254
Wealth Tax	849,952	403,652	1,253,604
Gift Tax	2,409	1,204	3,613
S/C - IT (Surcharge / Income Tax)	175,958,581	123,610,182	299,568,763
S/C - PAYE (Surcharge -Pay As You Earn Tax)	25,495,948	15,145,375	40,641,323
SRL	1,822,706	146,995	1,969,701
SNC	13,941,840	4,402,838	18,344,678
Debit Tax	<u>2,215,581,368</u>	<u>0</u>	<u>2,215,581,368</u>
	<u>6,227,725,933</u>	<u>2,404,669,961</u>	<u>8,632,395,894</u>

7.2 Recovery of Taxes and Penalties in Default

7.2.1 As for the period from 31 December 2012 to 31 December 2018 with respect to the legacy software, information on the total default tax & penalty, holdover tax & penalty, and collectable tax & penalty as at 31 December of each year and 30 June 2019, was as follows.

Table 4 – Information on the hold-over tax & penalty and collectable tax & penalty under the Legacy software.

Year	Total Outstanding Revenue Rs.	Amount Held Over Rs.	Collectable Revenue (Without Hassle) Rs.	Held Over Amount as a Percentage of Total Revenue in Default %	Collectable Revenue as a Percentage of Total Revenue in Default
2019/06/30	309,934,567,851	182,172,416,530	127,762,151,321	58.8	41.2
2018/12/31	294,243,455,177	172,820,231,714	121,423,223,463	58.7	41.3
2017/12/31	323,732,060,993	291,662,060,370	32,070,000,623	90.1	9.9
2016/12/31	295,296,319,704	266,418,297,382	28,878,022,322	90.2	9.8
2015/12/31	259,528,036,217	225,804,973,656	33,723,062,561	87.0	13.0
2014/12/31	210,076,342,914	183,039,191,957	27,037,150,957	87.1	12.9
2013/12/31	188,423,246,856	170,699,971,801	17,723,275,055	90.6	9.4
2012/12/31	192,663,476,619	176,797,242,657	15,866,233,962	91.8	8.2

7.2.2 As for the period from 30 June 2018 to 30 June 2019, information on the total default tax & penalty, hold-over tax & penalty, and collectable tax & penalty as at the end of each half year with respect to the RAMIS software, was as follows.

Table 5 – Information on the hold-over tax & penalty, and collectable tax & penalty under the RAMIS software.

Year	Total Outstanding Revenue Rs.	Value Held Over Rs.	Collectable Tax Rs.	Held Over Value as a Percentage of Total Outstanding Revenue %	As a Percentage of Collectable Revenue in Default %
2019/06/30	3,861,623,483,037	3,698,573,033,853	163,050,449,184	95.8	4.2
2018/12/31	1,332,065,213,135	1,191,760,205,898	140,305,007,237	89.5	10.5
2018/06/30	3,304,728,808,528	20,057,974	3,304,708,750,554	0	100

7.2.3 It was revealed in the analysis on the information under the legacy software relating to the period from 2012 to 31 December 2017 that, in each year, the recovery of 90 per cent

of total taxes and penalties in default had been held over whilst 10 per cent had been shown as collectable taxes and penalties. In order to recover the taxes in default pertaining to the incorporated taxpayers being managed through the legacy software, two divisions had been established in the year 2018. Thereafter as at 31 December 2018, the balance held over had decreased by Rs. 118,841,828,656 as against the year 2017 representing 40.75 per cent. Furthermore, the recoverable balance of taxes and penalties in default had increased by Rs. 89,353,222,840 equivalent to 279 per cent. The balances held over and recoverable represented 58.8 per cent and 41.2 per cent of the total taxes and penalties in default respectively as at 30 June 2019.

7.3 Outstanding Taxes and Penalties Held Over

According to the tax report relating to the legacy software, the balance of taxes and penalties held over as at 30 June 2019 totaled Rs. 182,172,416,530. Details on the reasons for holding over shown in the list of individual balances presented to the Audit, are as follows.

Table 6 – Details on the balances held over as at 30 June 2019 as per the legacy software.

Reasons for the Taxes and Penalties in Default being Held Over.	Amount of Tax	Amount of Penalty
-----	-----	-----
	Rs.	Rs.
Appeal	69,656,029,583	36,222,358,269
Court case	697,621,209	457,699,858
Objection	1,143,290,740	668,550,017
Not settle /settled	65,733,051	36,189,096
Penalty only	1,873,666	860,225,267
Payment/ paid	2,255,939	2,807,883
Payment & penalty only	652,627	424,811
Journal Transfer	64,940,821	38,490,149
system error	1,515,319,787	893,827,369
T11 called	46,811	9,362
Bank Seize	10,871,926	4,352,101
Undelivered	14,273,208	6,995,740

No record	2,517,432	956,624
Unabsorbed VAT	43,052,498	18,578,437
Less than Rs.500	5,776	13,759,970
101pp	15,000	5,700
PAYE Available	71,910	33,230
W. off	512,842	209,097
WHT	16,555,985	10,286,258
200 penalty	0	31,195,450
Other	77,051,408	59,907,637
clearance	780,855	282,812
Tax payer died	937,888	157,150
Has been informed to set of VAT refund with 5% penalty	70,000	25,200
Incorrect Assessment	2,327,835	1,127,603
B/F Input	15,193,432	9,289,286
Journal Transfer not yet entered to the System.	41,901,909	26,555,606
Refund	176,220,448	46,246,779
No reasons	<u>45,632,059,767</u>	<u>23,579,685,414</u>
	<u>119,182,184,355</u>	<u>62,990,232,175</u>

7.4 Age Analysis on the Balances of Taxes in Default

7.4.1 An age analysis on the balances of taxes in default as at 30 June 2019 had not been presented under the legacy software. An age analysis on the collectable taxes and balances of penalties in default with respect to 5 types of taxes under the legacy software is given below in accordance with the information furnished as at 31 December 2018.

Table 7 – The age analysis on the recoverable balances of taxes and penalties in default with respect to the legacy software.

Type of Tax	Period			Total
	Year 2018	2013 – 2017	2012 and Prior	
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
Income Tax	3,963,321,860	32,772,788,522	10,501,638,051	47,237,748,433
Value Added Tax	9,257,667,605	28,498,655,891	14,457,547,559	52,213,871,054
Nation Building Tax	1,910,135,395	7,136,197,083	1,448,797,697	10,495,130,175
Pay As You Earn Tax	89,484,326	2,331,535,937	1,094,079,638	3,515,099,901
Economic Services Fees	<u>976,216,123</u>	<u>2,940,749,157</u>	<u>1,190,725,429</u>	<u>5,107,690,708</u>
Total Rs.	<u>16,196,825,309</u>	<u>73,679,926,589</u>	<u>28,692,788,374</u>	<u>118,569,540,272</u>

7.4.2 An age analysis on the taxes and penalties in default relating to the RAMIS software had not been presented as at 31 December 2018 and 30 June 2019. The recoverable taxes and penalties in default totalling Rs. 163,050,449,183 as at 30 June 2019 related to the period from the year 2016 up to 30 June 2019.

7.5 An unsettled balance of taxes and penalties in default totalling Rs. 3,597,053,068,799 existed as at 30 June 2019 including errors occurred in a suspense account and the RAMIS software with respect to recording the tax revenue.

Table 8 – Unsettled errors and balance of the suspense account.

Description	Balance of Taxes in Default	Balance of Penalties in Default	Total Balance in Default
	Rs.	Rs.	Rs.
Entry of erroneous records in the accounts pertaining to 2 taxpayers.	2,025,331,283,213	1,565,298,195,592	3,590,629,478,805
Balance in the suspense account.	Can not be classified.	Can not be classified.	6,423,589,994
Total			<u>3,597,053,068,799</u>

7.6 A separate Unit (DTRU) had been established in the Department under a Deputy Commissioner General for the recovery of taxes in default as at 31 December 2009 in terms of Default Taxes (Special Provisions) Act No. 16 of 2010 as amended by the Act, No. 14 of 2014, and special provisions had been enacted to collect the taxes in default. As for the taxes and penalties in default transferred to that Division relating to the period from

31 December 2015 to 31 December 2018, particulars on the total of taxes and penalties remained in default as at 31 December and 30 June 2019 of each year, were as follows.

Table - 9 - Particulars on the total of Taxes and Penalties remained in Default Tax Recovery Unit

Date -----	Taxes in Default Rs. -----	Penalties in Default Rs. -----	Total Balance in Default Rs. -----
31 December 2015	30,313,762,934	18,499,228,756	48,812,991,690
31 December 2016	27,553,023,926	14,681,596,755	42,234,620,681
31 December 2017	23,406,089,123	13,694,243,608	37,100,332,731
31 December 2019	21,763,550,272	12,353,295,789	34,116,846,061
30 June 2019	21,727,891,075	11,535,311,638	33,263,202,713

8. Observations

- 8.1 A sum totalling Rs. 290,812,600,505 comprising taxes and penalties in default amounting to Rs. 127,762,151,321 and Rs. 163,050,449,184 with respect to the legacy software and the RAMIS software respectively was identified as at 30 June 2019 and deemed to be collectable. However, it was observed that the Department did not recover them even up to 30 June 2019.
- 8.2 The total balance of taxes and penalties in default amounting to Rs. 192,663,476,619 as at 31 December 2012 with respect to the legacy software, was observed to have increased up to Rs. 309,934,567,851 by 30 June 2019 representing 61 per cent. It was further observed that the non-settled balance of taxes and penalties in default under the RAMIS software had increased by Rs. 2,529,558,269,902 as at 30 June 2019 representing 190 per cent as against the year 2018.
- 8.3 Two Divisions had been established at the Head Office in the year 2018 to settle the taxes in default with respect to the legacy software. As compared with the opening balance of the year 2018, the balance in default held over as at 31 December 2018, had decreased from 90.1 per cent to 58.7 per cent of the total deficit. It was further observed that the collectable balance had increased from 9.9 per cent to 41.3 per cent. Furthermore, the said two Divisions had settled balances of tax in default totalling Rs. 52.3 billion relating to the period from 01 January 2018 to 30 June 2019.
- 8.4 Action had not been taken even by 30 June 2019 to rectify the balance of taxes and penalties in default totalling Rs. 3,590,629,478,805 recorded under the RAMIS software

with respect to 02 taxpayers, thus observing that a report on taxes in default was maintained continuously with erroneous balances.

- 8.5 It was observed that, out of the recoverable taxes and penalties in default managed under the legacy software, 83 per cent equivalent to a sum of Rs. 106,022,099,057 comprised Income Tax, Value Added Tax, and Nation Building Tax. It was observed with respect thereto that a sum of Rs. 54,236,043,201 being the Value Added Tax and penalties in default which had been collected through a third party by the taxpayers, representing 42 per cent of the total collectable tax, was not recovered even by 30 June 2019. Moreover, collectable taxes and penalties in default comprising income tax totalling Rs. 99,400,948,822, Value Added Tax totalling Rs. 46,061,315,513 and Nation Building Tax totalling Rs. 15,871,714,318 identified to be recoverable under the RAMIS software, were observed not to have been recovered even by 30 June 2019.
- 8.6 An age analysis on the balances of taxes in default under the RAMIS software had not been made available. All the balances of taxes and penalties in default belonged to the period from 2016 to 30 June 2019. An age analysis on the recoverable balances of taxes and penalties in default under the legacy software, had been made available as at 31 December 2018. Balances amounting to Rs. 16,196,825,309, Rs. 73,679,926,589 and Rs. 28,692,788,374 existed therein with respect to the year 2018, 2013-2017, and the year 2012 and years prior respectively. It was thus observed that no timely measures had been taken for the recovery of taxes in default.
- 8.7 According to the reasons for the balances in default being held over that had been given in the list of individual balances of taxes and penalties in default presented to the Audit as at 30 June 2019 with respect to the legacy software, the balance held over due to appeals and court cases, totaled Rs. 107,033,708,919. It was observed that the recovery thereof would be decided based on the settlement of appeals and the court cases. However, it was observed that, despite the possibility of settling the balances in default totalling Rs. 5,926,962,430 for which the reasons had been identified, the Department had not taken measures in a timely manner to settle them. It was further observed with respect to the balances held over that a tax in default amounting to Rs. 45,632,059,767 existed therein with no reasons given for holding over along with a penalty in default amounting to Rs. 23,579,685,414.
- 8.8 It was observed that no measures had been taken properly to recover or settle the old balance of taxes in default totalling Rs. 8,632,395,894 recoverable under the legacy software in accordance with the annulled Acts.

- 8.9 It was observed that the Department had not taken timely measures to settle the suspense account valued at Rs. 6,423,589,994 under the RAMIS software, and settle the balances of taxes in default by adjusting the accounts of the relevant taxpayers.
- 8.10 It was observed that, out of the amount of taxes and penalties in default that the Default Tax Recovery Unit (DTRU) had been entrusted in the year 2010 either to recover or settle, action had not been taken even up to 30 June 2019 to recover or settle a balance of taxes amounting to Rs. 21,727,891,075 and a balance of penalties amounting to Rs. 11,535,311,638 even after a period of 8 years since the said Division had been entrusted to do so.

9. Deficiencies in Systems and Controls

The following deficiencies in Systems and Controls were observed in the special audit examination conducted on the defaulted taxes and penalties recoverable from the taxpayers.

- 9.1 Failure of the Department in maintaining up-to-date information of the taxpayers in order to settle the taxes in default with respect to the Acts annulled.
- 9.2 Lack of a formal internal control system to take follow up action and supervise from the beginning of the occurrence of defaulted taxes.

10. Recommendations

- 10.1 To take action against the officers who had failed in the timely recovery / settlement of taxes and penalties in default totalling Rs. 4,171,558,050,888 as at 30 June 2019 with respect to the 2 tax management systems. All the provisions relating to the recovery of taxes mentioned in the relevant Acts should be implemented, thereby taking measures to recover / settle all the recoverable / settleable balances of taxes and penalties in default out of the said outstanding balance. (Paragraphs 8.1, 8.2, 8.5 & 8.6)
- 10.2 The two legacy divisions of the Head Office, the Default Tax Recovery Unit (DTRU) and the regional offices should act further to properly examine the individual balances of the taxes and penalties in default relating to the legacy software so that the balances of taxes and penalties in default that could either be recovered or held over, can be accurately identified. (Paragraph 8.3)
- 10.3 As measures with respect to the identification and settlement of taxes in default, had properly been taken by the two divisions established in the year 2018 for the settlement

of taxes in default under the legacy software, action should be taken to strengthen the said divisions so as to expedite the operations thereof. (Paragraph 8.3)

- 10.4 The erroneous notes to the value of Rs. 3,590,629,478,805 pertaining to 2 taxpayers identified under the RAMIS software along with other similar erroneous notes should be identified by carrying out a proper investigation thereby taking measures to write off such values from the register of taxes in default and the software by following a formal methodology under a proper approval. (Paragraph 8.4)
- 10.5 Except for the balance of taxes and penalties in default which had been held over under the legacy software due to appeals and legal proceedings, all other balances of taxes and penalties in default that had been held over due to other reasons should be settled expeditiously. An investigation should be carried out promptly on all the individual balances of which reasons for holding over had not been identified thus identifying the reasons and taking measures to settle them. (Paragraph 8.7)
- 10.6 To take action against the officers who had failed in the timely recovery of taxes and maintaining the information thereof relating to the Acts annulled. Existing information and further information should be investigated thus taking action to settle such balances in default. (Paragraph 8.8)
- 10.7 Reasons for the suspense account being maintained under the RAMIS software should be identified, and remedial measures should be taken. The suspense balance of Rs. 6,423,589,994 existed as at 30 June 2019 should be settled promptly thus correcting the balances of taxes in default. (Paragraph 8.9)
- 10.8 Provisions in the Default Taxes (Special Provisions) Act should be implemented, and action should be taken to promptly settle the balance of taxes in default totalling Rs. 33,263,202,713 maintained at the DTRU. (Paragraph 8.10)
- 10.9 Despite the Acts relating to the taxes becoming annulled, an internal system of control should be established to securely maintain all the information such as, tax files, reports, and information stored in the software. (Paragraph 9.1)

10.10 To establish a formal internal system of control to take follow up action on the measures taken on the settlement / recovery of taxes in default since their occurrence and the entire process. (Paragraph 9.2)

10.11 To revise the mechanism of self- assessment and paying taxes so that the taxpayers would find it easy comply.

Sgd./W.P.C. Wickramaratne
Auditor General

W.P.C. Wickramaratne.

Auditor General

20 July 2020

717

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව
உள்ளாட்டு இறைவரித் திணைக்களம்
DEPARTMENT OF INLAND REVENUE

ලේකම් අංශය
 14 වන මහල

செயலகம்
 வது மாடி 14

Secretariat
 14th Floor

දේශීය ආදායම් ගොඩනැගිල්ල
 ශ්‍රීමත් වික්‍රමපාලම් ඒ ගාඩිනර් මාවත
 කැ.පෙ. 515, කොළඹ 2- ශ්‍රී ලංකාව

உள்ளாட்டு இறைவரித் கட்டிடம்
 சேர் சிற்றம்பலம் ஏ காடினர் மாவத்தை
 தஇலங்கை ,2-கொழும்பு ,515 .இல.பெ.

Inland Revenue Building
 Sir Chittampalam A Gardiner Mawatha
 P.O. 515, Colombo 2 - Sri Lanka

ෆැක්ස් } 011-2338574/ 2338659/ 2338635/
 පැක්ස් } 2338570/ 2338543
 Fax }

දුරකථන } 011- 2135402/ 2135410/ 2135412 /
 தொலைபேசி } 2135413/ 20135411
 Telephone }

E-Mail – secretariat@ird.gov.lk
 Web: www.ird.gov.lk

මගේ අංකය : YLD/114/2013 -2019

2019.09.16

විගණකාධිපති

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව

අංක 306/72, පොල්දූව පාර

බත්තරමුල්ල.

2019.06.30 දිනට හිඟ බදු වාර්තාව

2019.01.01 දින සිට 2019.06.30 දින දක්වා වූ අර්ධ වර්ෂය සඳහා රැම්ස් ක්‍රමවේදයට පෙර පැවති කාලයට (ලෙගසියට) අදාළව සහ රැම්ස් (RAMIS) පරිගණක පද්ධතියේ ඇතුළත් දත්ත වලට අදාළව සකස් කරන ලද හිඟ බදු වාර්තාවේ මුල් පිටපත අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා මේ සමඟ ඔබ වෙත යොමු කරමි.

P. Ro

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්
 Mrs. P. Rohini
 Deputy Commissioner General
 Customer Service, Compliance Support &
 Promotion
 Department of Inland Revenue

17/09/2019

පිටපතක් ජනරාල්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව - මුදල් අමාත්‍යාංශය

2.02 ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධාරී - දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව

3. නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් ජනරාල් - අභියාචනා, විරෝධතා, හිඟ බදු කළමනාකරණ සහ නීති
4. ජ්‍යෙෂ්ඨ කොමසාරිස් - නීති කටයුතු, හිඟ බදු රැස් කිරීම සහ අභ්‍යන්තර විගණන
5. කොමසාරිස් - වංචා වැලැක්වීම සහ අභ්‍යන්තර විමර්ශන - මූල්‍ය පද්ධති අංශය
6. කොමසාරිස් - ගෙවීම් සහ සැසඳුම් අංශය

- (ඉ) ඉහත (ආ) ඡේදය යටතේ අඩු කිරීමක් සඳහා ඉඩ දෙනු නොලැබූ අවස්ථාවක, ප්‍රාග්ධන වියදම් ඇතුළු ඛනිජතෙල් වර්ධනය සහ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ සියලු වියදම් ;
- (ඊ) පළමුවන වාණිජ නිෂ්පාදන වර්ෂය තුළ දී පළමුවන වාණිජ නිෂ්පාදන වර්ෂය දක්වා සහ එම වර්ෂය ද ඇතුළුව යම් ඛනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ කැණීමේ බිම් කොටස් තුළ අසාර්ථක වූ තෙල් ලිං කැණීම් කටයුතුවල දී යම් කොන්ත්‍රාත්කරුවකුට දැරීමට සිදු වූ සියලු වියදම් ;
- (උ) පළමුවන වාණිජ නිෂ්පාදනයෙන් පසුව, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ දී යම් ඛනිජතෙල් සම්පත් ගිවිසුමක් යටතේ කැණීමේ බිම් කොටස් තුළ අසාර්ථක වූ තෙල් ලිං කැණීමේ කටයුතුවල දී යම් කොන්ත්‍රාත්කරුවකු විසින් දරන ලද වියදම්.

XII පරිච්ඡේදය

වාර්තා යනාදිය

වාර්තා හා තොරතුරු ආදිය සැපයිය යුතු බව.

106. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා මේ පනත යටතේ ආදායම් බදු ගෙවීමට යටත් සෑම තැනැත්තකු විසින් ම, ඒ තක්සේරු වර්ෂයට ඉක්බිතිව ම එළඹෙන සැප්තැම්බර් මාසයේ තිස්වන දින හෝ ඊට පෙර තමාගේ ආදායම, පිළිබඳව ද තමාට දැරුවකු සිටී නම් ඒ දරුවාගේ ආදායම පිළිබඳව ද කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිශ්චිතව නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් ආකෘතියක හා එසේ නියමිත තොරතුරු ඇතුළත් වාර්තාවක් තක්සේරුකරුවකුට සැපයිය යුතු ය :

එසේ වුව ද, යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා පුද්ගලයකුගේ ආදායම හුදෙක් පහත සඳහන් එකකින් හෝ කීපයක එකතුවකින් සමන්විත වන අවස්ථාවක එවැනි පුද්ගලයකු සම්බන්ධයෙන් ඉහත කී විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුතු ය:—

- (අ) මේ පනතේ 4 වන වගන්තියේ සඳහන් බදු පැනවිය හැකි සේවා නියුක්ති ආදායම රුපියල් හාරලක්ෂ විසිදහසක් නොඉක්මවනු, ලබන්නා වූ සහ එම දළ ලාභ හා ආදායමෙන් සේවයෝජක විසින් XIV වන පරිච්ඡේදය යටතේ ආදායම් බදු අඩුකර ඇත්තා වූ පුද්ගලයකුට ;
- (ආ) බදු අයකර ගැනීමට යටත් ලාභාංශවලින් 65 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ සියයට දහයේ අනුප්‍රමාණය අනුව ආදායම් බදු අඩු කරනු ලැබ ඇති විටෙක ;

XIII වන පරිච්ඡේදය

ස්වයං තක්සේරු කිරීමෙන් බද්ද ගෙවීම

113. (1) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා මේ පනත යටතේ ගෙවීමට යටත් යම් ආදායම් බද්දක් තක්සේරුකරුවකු විසින් තමා හෝ යම් හවුල් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් කිසිම තක්සේරුවක් කරනු ලැබ නොතිබුණ ද පිළිවෙලින් ඒ තක්සේරු වර්ෂයේ අගෝස්තු, නොවැම්බර් සහ පෙබරවාරි මාසවල පහළොස් වන දින හෝ ඊට පෙර ද ඊළඟට එළඹෙන වර්ෂයේ මැයි මස පහළොස් වන දින හෝ ඊට පෙර ද වාර කොටස් හතරකින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඒ තැනැත්තා හෝ හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවනු ලැබිය යුතුය. ඒ එක් එක් වාර කොටස මෙහි මින් මතු “ත්‍රෛමාසික වාරිකයක්” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලැබේ.

ස්වයං තක්සේරු කිරීමෙන් බද්ද ගෙවීම.

(2) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් විසින් ගෙවිය යුතු බද්දක ත්‍රෛමාසික වාරිකය, ඒ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඔහු හෝ එම හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදලෙන් හතරෙන් එකක් විය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියෙහි සහ (2) වන උපවගන්තියේ කුමක් සඳහන්ව ඇත් ද-

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික යම් සමාගමක් විසින් 61 වන වගන්තියේ (1) උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ හෝ ;
- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික නොවන සමාගමක් විසින් 62 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදය යටතේ ප්‍රේෂණය කරන ලද මුදල් සම්බන්ධයෙන්,

ඒ සමාගම විසින් ගෙවිය යුතු සම්පූර්ණ බද්ද, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, එම ලාභාංශ බෙදීමේ හෝ එම මුදල් ප්‍රේෂණය කිරීමේ දිනයට පසුව එළඹෙන තිස්වන දින හෝ එදිනට පෙර විය යුතු ය.

(4) යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්දේ යම් ත්‍රෛමාසික වාර මුදල් ප්‍රමාණයන් (1) වන උපවගන්තිය යටතේ එම ත්‍රෛමාසික වාර මුදල ගෙවීමට නියමිත දිනය හෝ එදිනට දින තිහකට නොඅඩු කාලයකට පෙර එම තැනැත්තා විසින් ගෙවනු ලබන්නේ නම්, එම ත්‍රෛමාසික වාර මුදල සියයට දහයකින් අඩු කරනු ලැබිය යුතු ය. එසේ අඩුකරන ලද ත්‍රෛමාසික වාරික මුදල එම තැනැත්තා විසින් ගෙවනු ලබන අවස්ථාවක, එම තැනැත්තා විසින් කිසිම අඩුකිරීමකින් තොරව එම ත්‍රෛමාසික වාරිකය ගෙවා ඇති ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

වන පරිච්ඡේදය

වාර්තා හා බදු ගණන් බැලීම

වාර්තා හා තොරතුරු සැපයිය යුතු බව.

21. (1) සෑම ලියාපදිංචි තැනැත්තකු විසින් ම, එක් එක් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසු එළඹෙන මාසයේ අවසාන දිනට වඩා පසු නොවී, ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව තුළ ඔහුගේ සැපයීම පිළිබඳ වාර්තාවක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට සැපයිය යුතු ය. ඒ සෑම වාර්තාවක් ම නිශ්චිත ආකෘතියේ විය යුතු අතර, ඒ ආකෘතියේ දැක්වීමට නියමිත සියලු විස්තර එහි ඇතුළත් විය යුතු ය :

එසේ වුව ද මාස තුනක් වූ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව වෙන් කර දෙනු ලැබ සිටින යම් තැනැත්තකු විසින්, 2002 අගෝස්තු මස 1 වන දිනෙන් ආරම්භ වන මාස දෙකක කාලසීමාව වෙනුවෙන් වාර්තාවක් 2002 ඔක්තෝබර් මස අවසාන දිනට පසු නොවන දිනයක දී සපයනු ලැබිය යුතු ය.

(2) තක්සේරුකරුවකු විසින්, ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්, ඔහුගේ මතය අනුව බදු අය කරනු ලැබිය හැකි එහෙත් ලියාපදිංචි තැනැත්තකු නොවන තැනැත්තකුට, ඒ දැන්වීමේ නියමිත කාලයක් ඇතුළත, නියමිත ආකෘති පත්‍රය මත වාර්තාවක් සපයන ලෙස නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

(3) 1996 අංක 34 දරන භාණ්ඩ හා සේවා බදු පනතේ 21 වන වගන්තියේ (1) හෝ (3) වන උපවගන්ති යටතේ, 2002 අගෝස්තු මස 1 වන දිනයට පෙරාතුව ආරම්භ වන බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු යම් වාර්තාවක්, මේ පනත යටතේ ලැබිය යුතු වාර්තාවක් ලෙස සැලකිය යුතු ය.

(4) යම් තැනැත්තකු විසින් කරගෙන යනු ලබන භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයුම සම්බන්ධයෙන් සම්පූර්ණ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ කාර්යය සඳහා තක්සේරුකරුවකු විසින් ඒ තැනැත්තා වෙත ලිඛිත දැන්වීමකින් -

(අ) ඒ දැන්වීමේ නිශ්චිතව සඳහන් කාලසීමාව ඇතුළත එවැනි යම් අතින් ලියු, යාන්ත්‍රික හෝ විද්‍යුත් උපකරණ අනුසාරයෙන් සකස් කළ ආකෘතියක හෝ ඒවායේ සංයෝජනයක අන්තර්ගත වූ ගිණුම් පොත්, වෙළෙඳ ලැයිස්තු, තොග ලැයිස්තු, ලේඛන, ඉන්වොයිස් පත්‍ර, වෙක්පත්, බැංකු ප්‍රකාශ, ගෙවීම් තුණ්ඩු, ගිණුම්, විගණක වාර්තා හෝ ඔහු සන්නිකයෙහි ඇති නිශ්චිතව සඳහන්

- (අ) ගිණුම් පෙන්වන ලද ගණනට වැඩියෙන් ඒ සැපයුම් වෙනුවෙන් අය කළ හැකි බද්දේ ප්‍රමාණය සැපයුම්කරු විසින් නිමැවුම් බදු වශයෙන් ගෙවිය යුතු ය. එසේ නැතහොත් නිමැවුම් බදු වශයෙන් ගිණුම් පෙන්වන ලද අය කළ හැකි බද්දට වැඩියෙන් වූ නිමැවුම් බද්ද සැපයුම්කරු විසින් යෙදවුම් බද්ද වශයෙන් අඩු කළ යුතු ය ; සහ
- (ආ) ලැබුම්කරු ලියාපදිංචි කැනුණකු වේ නම් ඒ ලැබුම්කරු විසින් යෙදවුම් බද්ද වශයෙන් අඩු කරගත් මුදල අඩු කළ යුතුව තිබූ නිසි මුදලට වැඩි වන ප්‍රමාණය නිමැවුම් බද්ද වශයෙන් ගෙවිය යුතු ය. එසේ නැතහොත්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, අඩු කළ යුතුව තිබූ මුදලේ ඔහු විසින් අඩු කර ගත් මුදලට වැඩි ප්‍රමාණය යෙදවුම් බද්ද වශයෙන් අඩු කළ යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් බදු හර තෝට්ටු හෝ බදු බැර තෝට්ටුව නිශ්චිත ආකෘතියේ විය යුතු ය.

IV වන පරිච්ඡේදය

බදු ගෙවීම

28. (1) යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සම්බන්ධයෙන් වූ බද්ද, ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව අවසාන වීමෙන් පසුව එළඹෙන මාසයේ අවසාන දිනට පසු දිනයක් නොවන දිනයක ගෙවිය යුතු ය. එසේ නොගෙවන ලද යම් බද්දක් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බද්දක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර ඒ බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුත්තේ යම් කැනුණකු විසින් ද ඒ කැනුණා හෝ යම් බද්දක් එක් කැනුණකුට වැඩි දෙනෙකු විසින් ගෙවිය යුතුව ඇති අවස්ථාවක, ඒ එක් එක් කැනුණා මේ පනතේ කාර්යය සඳහා ගෙවීම පැහැර හැර ඇති කැනුණකු ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(2) 28 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ (අ) හෝ (ආ) ඡේද යටතේ හෝ 31 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරු කරන ලද බද්දක තක්සේරුවට විරුද්ධව අභියාචනය කර ඇති අවස්ථාවක-

196 2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත

(4) (2) වන සහ (3) වන උපවගන්තිවල විධිවිධානවලට අනුකූල නොවන්නා වූ අභියාචන පෙත්සමක් වලංගු නොවිය යුතු ය.

(5) 125 වන වගන්තිය යටතේ කරන ලද තක්සේරු කිරීමක් මගින් අයකර ඇති ආදායම් බදු මුදල, ඒ තක්සේරු කිරීමට විරුද්ධව (1) වන උපවගන්තිය යටතේ අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද සේව්‍යෝජකයා විසින් ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(6) 165 වන වගන්තියේ (7) වන උපවගන්තියේ සිට 170 වන වගන්තිය තෙක් වූ වගන්තිවල විධිවිධාන, අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් සහිතව (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉදිරිපත් කරනු ලබන යම් අභියාචනයකට අදාළ විය යුතු ය.

(7) මේ පරිච්ඡේදයේ විධිවිධානවලට අනුකූලව කරන ලද තක්සේරු කිරීමකට විරුද්ධව (1) වන උපවගන්තියේ නිශ්චිතව සඳහන් කාලසීමාවක් ඇතුළත වලංගු අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කර නොමැති අවස්ථාවක, නැතහොත් තක්සේරු කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් 165 වන වගන්තියේ (7) වන උපවගන්තිය යටතේ ගිවිසුමකට එළඹෙන අවස්ථාවක, නැතහොත් අභියාචනයක දී තක්සේරු කිරීමක් නිශ්චය කර ඇති අවස්ථාවක, අවස්ථාවෝචිත විය හැකි පරිදි, කරන ලද හෝ ගිවිසගනු ලැබූ හෝ නිශ්චය කර ඇති තක්සේරු කිරීම මේ පනතේ සියලු කාර්ය සඳහා අවසානාත්මක හා කීරණාත්මක විය යුතු ය :

එසේ වුව ද, අභියාචනයක දී නිශ්චය කර ඇති යම් කරුණක් නැවත සලකා බැලීම ඇතුළත් නොවන්නා වූ යම් තක්සේරු වර්ෂයක් යම් ගෙවීම් කාලසීමාවක් සඳහා වූ ද තක්සේරුවක් හෝ අතිරේක තක්සේරුවක් 125 වන වගන්තියේ විධිවිධානවලට යටත්ව, කිරීමෙන්, තක්සේරුකරුවකු වලක්වන ලෙස මේ උපවගන්තියෙහි සඳහන් කිසිවක කියවා තේරුම් නොගත යුතු ය.

පැහැර හැරීම සඳහා දණ්ඩනය.

127. මේ පරිච්ඡේදයේ විධිවිධාන යටතේ යම් සේව්‍යෝජකයකු විසින් ගෙවිය යුතු යම් කාලසීමාවක් සඳහා වූ යම් අදායම් බද්දක් පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක, ඒ සේව්‍යෝජක විසින් ඒ බද්දට අතිරේකව-

(අ) ඒ බද්දෙන් සියයට දහයකට සමාන මුදලක දණ්ඩන මුදලක් ;
සහ

(ආ) ඒ බද්ද පැහැර හරිනු ලැබීමට පත්වීමෙන් පසුව, දින තිහක් ඉකුත්වීමට පෙර ද ඒ බද්ද ගෙවනු නොලබන අවස්ථාවක එය පැහැර හැර පවතින කාලය තුළ දින තිහක එක් එක් වැඩිපුර කාලසීමාවක් හෝ ඉන් කොටසක් වෙනුවෙන් පැහැර හරිනු ලැබ ඇති බද්දෙන් සියයට දෙකකට සමාන මුදලක වැඩිපුර දණ්ඩන මුදලක් ගෙවිය යුතු ය :

එසේ වුව ද -

- (i) ගෙවීම පැහැර හැරීම තම පාලනයෙන් බාහිර අවස්ථාගත කරුණු නිසා බවට, සහ පැහැර හැර ඇති බදු මුදල තමා විසින් ගෙවා ඇති බවට සහ ඒ ගෙවීම කරන ලද අවස්ථාවේ දී සැපයීමට නියමිත ප්‍රකාශය සපයන ලද බවට, ඒ සේවයෝජක විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන ආකාරයෙන් ඔප්පු කරනු ලැබුවහොත් ඒ සේවයෝජක විසින් ගෙවිය යුතු එවැනි යම් දණ්ඩනයක මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අත්හරිනු ලැබිය හැකි ය. නැතහොත් අඩු කරනු ලැබිය හැකි ය ;
- (ii) මේ වගන්තියේ ඉහතින් වූ විධිවිධාන යටතේ දණ්ඩනය වශයෙන් ගෙවිය යුතු මුදල යම් කාලසීමාවක් සඳහා පැහැර හරිනු ලැබූ බද්ද වෙනුවෙන්, පැහැර හරිනු ලැබූ බද්දෙන් සියයට පනහක් නොඉක්මවිය යුතු ය.

128. 127 වන වගන්තියේ විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුව ද, මේ පරිච්ඡේදයේ විධිවිධාන යටතේ යම් සේවයෝජකයකු විසින් යම් කාලසීමාවක් සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු යම් ආදායම් බදු මුදලක් පැහැර හරිනු ලැබූ අවස්ථාවක, එම සේවයෝජකයා විසින් එම බදු මුදලට අමතරව, පහත දැක්වෙන පරිදි ගණන් බලනු ලබන ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බදු මුදලින් සියයට දහයක් නොඉක්මවන දණ්ඩන මුදලක් ද ගෙවනු ලැබිය යුතු ය :-

පැහැර හැරීම මත දණ්ඩනය.

- (අ) 106 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවක් මත ගෙවිය යුතු බදු මුදල ගෙවිය යුතු දිනයේ දී හෝ එදිනට පෙර සම්පූර්ණයෙන් ම හෝ එම මුදලින් කොටසක් ගෙවා නොමැති අවස්ථාවක, එසේ ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බදු මුදල මත පළමුවන මාසය සඳහා සියයට පහක අනුප්‍රමාණයට ද, ඉන් පසුව එක් එක් මාසය සඳහා හෝ මාසයක කොටසක් සඳහා වැඩිපුර සියයට එකක අනුප්‍රමාණයකට ද ;

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත විලම්භනය කිරීම සඳහා ලියවිල්ලකින් ඉල්ලීමක් කර ඇති අවස්ථාවක ;

(ආ) සැපයුණ යයි කියනු ලබන සැපයුම් සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු කරන ලද නමුත් ගෙවිය යුතු බද්ද ඒ තැනැත්තා විසින් අයකළ හැකි බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැකීමට පත්වන පරිදි ඔප්පු කර ඇති අවස්ථාවක,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බද්ද නියමිත දිනට ගෙවීම විලම්භනය කළ හැක :

එසේ වුවද, අභියාචනය පිළිබඳ කීරණයක් කළ විට හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එම විලම්භනය ඉවත් කරනු ලැබූ විට එම විලම්භනය කරනු ලැබූ බද්ද හෝ බද්දෙන් කොටස ගෙවිය යුතු වන අතර, එය ඒ බද්ද මුලදී අයවිය යුතුව තිබුණු දිනයේ සිට පැහැර හරින ලද බද්දක් ලෙස සැලකිය යුතු ය.

ගෙවීම පැහැර හැරීම සඳහා දඬුවම.

27. (1) යම් බද්දක් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක, ගෙවීම පැහැර හරින්නා විසින් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති ඒ බද්දට අතිරේකව දඬුවමක් වශයෙන්-

(අ) ගෙවීම පැහැර ඇති මුදලින් සියයට දහයකට සමාන මුදලක් ; සහ

(ආ) ගෙවීම පැහැර ඇති මුදල ඒ බද්ද ගෙවීම පැහැර හැරීම ඇරඹූ ඇත්තේ යම් මාසයක් ඇතුළත ද ඒ මාසයෙන් පසුව එළඹෙන මාසයේ අවසන් දිනට පෙර නොගෙවන ලද අවස්ථාවක ගෙවීම පැහැර හැර තිබෙන කාලසීමාවේ එක් එක් මාසයේ හෝ ඉන් කොටසෙහි අවසාන දිනයෙන් අවසන් වන එක් එක් කාලසීමාව වෙනුවෙන් ගෙවීම පැහැර හරිනු ලැබ ඇති මුදලින් සියයට දෙකකට සමාන වැඩිපුර මුදලක්,

ගෙවනු ලැබිය යුතු ය :

එසේ වුවද, මේ උපවගන්තිය යටතේ දඬුවමක් වශයෙන් ගෙවනු ලැබිය යුතු මුළු මුදල, ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බද්දෙන් සියයට සියයක් කවර අවස්ථාවක දී හෝ නොඉක්මවිය යුතු අතර ගෙවීම පැහැර හැරීම සිදු වී ඇති යම් විශේෂ තරණ

හේතු කොට ගෙන ඒ මුදල අත්හැරීම හෝ අඩු කිරීම සාධාරණ සහ යුක්තිසහගත බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැඟවීමකට පත්වන්නේ නම් එවැනි යම් මුදලක් අත්හැර දැමීම හෝ අඩු කිරීම කළ හැකි ය.

(2) VI වන පරිච්ඡේදය යටතේ අභියාචනයක් අවසාන වශයෙන් කීරණය කිරීම මත (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් මුදලක් හෝ මුදල් එකතු කරන ලද යම් පැහැර හරින ලද බද්දක් අඩු කරන ලද විටක ඒ මුදල හෝ මුදල් එසේ අඩු කරන ලද බද්ද මත ගණන් බැලිය යුතු ය.

V වන පරිච්ඡේදය

බදු තක්සේරු කිරීම

28. (1) තක්සේරුකරුවකුගේ මතය අනුව-

තක්සේරු කිරීමට තක්සේරුකරුව ඇති බලය.

- (අ) යම් ලියාපදිංචි තැනැත්තකුගෙන් බදු අයකර ගත යුතු වන්නේ ද ඒ තැනැත්තා විසින් යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා වාර්තාවක් සැපයීම පැහැර හරින අවස්ථාවක ; හෝ
- (ආ) යම් ලියාපදිංචි තැනැත්තකුගෙන් බදු අයකර ගත යුතු වන්නේ ද ඒ තැනැත්තා විසින් යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා වාර්තාවක් සපයන නමුත් ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා බද්ද ගෙවීම පැහැර හරින අවස්ථාවක ; හෝ
- (ඇ) යම් තැනැත්තකු විසින් යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා සපයන ලද යම් වාර්තාවක යම් වෙනස් කිරීමක් හෝ එකතු කිරීමක් කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගෙන් ලියවිල්ලක් මගින් ඉල්ලා සිටින අවස්ථාවක,

තක්සේරුකරුගේ විනිශ්චයට අනුව ඒ තැනැත්තා විසින් ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා ගෙවිය යුතුව තිබුණු බද්දේ ප්‍රමාණය තක්සේරුකරු විසින් තක්සේරු කළ යුතු අතර, ඒ මුදල වහාම ගෙවන ලෙස ඒ තැනැත්තා ව ලියවිල්ලකින් වූ දැන්වීමකින් නියම කළ යුතු ය. යම් තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා එසේ තක්සේරු කරන ලද මුදල ඒ තැනැත්තා විසින් ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා ගෙවිය යුතු බදු මුදල වශයෙන් හැලකිය යුතු ය.

XXI වන පරිච්ඡේදය

ඇතුළු අර්ථසාධක අරමුදල්වල රඳවා ගැනීම

162. නිශ්චිත අර්ථසාධක අරමුදලක දායකයකුගේ බැරට, එම අරමුදලෙහි තිබෙන මුදල්වලින් යම් කොටසක් සඳහා ආදායම් බදු ගෙවිය යුතු වූ එම දායකයාගේ එම මුදල භාරව සිටින තැනැත්තකු විසින් දායකයාට එම මුදල් ගෙවීමේ දී ඒ දායකයා විසින් ගෙවන ලද දායක මුදල නියෝජනය කරන කොටස නොවන ඒ දායක මුදලින් සියයට පහළොවකට සමාන මුදලක් ඔහු විසින් තම භාරයෙහි රඳවා ගත යුතු ය. එවැනි මුදලක් තම භාරයෙහි රඳවා ගන්නා තැනැත්තා විසින් එසේ රඳවා ගන්නා ලද මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත දැනුම් දිය යුතු අතර කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන යම් නීතියක් යටතේ ගෙවිය යුතු යම් බද්දක් වෙනුවෙන් අඩු කරන ලෙස කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ලියවිල්ලකින් වූ දැන්වීමකින් ඔහුට විධාන කරනු ලබන මුදල එයින් අඩු කළ යුතු ය. එසේ අඩු කරන ලද මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතුය එසේ. අඩු කිරීමෙන් පසු ඉතිරි වන යම් ශේෂයක් ඒ දායකයාට ගෙවිය යුතු ය.

නිශ්චිත අර්ථසාධක අරමුදලක, දායකයාගේ බැරට තිබෙන මුදලින් සියයට පහළොවක් එම මුදල් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු බද්ද ගෙවීමට රඳවාගත යුතු බව.

XXII වන පරිච්ඡේදය

තක්සේරු කිරීම

163. (1) තක්සේරුකරුවකුගේ මතයට අනුව යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා යම් ආදායම් බද්දකට, යටත් යම් තැනැත්තකු ඒ බද්ද ගෙවා නොමැති හෝ ඒ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඒ බද්ද වශයෙන් ඔහු විසින් ගෙවිය යුතුව තිබුණු නිසි මුදලට වඩා අඩු මුදලක් ගෙවා ඇති හෝ අවස්ථාවක, (3) වන සහ (5) වන උපවගන්තිවල විධිවිධානවලට යටත්ව සහ ඒ තක්සේරු වර්ෂයට ඉක්බිතිවම යෙදෙන නොවැම්බර් මස පහළොස්වන දිනයට පසුව, ඒ තක්සේරුකරු විසින්, ඒ තක්සේරුකරුගේ විනිශ්චයට අනුව, ඒ තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු වන මුදල තක්සේරු කළ යුතු ය තවද ලියවිල්ලකින් වූ දැන්වීමක් කිරීමෙන් -

තක්සේරු කිරීම් සහ අතිරේක තක්සේරු කිරීම්.

- (අ) එම තැනැත්තා ඒ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා කිසිම බද්දක් ගෙවා නොමැති නම්, එසේ තක්සේරු කරන ලද බදු මුදල ; හෝ
- (ආ) ඒ තැනැත්තා ඒ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා බද්ද ලෙස යම් මුදලක් ගෙවා ඇත්නම්, ඒසේ තක්සේරු කරන ලද මුදල සහ ඒ තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඒ තැනැත්තා විසින් ගෙවන ලද බදු මුදල අතර වෙනස,

නොපමාව ගෙවන ලෙස ඒ තැනැත්තාට නියම කළ යුතු ය :

කරනු ලබන අවස්ථාවක තක්සේරුකරු විසින් එම වාර්තාව පිළිගනු නොලබන්නේ මන්ද යන වග කැපැල් මගින් යවන ලියාපදිංචි ලිපියකින් ඒ තැනැත්තාට දැනුම් දිය යුතු ය.

30. ලියාපදිංචි තැනැත්තකු විසින් බද්ද ගෙවීම මගහැරීම පිණිස-

විවෘත වෙළෙඳපොළේ වටිනාකම තීරණය කිරීමට තක්සේරුකරුට ඇති බලය.

(අ) සැපයුම්වල විවෘත වෙළෙඳපොළේ වටිනාකමට වඩා අඩු වටිනාකමට හෝ කිසිදු වටිනාකමක් නොමැතිව බදු අය කළ හැකි සැපයුමක් කර ඇති බව ; හෝ

(ආ) බදු අය කළ හැකි සැපයුම් ලැබීමට සම්බන්ධ ගනුදෙනුව ආශ්‍රිත තැනැත්තන් දෙදෙනකු අතර කර ඇති බව,

තක්සේරුකරුගේ මතය වන අවස්ථාවක, බද්ද අයකරනු ලැබිය යුතු සැපයුමේ විවෘත වෙළෙඳපොළේ වටිනාකම ගනුදෙනුවේ අවස්ථානුගත කරුණු සහ සැපයුමේ කාලය සැලකිල්ලට ගෙන මුහු විසින් තීරණය කරනු ලැබිය යුතු ය.

31. (1) බද්ද අය කළ හැක්කේ යම් තැනැත්තකුගෙන් ද, ඒ තැනැත්තා විසින්, යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා බද්ද වශයෙන් ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා මුහු විසින්, ගෙවිය යුතු හෝ ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා අයකර ගත හැකි නියම මුදල් ප්‍රමාණයට වඩා අඩු මුදල් ප්‍රමාණයක් ගෙවනු ලැබ ඇති බව තක්සේරුකරුවකුට පෙනී යන අවස්ථාවක තක්සේරුකරුගේ විනිශ්චයට අනුව ඒ තැනැත්තා විසින් බද්ද ගෙවනු ලැබිය යුතුව තිබුණේ යම් අතිරේක මුදල් ප්‍රමාණයකට ද ඒ අතිරේක මුදල් ප්‍රමාණය එකී තැනැත්තාගෙන් අයවිය යුතු ලෙස තක්සේරු කරනු ලැබිය හැකි ය. තක්සේරුකරු විසින් ඒ තැනැත්තා වෙත තක්සේරු කිරීමේ දැන්වීමක් දෙනු ලැබිය යුතු ය.

අතිරේක තක්සේරුව.

(2) යම් බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් සඳහා යම් තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන්, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ තක්සේරුවක් කරන ලද අවස්ථාවක, එසේ තක්සේරු කරන ලද මුදල ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා නොගෙවා පැහැර හරින ලද බද්ද ලෙස සැලකිය යුතු ය. ඒ අනුව ඒ බදු අය කළ හැකි කාලසීමාව සඳහා ඒ තැනැත්තා විසින් ඒ බද්ද ගෙවිය යුතුව තිබුණේ යම් දිනයක ද එදින සිට ඒ තැනැත්තා ඒ මුදල සම්බන්ධයෙන් දණ්ඩනය ගෙවීමට යටත් විය යුතු ය.

2010 අංක 16 දරන ගෙවීම් පැහැර හරිනු ලැබූ 5 බදු පියවීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත

8. මේ පනතේ 7 වන වගන්තිය යටතේ පැහැර හැර ඇති බද්දක් කපා හරිනු ලබන අවස්ථාවක :—

පැහැර හැර ඇති බදු කපා හැරීම පිළිබඳව ගැසට් පත්‍රයේ පළකළ යුතු බව.

(අ) පැහැර හැර ඇති බද්ද පනවා ඇත්තේ සහ අයකර ගනු ලබන්නේ යම් නීතියක් යටතේ ද, එම නීතියේ අන්තර්ගත රහස්‍ය භාවයට අදාළ යම් විධිවිධානයක කුමක් සඳහන් වුව ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එසේ බදු කපා හැරීමේ දින සිට දින තිහක් ඇතුළත එම තොරතුරු ගැසට් පත්‍රයේ පළකරනු ලැබිය යුතු ය ; සහ

(ආ) කපා හැර ඇති පැහැර හරින ලද බද්ද, එකී බද්ද අයකර ගනු ලබන සහ පනවා ඇති අදාළ නීතියේ විධිවිධාන යටතේ පසුව අයකර ගනු ලබන අවස්ථාවක, එසේ අයකර ගනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය, පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තාට ආපසු නොගෙවිය යුතු ය.

9. (1) 7 වන වගන්තිය යටතේ පැහැර හැර ඇති යම් බද්දක් කපා හරිනු නොලැබූ අවස්ථාවක දී :—

පැහැර හැර ඇති බද්ද අයකර ගැනීමට ඇත්තේ යම් තැනැත්තන්ගෙන් ද, එම තැනැත්තන් වෙත දැන්වීම් නිකුත් කිරීම.

(අ) ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බද්ද වාරික වශයෙන් ගෙවීම සඳහා පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමග එළඹී ඇති යම් ගිවිසුමක් ; හෝ

(ආ) යම් නීති කෘත්‍යයක් අධිකරණයක ගොනුකර ඇති අවස්ථාවක දී හැර, එම බද්ද පනවා ඇත්තේ සහ අයකර ගනු ලබන්නේ යම් නීතියක් යටතේ ද, එම නීතිය යටතේ ඒ බද්ද අයකර ගැනීම සඳහා කටයුතු අරඹා ඇති අවස්ථාවක්,

නොතකා, පැහැර හැර ඇති බද්ද වශයෙන් අයවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර දක්වමින් සහ එම මුදල එකී දැන්වීම ලැබීමේ දින සිට දින හැටක් ඇතුළත ගෙවන ලෙස ඉල්ලා සිටිමින්, පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තා වෙත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දැන්වීමක් නිකුත් කළ යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් ලැබූ පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තකු හට, එහි සඳහන් දින හැටක කාල සීමාව ඉකුත් වීමට පෙර :—

6 2010 අංක 16 දරන ගෙවීම් පැහැර හරිනු ලැබූ බදු පියවීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත

(අ) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා එකඟවන පරිදි, පැහැර හැර ඇති බද්ද වාරිකවලින් ගෙවා බේරුම් කිරීමට එම තැනැත්තාට අවසර දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටිමින් ; හෝ

(ආ) දැන්වීමේ සඳහන් පැහැර හැර ඇති බද්ද ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් යම් විරෝධතා මතු කරමින්,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ලිඛිතව දැනුම් දිය හැකි ය.

(3) පැහැර හැර ඇති බද්ද වාරිකවලින් ගෙවා බේරුම් කිරීම සඳහා පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තා ඉල්ලා සිටින අවස්ථාවක දී, එකඟත්වයට එළඹෙන දිනයේ සිට අවුරුදු තුනකට නොවැඩි කාලයක් ඇතුළත එකී මුදල සම්පූර්ණයෙන් ගෙවන බවට වූ කොන්දේසියට යටත්ව, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හට එසේ ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් එකඟ විය හැකි ය. පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තා සමග එළඹුණ එකඟත්වය පිළිබඳ විස්තර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් කමිටුව වෙත දැනුම් දිය යුතු ය.

(4) එවා ඇති දැන්වීමේ සඳහන් පැහැර හැර ඇති බද්ද ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තා යම් විරෝධතාවක් මතු කරන අවස්ථාවක, එකී විරෝධතාව ලැබී දින හැටක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ සම්බන්ධයෙන් තම තීරණය ගත යුතු අතර, එම විරෝධතාව අයවිය යුතු බදු මුදල නැවත නිශ්චය කිරීමකට තුඩු දෙන අවස්ථාවක දී, එසේ නිශ්චය කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණයට වඩා පැහැර හැර ඇති බදු මුදල වැඩි වේ නම්, එම අතිරික්ත මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අත් හැරිය යුතු ය.

9 වන වගන්තිය යටතේ යවන ලද දැන්වීමකට ප්‍රතිචාර නොදැක්වීමේ ආදීනව.

10. 9 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් යවන ලද්දේ යම් පැහැර හරිනු ලැබූ තැනැත්තකු වෙත ද, එම තැනැත්තා විසින් :—

(අ) එම උපවගන්තියේ සඳහන් කාලය ඇතුළත දැන්වීමට ප්‍රතිචාර දැක්වීම පැහැර හරින අවස්ථාවක දී ; හෝ

2006 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් පනත 251

එසේ වුව ද, මේ උපවගන්තිය යටතේ වූ කිසිම ආපසු ගෙවීමක්, (2) වන උපවගන්තිය යටතේ කරන ලද කටයුතුවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් අයකර ගන්නා ලද බද්ද නොඉක්මවිය යුතු ය.

178. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් බදු එකතු කරන්නන් ලෙස යම් තැනැත්තන් පත්කළ හැකිය.

තහනම් කොට විකිණීමෙන් බද්ද අය කර ගැනීම.

(2) (අ) යම් බද්දක් නොගෙවා පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක, ඒ බද්ද පිළිබඳ විස්තර ද පැහැර හැරී තැනැත්තාගේ නම ද ඒ සහතිකය නිකුත් කළ නිලධාරියා ද ඇතුළත් සහතිකයක් දිසාපතිවරයා වෙත හෝ උප දිසාපතිවරයා වෙත හෝ පිස්කල් වෙත, නියෝජ්‍ය පිස්කල් වෙත හෝ බදු එකතු කරන්නා වෙත හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ හැකි ය. ඒ සහතිකයෙහි නම් කරනු ලැබූ පැහැර හැරී තැනැත්තාගේ වචල දේපළ තහනම් කොට විකිණීමෙන් ඒ තැනැත්තාගේ බද්ද අයකර ගැනීමට ඒ සහතිකය නිකුත් කරනු ලැබූ නිලධාරියාට බලය ඇතිවිය යුතු වුවත් හැර එය එසේ කරනු ලෙස ද ඒ නිලධාරියාට මෙයින් නියම කරනු ලැබේ.

(ආ) ඉතාමත් යෝග්‍ය යැයි එකී නිලධාරියා කල්පනා කරන අකාරයකට තහනම් සිදු කළ යුතු අතර එම නිලධාරියා විසින් යම් වචල දේපලක් තහනම් කල විගස එම දේපළවල ලැයිස්තුවක් වහාම පිළියෙල කොට ඔහු විසින් එය අත්සන් කර බද්ද පැහැර හැරිය තැනැත්තාට දී එහි පිටපතක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත යැවිය යුතුය.

(ඇ) එසේ තහනම් කරනු ලැබූ දේපළ -

- (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදල් වන අවස්ථාවක, තහනමට ගැනීමේ වියදම් සහ ගාස්තු ගෙවීමෙහි ලා ඒ මුදල් පළමුවෙන් අදාළ කළ යුතු අතර, යම් ශේෂයක් වෙතොත් පැහැර හැරිය බද්ද පියවීම සඳහා එය අදාළ කළ යුතු ය ;
- (ii) විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් වන අවස්ථාවක, ඒ මුදල් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි හෝ වෙළෙඳ බැංකුවක තැන්පත් කළයුතු අතර, එයින් ලැබෙන මුදල් තහනමට ගැනීමේ වියදම සහ ගාස්තු ගෙවීමෙහිලා අදාළ කළයුතු අතර, යම් ශේෂයක් වෙතොත් පැහැර හැරිය බද්ද පියවීම සඳහා එය අදාළ කළ යුතු ය ;

(iii) මුදල් නොවන දේපළක් වන අවස්ථාවක, පැහැර හැරිය තැනැත්තා විසින් අය කිරීම හා ගාස්තු ගෙවීමට යටත්ව, ඒ දේපළ දින පහක කාලයක් තබාගත යුතු ය. පැහැර හැරිය තැනැත්තා විසින් නොගෙවා පැහැර හරිනු ලැබූ බද්ද එකී දින පහ ඇතුළත හා ගාස්තු හා අයකිරීමේ ද සමඟ නොගෙවූහොත් දිසාපතිවරයා, උපදිසාපතිවරයා, පිස්කල් හෝ නියෝජ්‍ය පිස්කල් හෝ බදු එකතු කරන්නා විසින් ඒ දේපළ ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේ විකිණීමට සැලැස්විය යුතුය. ඒ දේපළ ගනුදෙනු කළ හැකි සාධක පත්‍රයක් හෝ යම් සංස්ථාවක නැතහොත් පොදු සමාගමක කොටසක් වූ අවස්ථාවක ක්‍රෝධාර කෙනකු මගින් ඒදින පවතින වෙළෙඳ පොළ අගයට ඒ දේපළ විකිණීමට සැලැස්විය යුතු ය.

(ඇ) (ඇ) ඡේදයේ (iii) වන අනුඡේදයේ සඳහන් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල් -

(i) පළමුව, දේපළ තහනම් කිරීමේ, තබා ගැනීමේ හා විකිණීමේ ගාස්තු හා අයකිරීම් ගෙවීම සඳහා ද ;

(ii) දෙවනුව, නොගෙවා පැහැර හැර ඇති බද්ද පියවීම සඳහා ද යෙදිය යුතු ය. ශේෂයක් වෙතොත් එය, තහනම් කරනු ලැබූ දේපළෙහි අයිතිකරුට ගෙවිය යුතු ය.

(ඉ) කිසිම දේපළ තහනමට ගැනීමක් ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබූව ද යම් පැහැර හරින්නකුට විරුද්ධව යම් නිලධාරියකු විසින් දරන ලද යුක්ති සහගත වියදම් ඔහු විසින් ඒ පැහැර හරින්නාගෙන් අයකර ගැනීම නිත්‍යානුකූල වන්නේ ය.

(ඊ) මේ උපවගන්තියෙහි “වංචල දේපළ” යන යෙදුමෙහි කර්මාන්තශාලාවක බිමට සවිකරන ලද යම් පිරියතක් හෝ යන්ත්‍රයක් ඇතුළත් වේ.

(3) යම් බද්දක් නොගෙවා පැහැර ඇති ඇත්තා වූ ද (2) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇති ආකාරයට එය අයකර ගැනීම කළ නොහැකි බව හෝ යෝනූ නොවන බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා

ගේ මතය වන්නා වූ ද අවස්ථාවක, ගෙවීම් පැහැර හැරිය තැනැත්තා පදිංචිව සිටින හෝ පැහැර හැරී තැනැත්තාට අයත් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක් පිහිටි හෝ යම් දිස්ත්‍රික්කයක් විෂයෙහි අධිකරණ බලය ඇති දිසා අධිකරණයකට ඒ බද්දේ විස්තර ද ඒ තැනැත්තාගේ හෝ තැනැත්තන්ගේ හෝ නම නැතහොත් නම් ද ඇතුළත් සහතිකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ හැකි ය. එවිට අධිකරණය විසින්, ගෙවීම් පැහැර හරින තැනැත්තාගේ වංචල හා නිශ්චල දේපළ සියල්ලම හෝ ඉන් යමක් හෝ පැහැර හැරිය බද්ද අයකර ගැනීම පිණිස අවශ්‍ය යැයි පිස්කල් සලකන ඉන් යම් කොටසක් හෝ තහනම් කොට විකිණීමට බලය දෙන හා නියම කරන ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රීටි ආදවක් පිස්කල් වෙත නිකුත් කිරීමට විධාන කළ යුතු ය. තව ද සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 226 වන වගන්තියේ සිට 297 වන වගන්තිය තෙක් ඇති වගන්තිවල විධිවිධාන, අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් සහිතව, ඒ තහනම් කිරීමට හා විකිණීමට අදාළ විය යුතු ය.

(4) මේ වගන්තිය යටතේ සහතිකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරන කවර හෝ අවස්ථාවක පැහැර හැරිය තැනැත්තා වාසික වුව ද නිර්වාසික වුවද, ඒ තැනැත්තා වෙත ඒ වේලාවෙහිම ඒ පිළිබඳ නිවේදනයක්, පෞද්ගලිකව භාර කිරීමෙන් හෝ තැපෑලෙන් යවනු ලබන ලියාපදිංචි කළ ලිපියකින් හෝ විදුලි පුවතක් මගින් හෝ නිකුත් කළ යුතු ය. එහෙත් පැහැර හැරිය තැනැත්තාට ඒ නිවේදනය නොලැබීම, මේ වගන්තිය යටතේ වූ නඩු කටයුතු බලරහිත වීමට හේතුවක් නොවිය යුතු ය.

179. (1) නොගෙවා පැහැර හැරිය බද්ද, තහනම් කොට විකිණීමෙන් අයකර ගැනීම කළ නොහැකි බව හෝ යෝග්‍ය නොවන බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගේ මතය වන අවස්ථාවක නැතහොත් තහනම් කොට විකිණීමෙන් සම්පූර්ණ මුදල අයකර ගැනීම කළ නොහැකි බව හෝ යෝග්‍ය නොවන බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගේ මතය වන අවස්ථාවක නැතහොත් තහනම් කොට විකිණීමෙන් සම්පූර්ණ මුදල අය කර ගනු නොලැබූ අවස්ථාවක, ඒ බද්දේ විස්තර ද පැහැර හැරිය තැනැත්තාගේ නම අන්තිමට දැන සිටි ව්‍යාපාරික ස්ථානය හෝ පදිංචි ස්ථානය ද දැක්වෙන සහතිකයක්, ඒ ස්ථානය පිහිටි කොට්ඨාසය විෂයෙහි අධිකරණ බලය ඇති මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ හැකිය. එවිට මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් බද්ද අයකර ගැනීම සඳහා ගෙවීම් පැහැර හැරිය තැනැත්තාට විරුද්ධව වැඩිදුර නඩු කටයුතු නොපැවැත්විය යුත්තේ මන්ද යන්නට කරුණු දැක්වීමට ඔහු තමා වෙත කැඳවිය යුතු ය. ප්‍රමාණවත් හේතු නොපෙන්වුවහොත් නොගෙවා පැහැර හැරිය බද්ද දඩයකින් පමණක් දඩුවම් කළ යුතු වරදක් සඳහා, ඒ පැහැර හැරිය තැනැත්තාට ඒ

අයකර ගැනීම සඳහා මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු ඉදිරියේ පැවැත්වෙන නීති කෘත්‍ය.

මහෙස්ත්‍රාත්වරයාගේ දණ්ඩන නියමයකින් නියමිත දඩයක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර එවිට එවැනි වරදක් සඳහා නියම කරන ලද දඩයක් ගෙවීම පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩුවිධාන සංග්‍රහය පනතේ 291 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන (එහි (අ), (ආ) සහ (ඵ) ඡේදවල විධිවිධාන හැර) අදාළ විය යුතුය. ඒ දණ්ඩන නියමය කරන වේලාවෙහි ඒ උපවගන්තියේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් නියම කළ හැකි වූ විධානයක් ඔහු විසින් කළ හැකිය.

(2) (1) වන උපවගන්තියේ කාර්ය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරන ලද සහතිකයක ඇති යම් ප්‍රකාශයක නිවැරදි බව මේ වගන්තිය යටතේ වූ යම් නඩු කටයුත්තක දී මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ප්‍රශ්න කිරීම හෝ විභාග කිරීම නොකළ යුතු අතර ඒ අනුව ඒ සහතිකයෙහි ඇති යම් ප්‍රකාශයක නිවැරදි බව සලකා බැලීමට හෝ තීරණය කිරීමට හෝ ගෙවීම පැහැර හැරිය බද්ද අයකර ගනු ලැබ ඇත්තේ යම් තක්සේරු සම්බන්ධයෙන් ද ඒ තක්සේරුවට විරුද්ධව අභියාචනයක් විභාග වීමට තිබීමේ හේතුව මත පමණක් ඒ නඩු කටයුත්ත තිස් දවසකට වැඩි කාලයක් කල් දැමීමට හෝ පමා කිරීමට ඒ උපවගන්තියෙහි වූ කිසිවක් මහෙස්ත්‍රාත්වරයාට බලයට පැවරෙන්නේ යැයි කියවා තේරුම් නොගත යුතු ය.

(3) 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ 291 වන වගන්තියේ (2) සිට (5) තෙක් වූ උපවගන්තිවල විධිවිධාන කිසිවක්, මේ වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අවස්ථාවකට අදාළ නොවිය යුතු ය.

(4) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වූ ද පැහැර හැරිය තැනැත්තා වෙත නියම කරන ලද්දේ ඒ උපවගන්තියෙන් සැලකෙන දඩය නොගෙවා පැහැර හැරිය තැනැත්තා බන්ධනාගාරගත කිරීමට නියම කරනු ලැබූ ද යම් අවස්ථාවක ඒ දඩ මුදල ගෙවීම සඳහා මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් කල දිය හැකි ය. නැතහොත් ඒ මුදල වාරික මගින් ගෙවන ලෙස විධාන කළ හැකි ය.

(5) (1) වන උපවගන්තියෙන් විධිවිධාන සලස්වා ඇති පරිදි හේතු දැක්වීම සඳහා ඒ උප වගන්තිය යටතේ කල්දීමෙහි හෝ (4) වන උපවගන්තිය යටතේ දඩය ගෙවීම සඳහා කල්දීමෙහි හෝ මූලික කොන්දේසියක් වශයෙන්, අධිකරණය විසින් ඇප නියම කළ හැකි ය. තව ද පැහැර හැරිය තැනැත්තාට එලෙස ඇප දීමට නියම කළ විටෙක 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ XXXIV වන පරිච්ඡේදයේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතුය.

(6) යම් ගෙවීමක් වාරික මගින් ගෙවීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් (4) වන උපවගන්තිය යටතේ නියම කරනු ලැබ තිබිය දී ඉන් යම් වාරිකයක් නොගෙවා පැහැර හරිනු ලැබූ අවස්ථාවක ඒ වන විට නොගෙවා ඉතිරි ව ඇති සියලුම වාරික ගෙවීම පැහැර හැර ඇත්තාක් සේ නඩු කටයුතු පැවරිය හැකි ය.

(7) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් නඩු කටයුත්තක දී බද්ද යථා පරිදි තක්සේරු කරනු ලැබූ බවට හා එය නොගෙවා පැහැර හැරිය බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ සහතිකය, ප්‍රමාණවත් සාක්ෂිකයක් විය යුතු අතර, බද්ද අධික බවට හෝ සාවද්‍ය බවට හෝ එයට විරුද්ධව අභියාචනය කොට ඇති බවට කරනු ලබන කිසිම උත්තරවාදයක් පිළිනොගත යුතුය.

180. (1) යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද නොගෙවා පැහැර හැර ඇත්තා වූද, - ණය ආදියෙන් බද්ද අයකර ගැනීම.

- (අ) යම් තැනැත්තකු, පැහැර හරින්නාට හෝ ඔහුගේ අනුයෝජිතයාට ණයගැතිව සිටීමේ හෝ ඔහු මුදල් ගෙවීමට සූදානම්ව සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ;
- (ආ) යම් තැනැත්තකු, පැහැර හරින්නා හෝ ඔහුගේ අනුයෝජිතයා හෝ සඳහා, නැතහොත් වෙනුවෙන්, මුදල් තබාගෙන සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ;
- (ඇ) පැහැර හරින්නාට හෝ ඔහුගේ අනුයෝජිතයාට ගෙවීම් සඳහා වෙන යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් යම් තැනැත්තකු මුදල් තබාගෙන සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ; හෝ
- (ඈ) පැහැර හරින්නාට හෝ ඔහුගේ අනුයෝජිතයාට මුදල් ගෙවීමට යම් තැනැත්තකු අත්කිසි තැනැත්තකුගේ බලය ලබාසිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන්නා වූ ද, අවස්ථාවක, නොගෙවා පැහැර හැරිය මුදල් ප්‍රමාණයට වැඩි නොවන මුදලක් දැන්වීමේ නම් කරනු ලැබූ නිලධාරියාට ගෙවන ලෙස නියම කරන (පැහැර හරින්නා වෙත පිටපතක් තැපෑලෙන් යැවිය යුතු) ලියවිල්ලකින් වූ ද දැන්වීමක්, ඒ තැනැත්තාට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දිය හැකි ය. ඒ දැන්වීම ලැබුණු දිනයේදී ඔහු අතෙහි හෝ ඔහුගෙන් අයවිය යුතු හෝ මුදල්වලට ද, දැන්වීමේ දිනට පසු මාස තුනක කාලයක් ඇතුළත යම් අවස්ථාවක ඔහු අතට පත්වන හෝ ඔහුගෙන් අයවිය යුතු හෝ ඔහු විසින් ගෙවීමට සූදානම් වන හෝ සියලු මුදල්වලට ද, ඒ දැන්වීම අදාළ විය යුතු ය.

(2) (මේ වගන්තියේ “හවුල් ගිණුම් ධාරක හෝ ධාරකයන්” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) පැහැර හරින්නා සහ වෙනත් යම් තැනැත්තකු හෝ තැනැත්තන් සඳහා හා වෙනුවෙන් එක්ව, යම් තැනැත්තකු මුදල් දරන අවස්ථාවක, පැහැර හරින්නා විසින් දායක වූ මුදල්වලට ආරෝපණය කරනු ලැබිය යුතු බවට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්ව ඇත්තා වූ සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් එලෙස සහතික කරනු ලැබ ඇත්තා වූ හවුල් ගිණුමෙහි ඇති මුදල්වලින් හෝ ඒ මුදල්වල ඒ කොටසින්, දැන්වීමේ නම් කරන ලද නිලධාරියාට, පැහැර හැර ඇති බද්දේ මුදල් හෝ එකී කොටස හෝ ගෙවන ලෙස නියම කරමින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තාට (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් දෙනු ලැබිය හැකි ය :

එසේ වුව ද -

(අ) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ නිකුත් කරන ලද දැන්වීම අනුව ක්‍රියා කිරීමෙහිලා මුදල් ප්‍රේෂණය කරන සෑම තැනැත්තකුම, ඒ සිද්ධිය පිළිබඳව වෙනත් සෑම හවුල් ගිණුම් ධාරකයකුට ම දැනුම් දිය යුතු ය ;

(ආ) පැහැර හරින්නා හැර වෙනත් සෑම හවුල් ගිණුම් ධාරකයකු විසින්ම (අ) වන ඡේදය යටතේ දැනුම්දීමක් තමා වෙත ලැබුණු දින සිට සති දෙකක් ඇතුළත, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරන ලද දැන්වීමේ දිනට ඒ හවුල් ගිණුමෙහි ශේෂයට ඔහුගේ ශුද්ධ දායක මුදල නියෝජනය කෙරෙන යම් ප්‍රේෂණයක කොටසක් සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත හිමිකම් පෑමක් කරනු ලැබිය හැකි අතර, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ හිමිකම් පෑම සැලකිල්ලට භාජනය කොට ඒ පිළිබඳ ම තම නියමය කළ යුතු ය ;

(ඇ) (ආ) වන ඡේදය යටතේ කරන ලද කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගේ නියමකින් අතෘප්තියට පත් සෑම හවුල් ගිණුම් ධාරකයකුම, ඔහු විසින් කරන ලද දායකවීම්වලට ආරෝපනය කරනු ලැබිය හැකි බවට ඔහු හිමිකම් පා සිටින යම් මුදලක් හෝ ඒ මුදලේ කොටස හෝ අයකර ගැනීම සඳහා ආඥාවක් ඉල්ලමින්, දිසා අධිකරණයෙහි නඩු පවරනු ලැබිය හැකි ය.

(68 වන අධිකාරය වූ) කලාපගමන ආඥාපනතේ යම් විධිවිධානයක කුමක් සඳහන්ව ඇත ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඔහුට නිකුත් කරන ලද දැන්වීමේ දින සිට මාස තුනක් ඉකුත්වීමෙන් පසු, ඒ මුදලේ කොටස හෝ අයකර ගැනීම සඳහා කිසිම නඩුවක් පවරනු නොලැබිය යුතු ය.

(3) මේ වගන්තිය ප්‍රකාර යම් ගෙවීම් කළ තැනැත්තකු ගෙවීම පැහැර හැරිය තැනැත්තාගේ ද, සම්බන්ධතාවක් ඇති අන් සියලු තැනැත්තන්ගේ ද බලය යටතේ ක්‍රියා කළ ලෙස සැලකිය යුතු ය. තව ද, යම් ලිඛිත නීතියක, ගිවිසුමක හෝ එකඟවීමක කවර විධිවිධානයක් තිබුණ ද, සියලු සිවිල් හෝ අපරාධ නඩු කටයුතුවලදී ඒ ගෙවීම සම්බන්ධ වගකීමෙන්, ඒ තැනැත්තා මෙයින් නිදහස් කරනු ලැබේ.

(4) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තකුට ඒ උපවගන්තියේ සඳහන් මුදල් ඔහුගේ අතට නොලැබීමේ හෝ ඒ උපවගන්තියේ සඳහන් කාලසීමාව ඇතුළත එවැනි මුදල් ඔහුගෙන් අයවිය යුතු නොවීමේ හේතුවෙන් ඒ දැන්වීම අනුව ක්‍රියා කිරීමට නොහැකි වූ විට, ඔහු විසින් ඒ කාලසීමාව ඉකුත්වීමෙන් දහහතර දිනක් ඇතුළත ඒ කරුණු දන්වා, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ලියවිල්ලකින් වූ දැන්වීමක් දිය යුතු ය.

(5) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තකුට ඒ දැන්වීම අනුව කියා කිරීමට නොහැකි වී ඇත්තා වූ ද, (4) වන උපවගන්තියෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැනුම් දීම ඒ තැනැත්තා විසින් පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද අවස්ථාවක, තැනහොත් දැන්වීම හා සම්බන්ධ බද්ද හෝ ඉන් කොටසක් හෝ ඒ තැනැත්තා විසින් අඩුකර ගනු ලැබ හෝ අඩුකර ගැනීමට හැකිව තිබේ ඒ බද්ද හෝ ඉන් කොටස (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් කරනු ලැබූ කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් දින දහහතරක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කරනු ලැබූ පරිදි ගෙවා නොමැති අවස්ථාවක, ඒ තැනැත්තා පුද්ගලයකු නම්, ඒ තැනැත්තා ද, ඒ තැනැත්තා සංස්ථාගත කරනු ලැබූ හෝ නොලැබූ සමාගමක් හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයක් නම්, ඒ සමාගමේ හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයේ ලේකම්, කළමනාකරු හෝ ප්‍රධාන නිලධාරියා ද, අඩුකර ගැනීමට ඔහුට නියම කරනු ලැබූ සම්පූර්ණ බද්ද සඳහා පුද්ගලිකව වගකිව යුතුය. ඒ මුදල මේ පනතින් සලස්වනු ලැබූ සෑම මාර්ගයකින් ම අවස්ථාවෝචිත පරිදි, ඒ පුද්ගලයාගෙන්, ලේකම් ගෙන්, කළමනාකරුගෙන් හෝ වෙනත් ප්‍රධාන නිලධාරියාගෙන් අයකර ගත හැකි ය.

(6) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා “පැහැර හරින්නා” යන යෙදුමට නොගෙවා පැහැර හැරිය තැනැත්තකුගේ අනුයෝජිතයකු ද ඇතුළත් වන ලෙස සැලකිය යුතු අතර, යම් තැනැත්තකු ජීවත්ව සිටියේ නම්, ඔහු විසින් ගෙවිය යුතු විය හැකිය තිබූ බද්ද ගෙවීම පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවකට මේ වගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතු ය. තව ද, එබඳු අවස්ථාවක මේ විධිවිධාන අදාළ කිරීමේ කාර්යය සඳහා (1) වන උපවගන්තියේ “පැහැර හරින්නා” යන යෙදුමෙන් -

- (අ) තැපිගිය තැනැත්තකුගේ පොල්මාකරු හෝ අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරු ;
- (ආ) තැපිගිය තැනැත්තකුගේ දේපළවල සන්තකය භාරගන්නා වූ, එබන්දකුගේ දේපළ පාලනයට මැදිහත් වන්නා වූ, යම් තැනැත්තෙක් ; හෝ
- (ඇ) තැපිගිය තැනැත්තකුගේ බුදලය සම්බන්ධයෙන් අන්තිම කැමති පත්‍රය හෝ අද්මිනිස්ත්‍රාසි බලපත්‍රය ප්‍රදානය කරන ලෙස හෝ නැවත මුද්‍රා තැබීම සඳහා හෝ දියා අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටි හෝ එසේ ඉල්ලුම් කිරීමට හිමිකම් ඇති හෝ තැනැත්තෙක්,

අදහස් වේ.

බද්ද මුදලින් ගෙවීම වෙනුවට ආණ්ඩුවට නිශ්චල දේපළ පැවරීම

181. (1) මේ පනතේ හෝ 2000 අංක 38 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ හෝ 1979 අංක 28 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ හෝ 1963 අංක 4 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධාන යටතේ යම් බද්දක් ගෙවීමට යටත් මේ තැනැත්තකු විසින්, ඒ බද්ද මුදලින් ගෙවීම වෙනුවට ඒ තැනැත්තාට අයත් නම් නිශ්චල දේපළක් ඒ තැනැත්තා සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා අතර එකඟතාවයෙන් ඒ දේපළ මත තබනු ලබන වටිනාකම අනුව ආණ්ඩුවට පැවරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඉල්ලුම් කරනු ලැබිය හැකි ය. තව ද, ඒ දේපළ ආණ්ඩුව වෙත පැවරීමෙන් පසු එය කළමනාකරණය කිරීමේ සකානාව සැලකිල්ලට ගෙන, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ ඉල්ලීමට ඉඩ දෙනු ලැබිය හැකි ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කරන ලද ඉල්ලීමකට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉඩ දෙනු ලබන අවස්ථාවක, ඉල්ලීම් කරනු ලැබුවේ යම් දේපළක් සම්බන්ධයෙන් ද ඒ දේපළෙහි වටිනාකම වශයෙන්, ඒ උපවගන්තියේ විධිවිධානවලට අනුකූලව එකඟ වූ මුදල ඉල්ලුම්කරු විසින් ගෙවිය යුතු බද්දේ මුදල ඉක්මවන අවස්ථාවක, ඒ අතිරික්තය 34 වන වගන්තියේ (2) වන උපවගන්තියේ (ආ) ඡේදයේ අර්ථනුකූලව ඉල්ලුම්කරු විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුවට කරන ලද පරිත්‍යාගයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

පැහැර හරින ලද බදු සේවා නියුක්තියාගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් අය කර ගත යුතු බව.

182. (1) යම් සේවා නියුක්තියකුගේ සේවා යෝජකයකු වෙත හෝ සේවා නියුක්තියකුගේ පාරිශ්‍රමිකය ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු තැනැත්තා වෙත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දෙනු ලබන ලියවිල්ලකින් වූ දැන්වීමකින්, ඒ සේවා නියුක්තියා විසින් ගෙවිය යුතු වූ ද ගෙවීම පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද යම් බදු මුදලක්, ඒ දැන්වීමෙහි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන යම් කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ දී, ඒ දැන්වීමෙහි නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන යම් මාසික වාරික ගණනකින්, ඒ සේවා

නියුක්තයාගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් අඩු කරන ලෙස ඒ සේවා යෝජකයාට හෝ ඒ තැනැත්තාට විධාන කරනු ලැබිය හැකිය. එක් එක් මාසයේදී සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් එසේ අඩු කරගනු ලබන මුදල, අවස්ථාවෝචිත පරිදි, ඒ සේවා යෝජකයා විසින් හෝ ඒ තැනැත්තා විසින් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

(2) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් ඔහුගේ සේවා යෝජකයා විසින් හෝ ඒ පාරිශ්‍රමික ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු තැනැත්තා විසින් හෝ යම් බද්දක් අඩු කරනු ලැබූ අවස්ථාවක, ඒ අඩු කිරීම කරනු ලැබූ දිනයෙහි ඒ සේවා නියුක්තයා විසින් ඒ බද්ද හෝ එහි කොටසක් හෝ ගෙවනු ලැබූ ලෙස, මේ පනතේ කාර්ය සඳහා සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) ගෙවීම පැහැර හරිනු ලැබූ බද්ද කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන අයුරු ගෙවීමට සේවා නියුක්තයා විසින් කටයුතු සලස්වනු ලැබුවේ නම්, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් කරනු ලැබූ විධානයෙන් පසු යම් අවස්ථාවක, සේවා යෝජකයාට හෝ සේවානියුක්තයාගේ පාරිශ්‍රමිකය ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු තැනැත්තාට දෙනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමකින්, ඒ විධානය සම්පූර්ණයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඉල්ලා අස්කර ගනු ලැබිය හැකිය.

(4) සේවා යෝජකයා විසින් හෝ ඒ පාරිශ්‍රමිකය ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිය යුතු තැනැත්තා විසින් මේ වගන්තියේ පෙරාතුව වූ විධිවිධාන යටතේ යම් සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් යම් බද්දක් අඩු කළ යුතු අවස්ථාවක දී, ඒ සේවා නියුක්තයා ඔහුගේ සේවා නියුක්තියෙන් අස්වීමට ආසන්න නම් හෝ අස්ව යන්නේ නම්, ඔහු එසේ තම සේවා නියුක්තියෙන් අස්ව යන බව හෝ අස් වූ බව ඒ සේවායෝජකයාට හෝ පාරිශ්‍රමික ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු තැනැත්තාට හෝ දැනගන්නට ලැබුණු පසු, ඔහු විසින් ඒ සේවා නියුක්තයාට ගෙවනු ලබන සියලුම ගෙවීම්වලින් හෝ යම් ගෙවීමකින් අඩු කර ගැනීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඔහුට දෙනු ලැබූ දැන්වීමෙන් විධාන කරනු ලැබූ බද්දේ සම්පූර්ණ මුදල් හෝ එහි යම් ඉතිරි කොටසක්, ඒ සේවා යෝජකයා විසින් හෝ ඒ තැනැත්තා විසින් අඩු කළ යුතු ය.

(5) සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් යම් බද්දක් අඩු කිරීම පිණිස (1) වන උපවගන්තිය යටතේ ඔහුගේ සේවා යෝජකයා වෙත හෝ ඔහුට පාරිශ්‍රමිකය ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු තැනැත්තා වෙත විධානයක් කරනු ලැබුවේ යම් සේවා නියුක්තයකු සම්බන්ධයෙන්ද, ඒ

සේවා නියුක්තයා ඔහුගේ සේවා නියුක්තියෙන් ඉවත්ව ගොස් ඇති නිසා හෝ වෙන යම් හේතුවක් නිසා ඒ සේවයෝජකයාට හෝ එහි තැනැත්තාට ඒ බද්ද සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ එහි යම් කොටසක් අඩුකර ගැනීමට නොහැකි වූ අවස්ථාවක, ඒ සිද්ධියේ කරුණු දක්වමින්, ඒ සේවා යෝජකයා විසින් හෝ ඒ තැනැත්තා විසින් ඒ බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත නොපමාව ම ලියවිල්ලකින් දැනුම් දිය යුතු ය. එහි සේවා යෝජකයා විසින් හෝ එහි තැනැත්තා විසින් අඩු කර ගනු නොලැබූ හෝ එකී සේවා යෝජකයා හෝ එකී තැනැත්තා විසින් අඩුකර ගත නොහැකි වූ යම් බද්දක්, සේවා නියුක්තයා විසින් ගෙවිය යුතු බද්දක් බවට එකෙනෙහිම පත් විය යුතු ය.

(6) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් අඩුකර ගන්නා ලෙස සේවා යෝජකයාට හෝ ඒ පාරිශ්‍රමිකය ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු තැනැත්තාට විධාන කරනු ලැබූ යම් බද්දක් අඩුකර ගැනීමට ද, (5) වන උපවගන්තියෙන් නියමිත පරිදි ඒ අඩු කිරීම කළයුතු දිනයේ සිට දින දහහතරක් ඇතුළත ඒ බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත දැන්වීමක් කිරීමට ද, ඒ සේවා යෝජකයා හෝ තැනැත්තා අපොහොසත් වූ අවස්ථාවක හෝ, (1) වන උපවගන්තිය යටතේ කරන ලද විධානයක් අනුව යම් පාරිශ්‍රමිකයකින් යම් මාසයක දී ඒ සේවා යෝජකයා හෝ තැනැත්තා විසින් අඩුකරගෙන හෝ අඩුකර ගත හැකිව තිබුණු නමුත් ඊළඟ මාසයේ පහළොස්වන දිනට පෙර ඒ බද්දෙහි මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට නොගෙවනු ලැබූ අවස්ථාවක, ඒ සේවා යෝජකයා හෝ තැනැත්තා තනි පුද්ගලයෙක් නම්, ඔහු හෝ ඒ සේවයෝජකයා හෝ තැනැත්තා සංස්ථාගත කරනු ලැබූ හෝ නොලැබූ සමාගමක් නැතහොත් පුද්ගල මණ්ඩලයක් නම්, ඒ සමාගමේ හෝ මණ්ඩලයේ ලේකම්, කළමනාකරු හෝ වෙනත් ප්‍රධාන නිලධාරියකු ද, මේ වගන්තිය යටතේ අඩුකර ගැනීමට ඒ සේවා යෝජකයාට හෝ ඒ තැනැත්තාට විධාන කරනු ලැබූ සම්පූර්ණ බද්ද ගෙවීමට පෞද්ගලික වශයෙන් යටත් විය යුතුය. ඒ බද්ද ඒ පුද්ගලයාගෙන්, ලේකම්ගෙන්, කළමනාකරුගෙන් හෝ වෙනත් ප්‍රධාන නිලධාරියකුගෙන් මේ පනතෙහි විධිවිධාන සලස්වනු ලැබ ඇති සියලුම මාර්ගවලින් අයකර ගත හැකි අතර, ඒ බද්ද පැහැරහැර ඇති බද්දක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(7) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ වූ විධානයකට අනුකූලව, යම් සේවා නියුක්තයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයෙන් බදු අඩුකරන සෑම සේවා යෝජකයකුම හෝ සෑම අන් තැනැත්තකුම විසින්, ඒ සේවා නියුක්තයා විසින් කරනු ලබන ඉල්ලීමක් මත, ඒ අඩු කළ බද්දෙහි මුදල සඳහන් සහතිකයක්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කොට ඇති ආකෘතිය අනුසාරයෙන්, නිකුත් කරනු ලැබිය යුතුය.

183. හවුල් ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවකු වූ යම් තැනැත්තකුගේ යම් තක්සේරු වර්ෂයකට ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමට හවුල් ව්‍යාපාරයේ ඔහුගේ බෙදිය හැකි ලාභවල කොටස ඇතුළත් වන්නා වූ ද, ඒ තැනැත්තා විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද ගෙවීම පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද අවස්ථාවක, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගේ මතය අනුව, බෙදිය හැකි ලාභවල ඔහුගේ කොටසට, එසේ ගෙවීම පැහැර හැර ඇති ඒ බද්දෙන් ආරෝපනය කළ හැකි කොටස හවුල් ව්‍යාපාරයේ වත්කම්වලින් අයකර ගත හැකි අතර, එපරිද්දෙන්, 178 වන වගන්තියේ කාර්ය සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයේ වත්කම්, ඒ හවුල්කරුගේ වත්කම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය :

හවුල්කරුවකුගේ පැහැර හරිනු ලැබූ හවුල් බද්ද ව්‍යාපාරයේ වත්කම් වලින් අයකර ගත යුතු බව.

එසේ වුව ද, එසේ අය කර ගනු ලබන මුදල ඒ හවුල්කරුට ඒ හවුල් ව්‍යාපාරයේ ඇති අයිතිය නොඉක්මවිය යුතු ය.

184. දරුවකුගේ මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම, ඒ දරුවාගේ මවුපිය දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකුගේ මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමට එකතු කරනු ලැබූ ද, එම ආදායමේ කොටසක් වන්නා වූ ද, ඒ මවගෙන් නැතහොත් පියාගෙන් ආදායම් බදු එකතු කරගත නොහැකි වන්නා වූ ද අවස්ථාවක, ඒ දරුවාගේ ආදායමට ආරෝපණය කළ යුතු යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන ආදායම් බද්දේ යම් කොටසක්, ඒ දරුවා සම්බන්ධයෙන් කිසිම තක්සේරුවක් කරනු නොලැබූව ද, ඒ දරුවාගෙන් අයකර ගනු ලැබිය යුතු අතර, බදු එකතු කර ගැනීම හා අයකර ගැනීම පිළිබඳව මේ පනතේ ඇති විධිවිධාන ඒ අනුව අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ විය යුතු ය.

දරුවකුගේ ආදායමෙන් බදු අයකර ගැනීම

185. යම් ඒකක භාරයක් නොවන භාරයක අර්ථලාභියකුට ඒ භාරයෙන් නිමිචන ආදායම සම්බන්ධයෙන් ඔහුගෙන් අයකර ගත යුතු ආදායම් බද්ද හෝ ඉන් යම් කොටසක්, භාරකරු සම්බන්ධයෙන් තක්සේරුවක් කර නොතිබුණේ වුව ද ඒ ගැන නොතකා, ඒ භාරයේ භාරකරුගෙන් අයකර ගනු ලැබිය හැකි අතර, බදු එකතු කිරීමට හා අයකර ගැනීමට අදාළ වූ මේ පනතේ විධිවිධාන ඒ භාරකරු විෂයෙහි ලා අදාළ විය යුතු ය. ඒ භාරයෙන්, ඒ අර්ථලාභියාට ගෙවිය යුතු වන ආදායමෙන් ඒ බදු ප්‍රමාණය හෝ එහි කොටස අවුකර ගැනීමට, ඒ භාරකරුට හිමිකම් කිබිය යුතු ය.

අර්ථලාභියකු විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද භාරකරුවකුගෙන් අයකර ගැනීම

186. මියගිය තැනැත්තාගේ බුදලයෙන් තමාට ලැබීමට හිමිකම් ඇති ආදායම සම්බන්ධයෙන් අර්ථලාභියකුගෙන් අයකර ගතයුතු ආදායම් බද්ද හෝ එහි යම් කොටසක්, මියගිය තැනැත්තාගේ පොල්මාකරු සම්බන්ධයෙන් තක්සේරුවක් කර නොතිබුණේ වුව ද ඒ නොතකා, ඒ

අර්ථලාභියකු විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද පොල්මාකරුගෙන් අයකර ගැනීම.

පොල්මස්කරුගෙන් අය කරගනු ලැබිය හැකි අතර, බදු එකතු කිරීම හා අය කිරීම සම්බන්ධයෙන් මේ පනතේ ඇති විධිවිධාන ඒ අනුව ඒ පොල්මස්කරු විෂයෙහි ලා අදාළ විය යුතු ය. තව ද, යටකී මියගිය තැනැත්තාගේ බුදලයේ ආදායමෙන් ඒ අර්ථලාභියාට ගෙවනු ලැබිය යුතු මුදලින් ඒ බදු ප්‍රමාණය හෝ ඒ කොටස හෝ අඩු කිරීමට, ඒ පොල්මස්කරුට හිමිකම් තිබිය යුතු ය.

ඇතැම් අවස්ථාවල ද ක්‍ෂාත බද්ද ක්‍ෂාත ලාභියාගෙන් අය කර ගත යුතු බව.

187. 1978 අංක 28 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ XI වන පරිච්ඡේදය යටතේ අයකරගත හැකි ක්‍ෂාත බද්ද, ක්‍ෂාත දායකයාගෙන් අයකර ගත නොහැකි අවස්ථාවක, ක්‍ෂාතලාභියා සම්බන්ධයෙන් කිසි කන්සේරුවක් කර නොතිබුණේ වුව ද, ඒ නොතකා ඒ බද්ද ක්‍ෂාතලාභියාගෙන් අයකර ගත හැකි ය. තවද ක්‍ෂාත බද්ද එකතු කිරීම හා අයකර ගැනීම පිළිබඳව මේ පනතේ ඇති විධිවිධාන ඒ අනුව ඊට අදාළ විය යුතුය :

එසේ වුව ද, ක්‍ෂාතලාභියාගෙන් අයකර ගත් මුදල් ප්‍රමාණය, ක්‍ෂාතදායක විසින් ක්‍ෂාතලාභියා වෙත ක්‍ෂාතය දුන් දිනයෙහි ඒ ක්‍ෂාතයේ වටිනාකමට ආරෝපණය කළ හැකි යයි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන්නා වූ ක්‍ෂාත බද්දේ කොටසට වැඩි නොවිය යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යන තැනැත්තන්ගෙන් බදු අය කර ගැනීම.

188. (1) ගෙවීම පැහැර හරින යම් තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් තක්සේරු කරනු ලැබූ හෝ එසේ නොකරනු ලැබ ගෙවීම පැහැර හරින ලද සියලුම ආදායම් බදු, ධන බදු හෝ ක්‍ෂාත බදු නොගෙවා, ඒ තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යාමට ආසන්න බව හෝ එසේ බැහැර යාමට ඉඩ ඇති බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වූ අවස්ථාවක, ඒ බදුවල විස්තර ද ඒ තැනැත්තාගේ තම ද අඩංගු සහතිකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි ය. ඒ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත එය ලැබුණු විට, බදු ගෙවීම හෝ එය ගෙවීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන ආකාරයක ඇප තැබීම හෝ නොකර ඒ තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යාම වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය වන පියවර ගැනීමට විධානයක් ඒ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් පොලිස්පතිවරයා වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

(2) මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත තමාගේ සහතිකය නිකුත් කරන වේලාවෙහි, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තාට ඒ පිළිබඳව නිවේදනයක් පෞද්ගලිකව භාර කිරීමෙන් හෝ ලියාපදිංචි කරනු ලැබූ ලිපියකින්, තැපෑලෙන් හෝ විදුලි පුවතක් මගින් හෝ නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය. එහෙත් එවැනි යම් නිවේදනයක් ඒ තැනැත්තාට නොලැබීමේ හේතුවෙන්, මේ වගන්තිය යටතේ වූ නඩු කටයුතු බල රහිත නොවිය යුතු ය.

(3) බදු ගෙවූ බවට හෝ බදු ගෙවීම සඳහා ඇප තැබූ බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා හෝ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරයකු විසින් අත්සන් කරනු ලැබූ සහතිකයක් ඉදිරිපත් කිරීම නැතහොත් පොලිස් ස්ථානයක් භාර පොලිස් නිලධාරියකුට ඒ බදු මුදල ගෙවීම, ඒ නැතැත්තාට ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යාමට ඉඩ හැරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් බලයක් විය යුතුය. යම් බදු මුදලක් යම් පොලිස් නිලධාරියකුට ගෙවනු ලැබූ විට, ඒ පොලිස් නිලධාරියා විසින් ඒ මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත නොපමාව ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

189. මේ පනත යටතේ සෑම තැනැත්තකුගෙන් අය විය යුතු සම්පූර්ණ බද්ද හෝ ඉන් යම් කොටසක් හෝ මේ පරිච්ඡේදයේ යම් විධිවිධානයක් අදාළ කිරීමෙන් අයකර ගත නොහැකි බව හෝ නොහැකි විය හැකි බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ගේ මතය වූ අවස්ථාවක, ඒ තැනැත්තා සම්බන්ධයෙන් 179 වන වගන්තිය යටතේ මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් ආඥාවක් කර එය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණ ද, එ නොතකා එසේ නොගෙවා ඉතිරිව ඇති යම් මුදලක් අයකර ගැනීම සඳහා මේ පරිච්ඡේදයෙන් විධිවිධාන සලස්වනු ලැබූ බදු අයකර ගැනීමේ වෙනත් යම් මාර්ගයක්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුගමනය කරනු ලැබීම නිකානුකූල විය යුතු ය.

බදුඅයකර ගැනීමේ මාර්ගවලින් එකකට වැඩි ගණනක් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.

190. යම් තැනැත්තකුගෙන් හෝ වෙන යම් තැනැත්තකුගෙන් හෝ අය විය යුතු ආදායම් බදු අයකර ගැනීමේ කාර්යය සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට අවශ්‍ය වන යම් තොරතුරක්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තා වෙත දෙනු ලබන ලිඛිත දැන්වීමක් මගින්, ඒ දැන්වීමෙහි සඳහන් කර ඇති කාලය ඇතුළත තමා වෙත සපයන ලෙස, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තාට නියම කරනු ලැබිය හැකි ය.

බදුඅයකර ගැනීම සඳහා තොරතුරු ලබා ගැනීම පිළිබඳව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සතු බලය

191. (1) 1982 අංක 17 සමාගම් පනතෙහි කුමක් සඳහන් වුව ද, පුද්ගලික සමාගමක් ඇවර කරනු ලැබ ඒ සමාගම විසින් ගෙවිය ලැබිය යුතු ආදායම් බදු අයකර ගත නොහැකි වූ අවස්ථාවක, ඒ බද්ද ගෙවිය යුත්තේ යම් කන්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ද ඒ වර්ෂය තුළ යම් අවස්ථාවක, ඒ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරයකු වූ සෑම තැනැත්තකු ම, ඒ බදු ගෙවීම පැහැර හැරීම පිළිබඳව ඒ සමාගමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් තමාගේ දැඩි නොසැලකිල්ල, බලය නොතිසි ලෙස පාවිච්චි කිරීම හෝ යුතුකම් පැහැර හැරීම නිසා නොවන බව ඔප්පු කරනු ලැබුවහොත් මිස, ඒ බදු ගෙවීම සඳහා එක්ව හා වෙන් වෙන්ව වගකිව යුතු ය.

ඇවර කරනු ලබන පුද්ගලික සමාගමක අධ්‍යක්ෂවරයන්ගේ වගකීම.

(2) මේ වගන්තියේ “පුද්ගලික සමාගම” යන යෙදුමට 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනතෙහි ඊට දී ඇති අර්ථය ම ඇත්තේ ය.

තැනැත්තා විසින්, ඒ දැන්වීමේ දින සිට දින තිහක් ඇතුළත, අය කරනු ලැබූ බද්ධ සම්බන්ධයෙන් විරෝධතාවක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය හැකි ය. තව ද, 37 වන වගන්තියෙහි විධිවිධානවල කුමක් සඳහන් වුව ද කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ විරෝධතා සලකා බලා ඒ පිළිබඳව ස්වකීය තීරණය දෙනු ලැබිය යුතු අතර, ඒ තීරණය අවසානාත්මක විය යුතු ය.

42. (1) කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මේ වනාන්තර ධාරය සඳහා බදු එකතු කරන්නන් ලෙස තැනැත්තන් පත් කරනු ලැබිය හැකි ය.

තහනමට ගෙන විකිණීමෙන් බද්ද අයකර ගැනීම.

(2) යම් බද්දක් නොගෙවා පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක ඒ බද්ද පිළිබඳ විස්තර ද පැහැර හැරිය තැනැත්තාගේ නම් සහ ලිපිනය ද ඇතුළත් සහතිකයක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙත, සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙත, පිස්කල්වරයකු වෙත, නියෝජ්‍ය පිස්කල්වරයා වෙත හෝ බදු එකතු කරන්නකු වෙත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි ය. ඒ සහතිකයෙහි නම් කරනු ලැබූ පැහැර හැරිය තැනැත්තාගේ ව-වල දේපළ තහනම් කොට විකිණීමෙන් ඒ තැනැත්තාගෙන් බද්ද අයකර ගැනීමට සැලැස්වීමට ඒ සහතිකය ලැබූ නිලධාරියාට මෙයින් බලය පවරා එසේ අයකර ගන්නා ලෙස ද නියම කරනු ලැබේ.

(3) ඉතාමත් යෝග්‍ය යැයි එකී නිලධාරියා කල්පනා කරන ආකාරයකට (2) වන උපවගන්තියේ සඳහන් එකී තහනමට ගැනීම සිදු කළ යුතු අතර එලෙස තහනමට ගත් දේපළ, පැහැර හැරිය තැනැත්තා විසින් අය කිරීම් හා ගාස්තු ගෙවීමට යටත්ව, දින හතක කාලයක් තබා ගත යුතු ය. පැහැර හැරිය තැනැත්තා විසින් නොගෙවා පැහැර හරිනු ලැබූ බද්ද එකී දින හත ඇතුළත ගාස්තු සහ අයකිරීම් ද සමග නොගෙවුවහොත් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා, සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා, පිස්කල්වරයා, නියෝජ්‍ය පිස්කල්වරයා හෝ බදු එකතු කරන්නා විසින් ඒ දේපළ ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේ විකිණීමට සැලැස්විය යුතු ය.

(4) ඒ විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල් -

- (i) පළමුව දේපළ තහනම් කිරීමේ, තබා ගැනීමේ හා විකිණීමේ ගාස්තු හා අය කිරීම් ගෙවීම සඳහා ද ;

(ii) දෙවනුව, නොගෙවා පැහැර හැර ඇති බද්ද පියවීම සඳහා ද යෙදිය යුතු ය.

ශේෂයක් වෙතොත් එය, තහනම් කරනු ලැබූ දේපළෙහි අයිතිකරුවා ගෙවිය යුතු ය.

(5) තහනමට ගැනීම ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබූව ද මේ වගන්තිය යටතේ පැහැර හැරිය තැනැත්තකුට විරුද්ධව නඩු කටයුත්තක දී බදු එකතු කරන්නකු විසින් දරන ලද යුක්ති සහගත වියදම්, ඔහු විසින් යම් පැහැර හැරිය තැනැත්තකුගෙන් අයකර ගැනීම නීත්‍යානුකූල වන්නේ ය. මුදල් තහනමට ගනු ලැබූ අවස්ථාවක, එවැනි යුක්ති සහගත වියදම් එසේ තහනමට ගනු ලැබූ මුදලින් පළමුව හිලව් කරනු ලැබිය යුතු ය. එසේ අයකර ගනු ලැබූ හෝ හිලව් කරනු ලැබූ මුදල් ප්‍රමාණය, පැහැර හැරී තැනැත්තා වෙත ලිඛිත ව දැනුම් දෙනු ලැබිය යුතු ය.

(6) යම් බද්දක් නොගෙවා පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද (2) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන සලසා ඇති ආකාරයට එය අයකර ගැනීම කළ නොහැකි බව හෝ යෝග්‍ය නොවන බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වන්නා වූ ද අවස්ථාවක, ගෙවීම පැහැර හැරිය තැනැත්තා පදිංචිව සිටින හෝ පැහැර හැරිය තැනැත්තාට අයත් වංචල හෝ නිශ්චල දේපළක් පිහිටි යම් දිස්ත්‍රික්කයක් විෂයයෙහි අධිකරණ බලය ඇති දිසා අධිකරණයකට ඒ බද්දේ විස්තර ද ඒ බද්ද ගෙවිය යුත්තේ යම් තැනැත්තකු හෝ තැනැත්තන් හෝ විසින් ද ඒ තැනැත්තාගේ හෝ තැනැත්තන්ගේ නම් සහ ලිපිත තැනහොත් නම් සහ ලිපිනයන් ද ඇතුළත් සහතිකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ හැකි ය. එවිට අධිකරණය විසින් ගෙවීම පැහැර හැරිය තැනැත්තාගේ වංචල හා නිශ්චල දේපල සියල්ලම හෝ ඉන් යමක් හෝ පැහැර හැරිය බද්ද අයකර ගැනීම පිණිස අවශ්‍ය යැයි පිස්කල්වරයා සලකන ඉන් යම් කොටසක් හෝ තහනමට ගෙන විකිණීමට බලය දෙන හා නියම කරන ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ රීට් ආඥාවක් පිස්කල් වෙත නිකුත් කිරීමට විධාන කළ යුතු ය. තව ද සිවිල් නඩුවිධාන සංග්‍රහයේ 226 වන වගන්තියේ සිට 297 වන වගන්තිය තෙක් ඇති වගන්තිවල විධිවිධාන අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් සහිතව, ඒ තහනමට ගැනීමට හා විකිණීමට අදාළ විය යුතු ය.

මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා 'වංචල දේපළ' යන්නට පිරිසැන හා යන්ත්‍ර ඇතුළත් විය යුතු ය.

43. (1) නොගෙවා පැහැර හැරිය බද්ද, කහනම් කොට විකිණීමෙන් අයකර ගැනීම කළ නොහැකි බව හෝ යෝග්‍ය නොවන බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වන අවස්ථාවක නැතහොත් කහනම් කොට විකිණීමෙන් සම්පූර්ණ මුදල අයකර ගනු නොලැබූ අවස්ථාවක, ඒ බද්දේ විස්තර ද පැහැර හැරී තැනැත්තාගේ නම, සහ අත්තිමට දැන සිටි ව්‍යාපාරික ස්ථානය හෝ පදිංචි ස්ථානය ද දැක්වෙන සහතිකයක්, ඒ ස්ථානය පිහිටි කොට්ඨාසය විෂයයෙහි අධිකරණ බලය ඇති මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ හැකි ය. එවිට මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් බද්ද අයකර ගැනීම සඳහා ගෙවීම් පැහැර හැරී තැනැත්තාට විරුද්ධව වැඩිදුර නඩු කටයුතු නොපැවැත්විය යුත්තේ මන්ද යන්නට කරුණු දැක්වීමට ඔහු තමා ඉදිරියට කැඳවිය යුතු ය. ප්‍රමාණවත් හේතු නොපෙන්වුවහොත් නොගෙවා පැහැර හැරිය බද්ද දඩයකින් පමණක් දඬුවම් කළ යුතු හෝ බන්ධනාගාරගත කිරීමෙන් දඬුවම් නොකළ යුතු වරදක් සඳහා ඒ පැහැර හැරිය තැනැත්තාට ඒ මහෙස්ත්‍රාත්වරයාගේ දණ්ඩන නියමයකින් නියමිත දඩයක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර එවිට, එවැනි වරදක් සඳහා නියම කරන ලද දඩයක් ගෙවීම පැහැර හැරීම සම්බන්ධයෙන් 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ 291 වන වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ විධිවිධාන (එහි (අ), (ආ) සහ (ඵ) ඡේදවල විධිවිධාන හැර) අදාළ විය යුතු ය. ඒ දණ්ඩන නියමය කරන වේලාවෙහි ඒ උපවගන්තියේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් කළ හැකි වූ විධානයක් ඔහු විසින් කළ හැකි ය :

අයකර ගැනීම සඳහා මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු ඉදිරියේ පැවැත්වෙන නඩු කටයුතු.

එසේ වුව ද, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කරන ලද සහතිකයක ඇති යම් ප්‍රකාශයක නිවැරදි බව මේ වගන්තිය යටතේ වූ යම් නඩු කටයුත්තක දී මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් සලකා බැලීම, විභාග කිරීම හෝ තීරණය කිරීම සඳහා මේ වගන්තියෙහි කිසිවකින් බලය පවරනු ලැබීමක් හෝ නියම කිරීමක් හෝ නොකළ යුතු ය.

(2) 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ 291 වන වගන්තියේ (2) සිට (5) හෙක් වූ උපවගන්තිවල විධිවිධාන කිසිවක් මේ වගන්තියේ (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් අවස්ථාවකට අදාළ නොවිය යුතු ය.

(3) (1) වන උපවගන්තියේ සඳහන් වූ ද පැහැර හැරී තැනැත්තා වෙත නියම කරන ලදැයි ඒ උපවගන්තියෙන් සැලකෙන දඩය නොගෙවා පැහැර හැරීම නිසා පැහැර හැරී තැනැත්තා බන්ධනාගාරගත කිරීමකට නියම කරනු ලැබුවා වූ යම් අවස්ථාවක ඒ දඩ මුදල ගෙවීම සඳහා මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් කල් දිය හැකි ය. නැතහොත් ඒ මුදල වාරික මගින් ගෙවන ලෙස විධාන කළ හැකි ය.

(4) (1) වන උපවගන්තියෙන් විධිවිධාන සලස්වා ඇති පරිදි හේතු දැක්වීම සඳහා ඒ උපවගන්තිය යටතේ කල් දීමෙහි හෝ (3) වන උපවගන්තිය යටතේ දඩය ගෙවීම සඳහා කල් දීමෙහි වූ මූලික කොන්දේසියක් වශයෙන්, අධිකරණය විසින් ඇප නියම කළ හැකි ය. තව ද පැහැර හැරිය තැනැත්තාට එලෙස ඇප දීමට නියම කළ විවක 1979 අංක 15 දරන අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහය පනතේ XXXIV වන පරිච්ඡේදයේ විධිවිධාන අදාළ විය යුතු ය.

(5) (3) වන උපවගන්තිය යටතේ වාරික මගින් ගෙවීමට නියම කරනු ලැබ තිබිය දී ඉන් යම් වාරිකයක් නොගෙවා පැහැර හරිනු ලැබූ අවස්ථාවක, ඒ වන විට නොගෙවා ඉතිරිව ඇති සියලුම වාරික ගෙවීම පැහැර හැර ඇත්තාක් සේ නඩු පැවරිය හැකි ය.

ණය ආදියෙන් බද්ද අයකර ගැනීම.

44. (1) යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද නොගවවා පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද -

(අ) යම් තැනැත්තකු, පැහැර හැරී තැනැත්තා හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයාට ණයගැතිව සිටීමේ හෝ ඔහුට මුදල් ගෙවීමට සුදුසුම සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ; හෝ

(ආ) යම් තැනැත්තකු, පැහැර හැරී තැනැත්තා හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයාට හෝ සඳහා තැනහොත් ඔහු වෙනුවෙන් මුදල් තබා ගෙන සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ; හෝ

(ඇ) පැහැර හැරී තැනැත්තාට හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයාට ගෙවීම සඳහා වෙන යම් තැනැත්තකු වෙනුවෙන් යම් තැනැත්තකු මුදල් තබාගෙන සිටීමේ ශක්‍යතාවක් ඇති බව ; හෝ

(ඇ) පැහැර හැරි තැනැත්තාට හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයාට මුදල් ගෙවීමට යම් තැනැත්තකු අත් කිසි තැනැත්තකුගේ බලය ලබා සිටීමේ යකාතාවක් ඇති බව,

කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට පෙනී යන්නා වූ ද අවස්ථාවක, නොගෙවා පැහැර හැරිය මුදල් ප්‍රමාණයට වැඩි නොවන මුදලක් දැන්වීමේ නම් කරනු ලැබූ නිලධාරියාට ගෙවන ලෙස තියම කරන (පැහැර හරින්නා වෙත පිටපතක් තැපෑලෙන් යැවිය යුතු) ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් ඒ තැනැත්තාට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් දැන්විය හැකි ය. ඒ දැන්වීම ලැබූ දිනයෙහි දී ඔහු අතෙහි ඇති හෝ ඔහුගෙන් අයවිය යුතු හෝ මුදල්වලට ද දැන්වීමේ දිනට පසු මාස තුනක කාලයක් ඇතුළත යම් අවස්ථාවක ඔහු අතට පත්වනු හෝ ඔහුගෙන් අයවිය යුතු හෝ ඔහු විසින් ගෙවීමට සුදුනම් වන හෝ සියලු මුදල්වලට ද ඒ දැන්වීම අදාළ විය යුතු ය.

(2) මේ වගන්තිය ප්‍රකාර යම් ගෙවීමක් කළ තැනැත්තකු ගෙවීම පැහැර හැරි තැනැත්තාගේ ද සම්බන්ධතාවක් ඇති අත් සියලු තැනැත්තන්ගේ ද බලය යටතේ ක්‍රියා කළ ලෙස සැලකිය යුතු ය. කව ද යම් ලිඛිත නීතියක, ගිවිසුමක හෝ එකඟවීමක කවර විධිවිධානයක් කිබුණ ද සියලු සිවිල් හෝ අපරාධ නඩු කටයුතුවල දී ඒ ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වගකීමෙන් ඒ තැනැත්තා මෙයින් නිදහස් කරනු ලැබේ.

(3) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ යම් තැනැත්තකුට දැන්වීමක් දෙනු ලැබූ අවස්ථාවක (1) උපවගන්තියේ සඳහන් මුදල් ඔහුගේ අතට හෝ සත්කමයට භාරගැනීමට නොලැබීමේ හෝ ඒ උපවගන්තියේ සඳහන් කාලසීමාව ඇතුළත එවැනි මුදල් ඔහුගෙන් අයවිය යුතු නොවීමේ හේතුවෙන් ඒ දැන්වීම අනුව ක්‍රියා කිරීමට නොහැකි වූ විට ඔහු විසින් ඒ කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් දින දහහතරක් ඇතුළත ඒ කරුණු දන්වා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ලිඛිත දැන්වීමක් දිය යුතු ය.

(4) (1) වන උපවගන්තිය යටතේ දැන්වීමක් දෙනු ලැබූ යම් තැනැත්තකුට ඒ දැන්වීම අනුව ක්‍රියා කිරීමට නොහැකි වූ අවස්ථාවක (3) වන උපවගන්තියෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැනුම් දීම ඒ තැනැත්තා

විසින් පැහැර හැර ඇත්තා වූ ද අවස්ථාවක, තැනහොත් දැන්වීම හා සම්බන්ධ බද්ද හෝ ඉන් කොටසක් හෝ ඒ තැනැත්තා විසින් අඩුකර ගනු ලැබ හෝ අඩුකර ගැනීමට හැකි ව තිබී ඒ බද්ද හෝ ඉන් කොටස (1) උපවගන්තියේ සඳහන් කරනු ලැබූ කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් දින දහහතරක් ඇතුළත කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නියම කරනු ලැබූ පරිදි ගෙවා නොමැති අවස්ථාවක, ඒ තැනැත්තා පුද්ගලයකු නම් ඒ තැනැත්තා ද ඒ තැනැත්තා සංස්ථාගත කරනු ලැබූ හෝ නොලැබූ සමාගමක් හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයක් නම් ඒ සමාගමේ හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයේ ලේකම්, කළමනාකරු හෝ අනෙක් ප්‍රධාන නිලධරයා ද, අඩු කර ගැනීමට ඔහුට නියම කරනු ලැබූ සම්පූර්ණ බද්ද සඳහා පෞද්ගලිකව වගකිව යුතු ය. ඒ මුදල මේ පනතින් සලස්වනු ලැබූ සෑම මාර්ගයකින් ම අවස්ථාවෝචිත පරිදි ඒ පුද්ගලයාගෙන්, ලේකම්ගෙන්, කළමනාකරුගෙන් හෝ වෙනත් ප්‍රධාන නිලධරයාගෙන් අය කරගත හැකි ය.

(5) මේ වගන්තියේ කාර්ය සඳහා “පැහැර හැරී තැනැත්තා” යන යෙදුමට නොගෙවා පැහැර හැරිය තැනැත්තකුගේ නියෝජිතයකු ඇතුළත් වන ලෙස සැලකිය යුතු අතර, යම් තැනැත්තකු ජීවත්ව සිටියේ නම් ඔහු විසින් ගෙවිය යුතු විය හැකිව තිබූ බද්ද ගෙවීමට පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවකට මේ වගන්තියේ විධිවිධාන අදාළ කිරීමේ කාර්ය සඳහා (1) වන උපවගන්තියේ “පැහැර හැරී තැනැත්තා” යන යෙදුමෙන් -

- (අ) නැසී ගිය තැනැත්තකුගේ පොල්මා:කරු හෝ අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරු ; හෝ
- (ආ) නැසී ගිය තැනැත්තකුගේ දේපළවල සත්කකය භාරගන්නා හෝ එබන්දකුගේ දේපළ පාලනයට මැදිහත් වන්නා වූ යම් තැනැත්තෙක් ; හෝ
- (ඇ) නැසී ගිය තැනැත්තකුගේ බුදලය සම්බන්ධයෙන් අත්කිම කැමති පත්‍රය හෝ අද්මිනිස්ත්‍රාසි බලපත්‍රය ප්‍රදානය කරන ලෙස හෝ තාවක මුද්‍රා තැබීම සඳහා හෝ දිසා අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටී හෝ එසේ ඉල්ලුම් කිරීමට හිමිකම් ඇති හෝ තැනැත්තෙක්,

අදහස් වේ.

45. (1) යම් තැනැත්තකු විසින් ගෙවිය යුතු බද්ද නොගෙවා ඒ තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යෑමට ආසන්න බව හෝ එසේ බැහැරව යෑමට ඉඩ ඇති බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වූ අවස්ථාවක, එකී බද්දේ විස්තර ද ඒ තැනැත්තාගේ නම ද අඩංගු සහතිකයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය හැකි ය. ඒ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත, එය ලැබුණු විට, බදු ගෙවීම හෝ එය ගෙවීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමකට පත්වන ආකාරයට ඇප තැබීම හෝ නොකර ඒ තැනැත්තා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යෑම වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය වන පියවර ගැනීමට විධානයක් ඒ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් පොලිස්පතිවරයා වෙත නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යන තැනැත්තන් ගෙන් බදු අය කර ගැනීම.

(2) මහෙස්ත්‍රාත්වරයා වෙත තමාගේ සහතිකය නිකුත් කරන වේලාවෙහි, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් ඒ තැනැත්තාට ඒ පිළිබඳව නිවේදනය පෙදේගලිකව භාර කිරීමෙන් හෝ ලියාපදිංචි කරනු ලැබූ ලිපියක් තැපෑලෙන් යැවීමෙන් හෝ විදුලි පුවතක් මගින් හෝ නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු ය. එහෙත් එවැනි යම් නිවේදනයක් ඒ තැනැත්තාට නොලැබීමේ හේතුවෙන් මේ වගන්තිය යටතේ වූ නඩු කටයුතු බල රහිත නොවිය යුතු ය.

(3) බදු ගෙවූ බවට හෝ බදු ගෙවීම සඳහා ඇප තැබූ බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අත්සන් කරනු ලැබූ සහතිකයක් ඉදිරිපත් කිරීම නැතහොත් පොලිස් ස්ථානයක් භාර පොලිස් නිලධරයකුට ඒ බදු මුදල් ගෙවීම, ඒ තැනැත්තාට ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර යෑමට ඉඩ හැරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් බලයක් විය යුතු ය.

(4) යම් බදු මුදලක් යම් පොලිස් නිලධරයකුට ගෙවනු ලැබූ විට ඒ පොලිස් නිලධරයා විසින් ඒ මුදල කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත නොපමාව ගෙවනු ලැබිය යුතු ය.

46. මේ පනත යටතේ යම් තැනැත්තකුගෙන් අය විය යුතු සම්පූර්ණ බද්ද මේ පනතේ සලසා ඇති විධිවිධාන එකක් යටතේ අයකර ගත නොහැකි බව හෝ නොහැකි විය හැකි බව හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය වූ අවස්ථාවක, ඒ තැනැත්තා සම්බන්ධයෙන් 43 වන වගන්තිය යටතේ මහෙස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් ආඥාවක් කර එය ක්‍රියාත්මක කර තිබුණ ද ඒ නොතකා එසේ නොගෙවා ඉතිරිව ඇති යම් මුදලක් අය කර ගැනීම සඳහා මේ පනතේ විධිවිධාන සලස්වනු ලැබූ බදු අයකර ගැනීමේ වෙනත් යම් මාර්ගයක් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් අනුගමනය කරනු ලැබීම නීත්‍යානුකූල විය යුතු ය.

බදු අයකර ගැනීමේ මාර්ග එකකට වැඩි ගණනක් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.